GARD - Pracownia Urbanistyczno - Architektoniczna - mgr inż. arch. Anna Woźnicka
siedziba: ul. Traktorowa 43/2, 91-117 Łódź; adres korespondencyjny: ul. Telefoniczna 46F, 92-016 Łódź
NIP 947-106-73-33; REGON 100834104, tel. 530641655, 509959368, 508655541; biurogard@gmail.com

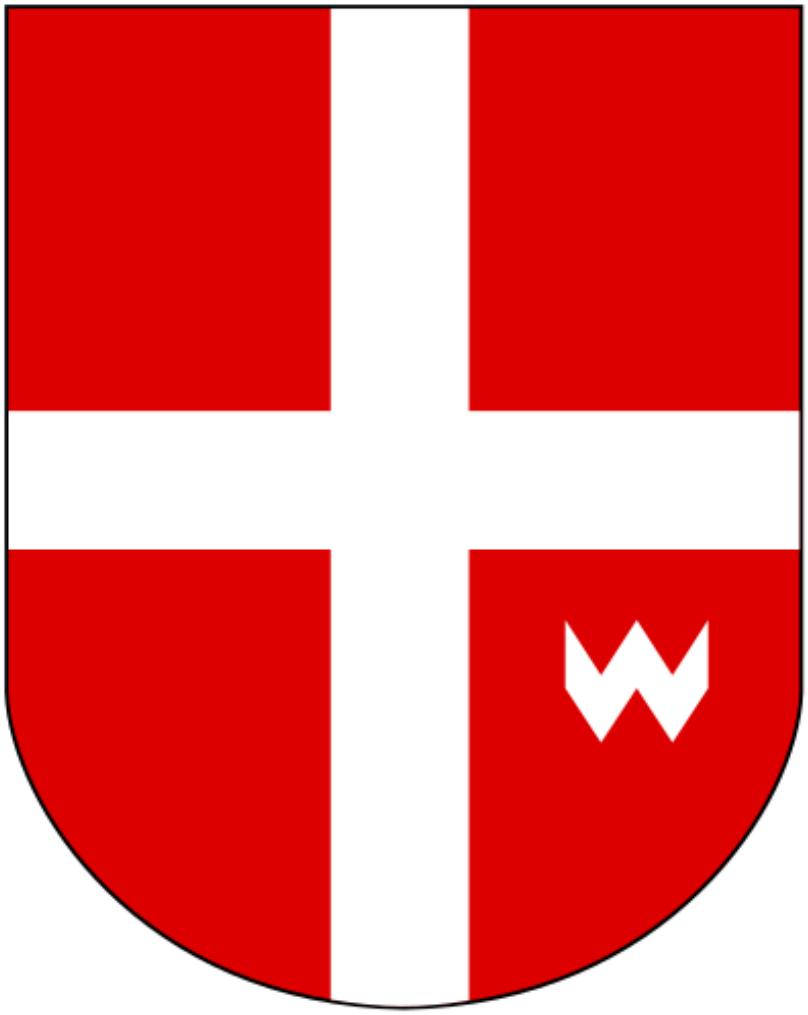

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

NA POTRZEBY

PLANU OGÓLNEGO MIASTA I GMINY OLEŚNICA

Zamawiający:

Gmina Oleśnica

Reprezentowana przez Burmistrza Miasta i Gminy Oleśnica przy kontrasygnacie Skarbnika Miasta i Gminy Oleśnica

ul. Nadstawie 1

28-220 Oleśnica

Wykonawca:

GARD – Pracownia Urbanistyczno-Architektoniczna – mgr. Anna Woźnicka

ul. Traktorowa 43/2

91-117 Łódź

Podstawa opracowania:

Umowa nr 24/BKŚ/2024 zawarta w dniu 01.08.2024 r.

Autorzy opracowania:

Autor główny - mgr. Gabriel Danek

Współautor - mgr. Mikołaj Antonowicz

Łódź, lipiec 2025 r.

Spis treści

1. Informacje ogólne 5
1.1 Cel i przedmiot prognozy 5
1.2 Podstawa opracowania 5
1.3 Zakres merytoryczny prognozy 6
1.4 Zakres przestrzenny 9
1.5 Metodyka i materiały źródłowe 9
1.6 Propozycje metod analizy skutków realizacji postanowień projektu planu ogólnego oraz częstotliwość ich przeprowadzania 14
1.7 Powiązanie projektu planu ogólnego z innymi dokumentami 15
2. Istniejące zagospodarowanie oraz cechy środowiska przyrodniczego 23
2.1 Położenie i obecne zagospodarowanie obszaru objętego projektem planu ogólnego 23
2.1.1 Położenie geograficzne gminy 23
2.1.2 System transportowy 24
2.1.3 Infrastruktura techniczna 24
2.2 Geomorfologia, rzeźba terenu 26
2.3 Budowa geologiczna, warunki glebowe 28
2.4 Wody powierzchniowe i podziemne 37
2.5 Flora i fauna 39
2.6 Warunki klimatyczne 41
2.7 Formy ochrony przyrody 42
2.8 Formy ochrony środowiska kulturowego 43
3. Jakość środowiska przyrodniczego 45
3.1 Powietrze atmosferyczne 45
3.2 Klimat akustyczny 49
3.3 Stan czystości wód 51
3.4 Promieniowanie elektromagnetyczne 58
3.5 Zagrożenia środowiskowe 60
4. Informacje o zawartości projektu planu ogólnego 64
5. Ustalenia potencjalnych zmian w środowisku w przypadku braku realizacji ustaleń planu ogólnego 65
6. Przewidywane skutki wpływu realizacji ustaleń projektu planu ogólnego na poszczególne komponenty środowiska przyrodniczego 66
6.1 Formy ochrony przyrody 66
6.2 Różnorodność środowiska 67

6.3 Wody powierzchniowe i podziemne 68
6.4 Powietrze atmosferyczne 68
6.5 Klimat akustyczny 70
6.6 Promieniowanie elektromagnetyczne 70
6.7 Powierzchnia ziemi 71
6.8 Zasoby naturalne 72
6.9 Krajobraz 72
6.10 Warunki klimatyczne 72
6.11 Zdowie ludzi 73
6.12 Zabytki i dobra materialne 73
6.13 Poważne awarie 73
6.14 Obszary objęte przewidywanym znaczącym oddziaływaniem 73
7. Propozycja rozwiązań alternatywnych w stosunku do zawartych w projekcie planu 75
8. Propozycja rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych zjawisk oddziałujących na środowisko, wynikających z realizacji ustaleń planu ogólnego 77
9. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym 80
10. Informacja o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko 85
11. Streszczenie w języku niespecjalistycznym 86
12. Oświadczenia autorów 91
Spis rysunków 93
Spis tabel 93

1. Informacje ogólne

1.1 Cel i przedmiot prognozy

Opracowanie Prognozy Oddziaływania na Środowisko związane jest z planem ogólnym gminy Oleśnica na podstawie uchwały Nr III/18/24 Rady Miejskiej Oleśnica z dnia 29 maja 2024 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego gminy Oleśnica. Uzasadnieniem ww. uchwały jest art. 13i ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r., poz. 1130 ze zm.). Służy ona ocenie potencjalnych skutków, jakie mogą mieć planowane działania na środowisko naturalne i antropogeniczne, w tym wpływ na krajobraz, powietrze, wody, gleby, florę i faunę, a także gospodarkę, życie społeczne i samą jakość życia mieszkańców miasta oraz gminy. Dzięki prognozie można podejmować decyzje rozwojowe, które są zgodne z zasadą zrównoważonego rozwoju, chroniąc jednocześnie środowisko dla przyszłych pokoleń.

Ważne jest zaznaczenie, że prognoza nie ocenia samej słuszności realizacji planowanych inwestycji, lecz przedstawia spodziewane konsekwencje dla środowiska naturalnego. Plan ogólny natomiast ma na celu zharmonizowanie działań inwestycyjnych z ochroną środowiska oraz uwzględnienie potrzeb lokalnej społeczności.

1.2 Podstawa opracowania

Opracowanie zostało sporządzone zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, a jego zakres i poziom szczegółowości dostosowano do specyfiki gminy Oleśnicy, z uwzględnieniem jej unikalnych cech środowiskowych oraz dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego. Treść prognozy została opracowana w oparciu o określone akty prawne, które wyznaczają jej zakres i szczegółowość, zapewniając zgodność z obowiązującymi regulacjami. Do najistotniejszych aktów prawnych należą:

- Ustawa z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r., poz. 1130 ze zm.),
- Ustawa z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r., poz. 1112 ze zm.),
- Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r., poz. 2758),

- Inne przepisy wynikające z odpowiednich aktów prawnych, mających odniesienie do niniejszej prognozy, m.in. dotyczącymi ochrony środowiska, ochrony zabytków, prawa wodnego, ochrony gruntów rolnych i leśnych.

1.3 Zakres merytoryczny prognozy

Ocena oddziaływania na środowisko ma na celu określenie przewidywanego wpływu, jaki może wyniknąć z realizacji form zagospodarowania przestrzennego dopuszczonych w projekcie planu. Analiza ta polega na ocenie relacji między proponowanymi rozwiązaniami planistycznymi a istniejącymi uwarunkowaniami środowiskowymi, a także aspektami gospodarczymi i społecznymi, przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju. Na podstawie art. 51 ust. ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2024 r., poz. 1112 ze zm.) prognoza musi zawierać:

- informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym,

określać, analizować i oceniać:

- istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,

- przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy, oraz przedstawiać:
- rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
- biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotykanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy,
- podział gminy w sposób rozłączny między 13 stref planistycznych, w tym na obszary umożliwiające realizację funkcji mieszkaniowej oraz obszary uzupełnienia zabudowy w ramach istniejącej zabudowy,
- gminne standardy urbanistyczne obejmujące gminny katalog stref planistycznych, w którym określa się profil funkcjonalny stref planistycznych, wartości maksymalnej nadziemnej intensywności zabudowy, maksymalnej wysokości zabudowy, maksymalnego udziału powierzchni zabudowy wartości minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej w strefach planistycznych.

Ponadto przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach (WOO-III.411.2.26.2025.DB.2) określony został zakres i stopień szczegółowości niniejszego opracowania. Prognoza w szczegółowości powinna odnieść się do następujących kwestii:

1. analizy i oceny wpływu każdej z planowanej strefy planistycznej na wszystkie elementy środowiska ze wskazaniem, w jaki sposób i w jakiej skali przyjęte rozwiązania przekształcą środowisko oraz czy i w jakim stopniu mogą spowodować negatywne oddziaływania na środowisko, zwłaszcza, gdy ustalenia projektu planu ogólnego będą

wyznaczać ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Analizie i ocenie na środowisko należy poddać każdą strefę planistyczną zarówno o profilu podstawowym jak i dodatkowym. Analizie należy również poddać oddziaływania skumulowane zarówno wzajemne w danej strefie mając na uwadze dopuszczone na niej funkcje, jak również wynikające z rodzaju funkcji planowanych na sąsiednich strefach. Dodatkowo w prognozie powinna być przeprowadzona odpowiednia analiza i ocena wpływu na środowisko planowanych elektrowni słonecznych, stref górnictwa i wydobycia oraz terenów z możliwością lokalizacji cmentarzy,

2. w prognozie należy scharakteryzować zasoby przyrodnicze i ocenić aktualny stan środowiska przyrodniczego na analizowanym terenie,
3. w prognozie należy przeanalizować czy i w jakim stopniu realizacja projektu dokumentu będzie oddziaływać na obszar Solecko-Pacanowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu w kontekście działań w zakresie czynnej ochrony ekosystemów, a także zakazów obowiązujących,
4. wymagana jest również analiza i ocena skutków realizacji projektu planu w kwestiach związanych z ochroną gleb, ukształtowania powierzchni ziemi, wód, powietrza, ochrony przed hałasem, polami elektromagnetycznymi, zasad odprowadzania i oczyszczania ścieków oraz wód opadowych lub roztopowych, ochrony klimatu, gospodarki odpadami, ochrony zasobów naturalnych i dóbr materialnych, ochrony zabytków, ochrony zdrowia ludzi i jakości życia mieszkańców,
5. należy sporządzić do prognozy załącznik graficzny przedstawiający wszystkie zasięgi oddziaływań związane z funkcjonowaniem stref planistycznych, uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy, ustalenia obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
6. zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt. 2 lit d ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie (…), w prognozie należy przeanalizować i ocenić czy projekt dokumentu uwzględnia cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym,
7. w prognozie należy przedstawić rozwiązania mające na celu zapobieganie i ograniczenie jak również kompensację przyrodniczą w przypadku prognozowanych negatywnych oddziaływań na środowisko,
8. organ opracowujący projekt dokumentu bierze pod uwagę ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko,

9. Prognoza powinna zawierać datę sporządzenia prognozy, imię, nazwisko i podpis autora, a w przypadku gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów – imię, nazwisko i podpis kierującego tym zespołem oraz imiona, nazwiska i podpisy członków zespołu autorów. Prognoza powinna również zawierać oświadczenie autora.

1.4 Zakres przestrzenny

Zgodnie z Uchwałą Nr III/18/24 Rady Miejskiej Oleśnica z dnia 29 maja 2024 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego gminy Oleśnica oraz zgodnie z zgodnie z art. 13a ust. 1 Ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r., poz. 1130 ze zm.), obszar podlegający opracowaniu obejmuje teren całej gminy Oleśnica w jej granicach administracyjnych.

Gmina Oleśnica o powierzchni 5344 ha (53 km^2), położona jest w województwie świętokrzyskim w powiecie staszowskim. Według danych GUS z 2023 roku, gmina podzielona jest na 11 sołectw w których mieszka łącznie 3751 osób, a gęstość zaludnienia wynosi 70,2 os./km^2. Miasto Oleśnica zamieszkiwane jest przez 1710 mieszkańców z gęstością zaludnienia wynoszącą 170 os./km^2. Powierzchnia miasta to 1006 ha (10 km^2). Siedzibą gminy i miasta Oleśnica jest Urząd Miasta i Gminy Oleśnica, znajdujący się na ul. Nadstawie 1, reprezentowaną przez Burmistrza Miasta i Gminy Oleśnica – Piotra Strzeleckiego.

1.5 Metodyka i materiały źródłowe

Prognoza oddziaływania na środowisko została opracowana na podstawie szczegółowej analizy stanu środowiska na badanym obszarze. Wykorzystano przy tym liczne materiały kartograficzne, opracowania dotyczące środowiska przyrodniczego oraz dokumenty planistyczne odnoszące się zarówno do tego terenu, jak i szerszego kontekstu przestrzennego. Dzięki analizie tych różnorodnych źródeł możliwe było określenie potencjalnych zagrożeń związanych z realizacją planu. Przewidywane skutki jego wdrożenia dla poszczególnych komponentów środowiska zostały przedstawione w formie opisowej.

Materiały źródłowe:

1. 8. Program działań Unii Europejskiej w zakresie środowiska do 2030 roku, Dziennik Urzędowy UE L 114 z 12.04.2022, s. 22,
2. Agenda 21: Program działań na XXI wiek, Konferencja Narodów Zjednoczonych „Środowisko i rozwój”, Rio de Janeiro 1992, ONZ,

3. Agenda Terytorialna 2030: Przyszłość dla wszystkich miejsc, Ministrowie odpowiedzialni za planowanie przestrzenne i rozwój terytorialny, Lipsk 2020, dostęp: https://territorialagenda.eu,
4. Bank Danych Lokalnych GUS, https://bdl.stat.gov.pl/,
5. Baza Danych Obiektów Topograficznych (BDOT10k), https://mapy.geoportal.gov.pl/,
6. BTSEARCH, https://beta.btsearch.pl/ [dostęp z dn. 04.06.2025],
7. Dane zgromadzone w rejestrze publicznym Wojewódzkiego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Kielcach) z dnia 26.08.2024 r.,
8. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. WE z 21 lipca 2001 r. L 197),
9. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/35/WE z dnia 26 maja 2003 r. przewidującej udział społeczeństwa w odniesieniu do sporządzania niektórych planów i programów w zakresie środowiska oraz zmieniającej w odniesieniu do udziału społeczeństwa i dostępu do wymiaru sprawiedliwości dyrektywy Rady 85/337/EWG (Dz. Urz. UE z 25 czerwca 2003 r. L 156),
10. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/4/WE z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska i uchylającej dyrektywę Rady 90/313/EWG (Dz. Urz. WE z 14 lutego 2003 r. L 41),
11. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE z dnia 24 listopada 2010 r. dotyczącej zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli (Dz. Urz. UE z 17 grudnia 2010 r. L 334/17),
12. Dyrektywa parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko (Dz. Urz. UE z 28 stycznia 2012 r., L 26/1),
13. Dyrektywa siedliskowa 92/43/EWG oraz dyrektywa ptasia 2009/147/WE, Dziennik Urzędowy UE L 206 z 22.07.1992 oraz L 20 z 26.01.2010,
14. Dyrektywa w sprawie emisji przemysłowych (IED) 2010/75/UE, Dziennik Urzędowy UE L 334 z 17.12.2010,
15. Dyrektywa w sprawie jakości powietrza 2008/50/WE, Dziennik Urzędowy UE L 152 z 11.06.2008,
16. Europejska Konwencja Krajobrazowa, Florencja 2000, Rada Europy (Dz.U. 2006 nr 14 poz. 98),

17. Europejski Zielony Ład, Komisja Europejska, Bruksela 2019, COM (2019) 640 final,
18. Ewert A., *Regionalizacja klimatu Polski ze szczególnym uwzględnieniem podziału Romualda Gumińskiego*, Prace i Studia Geograficzne, Tom 22, s. 37-50, Warszawa 1998,
19. GIOŚ, Departament Monitoringu Środowiska, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Kielcach, *Ocena Poziomów Elektromagnetycznych w Środowisku w roku 2022 w województwie świętokrzyskim*, Kielce, czerwiec 2023,
20. Gmina Oleśnica, „Energia dla Wsi" https://gminaolesnica.pl/energia-dla-wsi/ [dostęp z dn. 14.05.2025],
21. Gmina Oleśnica, podstawowe dane, https://gminaolesnica.pl/podstawowe-dane/ [dostęp z dn. 06.05.2025],
22. Herman G., *Objaśnienia do Mapy Hydrogeologicznej Polski w skali 1:50000, Arkusz Pacanów (919)*, Państwowy Instytut Geologiczny Oddział Świętokrzyski w Kielcach, Ministerstwo Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa, Warszawa 1997,
23. https://apgw.gov.pl/pl/III-cykl-materialy-do-pobrania [dostęp z dn. 22.05.2025],
24. Izabela D., Olczak B., *Prognoza Oddziaływania na Środowisko Przyrodnicze w ramach Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Oleśnica*, Łódź 2021,
25. J.M Matuszkiewicz, *Potencjalna roślinność naturalna Polski*, IGiPZ PAN, Warszawa 2008,
26. J.M Matuszkiewicz, *Regionalizacja geobotaniczna Polski*, IGiPZ PAN, Warszawa 2008,
27. Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (UNFCCC), Nowy Jork 1992 (Dz.U. 1996 nr 53 poz. 238),
28. Kulikowski S., *Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Staszowskiego na lata 2021-2025 z perspektywą do roku 2030,* Staszów 2020,
29. Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, *Krajowa Polityka Miejska 2030,* Warszawa 2022,
30. Ministerstwo Klimatu, *Polityka Ekologiczna Państwa 2030: Strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej*, Warszawa 2019,
31. Ministerstwo Rozwoju, Pracy i Technologii, *Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030*, Warszawa 2020,
32. Ministerstwo Rozwoju, *Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030)*, Warszawa 2017,

33. Opracowanie ekofizjograficzne na potrzeby Planu ogólnego Gminy Oleśnica – Łódź, listopad 2024,
34. Otwarte Dane, https://dane.gov.pl/pl,
35. Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, Przeglądanie i generowanie Kart Charakterystyk, http://karty.apgw.gov.pl:4200/informacje,
36. PIG-PIB, GeoLOG, https://geolog.pgi.gov.pl/ [dostęp z dn. 14.05.2025],
37. PIG-PIB, MIDAS, https://midas-app.pgi.gov.pl/ords/r/public/midas/start [dostęp z dn. 14.05.2025],
38. PIG-PIB, System Osłony Przeciwosuwiskowej, https://geoportal.pgi.gov.pl/portal/page/portal/SOPO/Wyszukaj3 [dostęp z dn. 04.06.2025],
39. Plan ogólny gminy Oleśnica - Uwarunkowania Rozwoju Przestrzennego Gminy, Koncepcja Planu Ogólnego,
40. Porozumienie paryskie, Paryż 2015 (Dz.U. 2017 poz. 36),
41. Protokół z Kioto do Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu, Kioto 1997 (Dz.U. 2005 nr 203 poz. 1684),
42. Rada Miejska Oleśnica, *Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Oleśnica do roku 2030*, Oleśnica 2022,
43. Ramowa Dyrektywa Wodna 2000/60/WE, Dziennik Urzędowy UE L 327 z 22.12.2000,
44. Richling A. i in., *Regionalna geografia fizyczna Polski*, Poznań 2021,
45. Romańska-Spaczyńska M., Rospond A., Galińska W., Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, *Roczna Ocena Jakości Powietrza w województwie świętokrzyskim Raport wojewódzki za rok 2024,* Kielce, kwiecień 2025,
46. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 13 lipca 2021 r. w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i jednolitych części wód podziemnych (Poz. 1576),
47. Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r., poz. 2758),
48. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. 2019 poz. 2488),

49. Rozporządzenie Nr 12/96 Wojewody Kieleckiego z dnia 29 września 1995 r. w sprawie ustanowienia obszarów chronionego krajobrazu w województwie kieleckim (Dz. Urz. z 1995 r. Nr 21, poz. 145),
50. Rozporządzenie REACH (WE) nr 1907/2006 oraz CLP (WE) nr 1272/2008, Dziennik Urzędowy UE L 396 z 30.12.2006 oraz L 353 z 31.12.2008,
51. Ryś P., Krząstek P., *Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Oleśnica na lata 2016-2022*, Oleśnica 2016,
52. Sejmik Województwa Świętokrzyskiego, *Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego wraz z planem działań krótkoterminowych*, Kielce 2023,
53. Starostwo Powiatowe w Staszowie, *Strategia Rozwoju Powiatu Staszowskiego na lata 2016-2025*, Staszów 2016,
54. Strategia UE na rzecz bioróżnorodności 2030: Przywracanie przyrody do naszego życia, Komisja Europejska, Bruksela 2020, COM (2020) 380 final,
55. Świętokrzyski Urząd Wojewódzki w Kielcach, *Aktualizacja Strategii Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa dla Województwa Świętokrzyskiego*, Kielce 2023,
56. Uchwała Nr III/18/24 Rady Miejskiej Oleśnica z dnia 29 maja 2024 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego gminy Oleśnica,
57. Uchwała Nr XXXV/621/13 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 23 września 2013 r. dotycząca Solecko-Pacanowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. z 2013 r. poz. 3313),
58. Urząd Gminy Oleśnica, *Raport o stanie Gminy Oleśnica za 2023 rok*, Oleśnica 2024,
59. Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego, *Program ochrony środowiska dla Województwa Świętokrzyskiego do roku 2030*, Kielce 2021,
60. Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego, *Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+*, Kielce 2020,
61. Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne (Dz. U. z 2024 r., poz. 1087 ze zm.),
62. Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2024 r. poz. 1292 ze zm.),
63. Ustawa z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r., poz. 1130 ze zm.),
64. Ustawa z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r., poz. 1112 ze zm.),

65. Walczowski A., *Objaśnienia do Szczegółowej Mapy Geologicznej Polski, Arkusz Pacanów (M34-55C) 1:50000*, Instytut Geologiczny, Wydawnictwo Geologiczne, Warszawa 1968,
66. Zarząd Gminy Oleśnica, *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Oleśnica,* Oleśnica 2020.

1.6 Propozycje metod analizy skutków realizacji postanowień projektu planu ogólnego oraz częstotliwość ich przeprowadzania

Ustawa z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko w art. 55 ust. 3 wprowadza wymóg prowadzenia monitoringu realizacji postanowień planu miejscowego w zakresie oddziaływania na środowisko. Obowiązujące przepisy nie regulują metod analizy skutków realizacji zapisów planów zagospodarowania przestrzennego ani częstotliwości ich przeprowadzania. Punktem wyjścia do tych analiz może być, opracowywana na podstawie art. 32 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, ocena aktualności ustaleń planów. Dokonywana jest ona przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta przynajmniej raz w czasie trwania kadencji rady gminy. Analiza ta dotyczy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym, określa, jakie inwestycje zostały dotychczas zrealizowane. Na tej podstawie przeprowadzana jest ocena stopnia realizacji ustaleń planu, co może stanowić odpowiednią podstawę do określenia skutków realizacji postanowień planu na środowisko przyrodnicze. Oceną aktualnego stanu poszczególnych elementów środowiska przyrodniczego zajmuje się monitoring zapisany w odrębnych aktach prawnych. Częstotliwość i zakres działań monitorujących jest zależna od rodzaju inwestycji, jakie będą zlokalizowane na analizowanym obszarze. W celu określenia skutków realizacji ustaleń zawartych w projekcie planu ogólnego na środowisko można odnosić się do wyników monitoringu prowadzonego przez Głównego i Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska. Zestawienia te umożliwiają przeprowadzenie analiz porównujących jakość środowiska przyrodniczego w okresach przed i po wejściu w życie ustaleń zawartych w planie ogólnym. W ramach tego monitoringu ocenie mogą podlegać takie elementy jak:

- jakość wód powierzchniowych i podziemnych,
- zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego,
- klimat akustyczny,
- promieniowanie elektromagnetyczne,

- gospodarka odpadami.

Jakość analizy i oceny stanu poszczególnych komponentów środowiska zależy od tego, na ile zgromadzone materiały odnoszą się bezpośrednio do analizowanego obszaru. Optymalna sytuacja miałaby miejsce, gdyby na danym terenie lub w jego bliskim sąsiedztwie znajdowały się punkty pomiarowe, umożliwiające bezpośrednie pozyskiwanie danych o stanie lokalnego środowiska przyrodniczego. Analizując dostępne metody gromadzenia danych, uznano, że najbardziej efektywnym sposobem oceny skutków realizacji ustaleń planu dla środowiska będzie szczegółowa analiza porównawcza, wsparta metodami statystycznymi i inwentaryzacyjnymi. Powinna ona bazować na wynikach regularnie prowadzonego monitoringu środowiska przyrodniczego. Zbieranie danych z państwowego monitoringu środowiska powinno odbywać się w cyklu rocznym. W ramach monitoringu można również uwzględniać wyniki badań i analiz środowiskowych odnoszących się do analizowanego obszaru, realizowanych w ramach indywidualnych zamówień. Wójt gminy powinien zwracać się do odpowiednich instytucji o przekazanie wyników monitoringu, które te organy pozyskują np. w ramach decyzji dotyczących środowiskowych uwarunkowań. Częstotliwość przeprowadzanych zbiorczych analiz skutków realizacji postanowień planu powinna obejmować okres czteroletni, czyli raz w czasie trwania kadencji rady gminy. Zalecane jest, aby w sposób szczególny monitorowane były takie procesy, jak zmiana jakości poszczególnych komponentów środowiska przyrodniczego, zmiana wyposażenia infrastrukturalnego oraz przeobrażania o charakterze społeczno-gospodarczym.

1.7 Powiązanie projektu planu ogólnego z innymi dokumentami

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, opracowywane na poziomie gminy, zgodnie z nowelizacją ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r., poz. 1130 ze zm.), powinny być spójne z założeniami Planu ogólnego gminy. Plan ten, jako dokument określający lokalną politykę przestrzenną, musi pozostawać w zgodzie z polityką przestrzenną województwa, która z kolei powinna odpowiadać założeniom krajowej polityki przestrzennej. Dzięki wzajemnemu powiązaniu tych dokumentów, możliwe jest spójne kształtowanie przestrzeni oraz prowadzenie strategicznych inwestycji w skali kraju.

Plan ogólny reguluje rozwiązania funkcjonalno – przestrzenne oraz zasady zagospodarowania, z uwzględnieniem walorów krajobrazowych, wymogów ładu przestrzennego oraz ochrony środowiska. Uwzględnia on istniejące przeznaczenie terenu

podlegającego opracowaniu, jak i terenów sąsiednich. Plan ogólny gminy sporządza się dla obszaru całej gminy, a po jego uchwaleniu stanowić będzie akt prawa miejscowego, który będzie uwzględniany przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz będzie stanowił podstawę prawną decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Dokument będzie zawierać podstawowe ustalenia, które pozwolą gminie zaplanować zrównoważony i harmonijny rozwój. Plan ogólny ma określić podział obszaru gminy na rozłączne strefy planistyczne oraz wskazać gminne standardy urbanistyczne, w których zostaną określone: profil funkcjonalny strefy oraz wskaźniki urbanistyczne, tj.: maksymalna nadziemna intensywność zabudowy, maksymalna wysokość zabudowy, maksymalny udział powierzchni zabudowy i minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej. Ponadto, w planie ogólnym będzie również można określić obszary uzupełnienia zabudowy, obszary zabudowy śródmiejskiej oraz dodatkowe standardy dostępności infrastruktury społecznej.

Przynależność Polski do Unii Europejskiej, wiąże się z koniecznością wdrożenia oraz przestrzegania prawa Unii oraz uczestnictwa w działaniach zapobiegawczych i regulujących w zakresie ochrony środowiska, gdzie priorytetem w tym zakresie są przeciwdziałanie zmianom klimatu, ochrona różnorodności biologicznej, ograniczenie wpływu zanieczyszczeń na zdrowie oraz lepsze wykorzystanie zasobów naturalnych. Tworząc zapisy planu miejscowego uwzględnić należy cele ochrony środowiska wynikające z następujących dokumentów:

- szczebla międzynarodowego:
  - **Konferencji ONZ w Rio de Jonerio** z 1992 r. na której uchwalone zostały: Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (UNFCCC) i ograniczeniu emisji gazów cieplarnianych, Agenda 21, czyli katalog celów ochrony do realizowania w XXI wieku, Konwencja o zachowaniu różnorodności biologicznej oraz Deklaracja dotycząca kierunków, rozwoju, ochrony i użytkowania lasów,
  - **Porozumienie paryskie** z 2015 r., czyli międzynarodowa umowa klimatyczna, przyjęta podczas 21. Konferencji Stron Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (COP21), której celem jest utrzymanie wzrostu średniej globalnej temperatury znacznie poniżej 2ºC, z dążeniem do ograniczenia tego wzrostu do 1,5ºC,

- **Inne: Protokół z Kioto** z 1997 r., **Konwencja z Aarhus** z 2001 r., **Konwencja z Espoo** z 1991 r., **Konwencja bazylejska** z 1989 r., **Konwencja Ramarska** z 1971 r.,

- Unii Europejskiej:
  - **Dyrektyw siedliskowych** (z 1992 r.) i **ptasich** (z 1979 r.), tworzących sieć Natura 2000,
  - **Dyrektywa EIA** (dotyczy oceny oddziaływania na środowisko przez przedsięwzięcia publiczne i prywatne),
  - **Dyrektywa IED** (kontrola i zapobieganie zanieczyszczeniom oraz pomoc w ukierunkowaniu inwestycji przemysłowych w sposób niezbędny do przekształcenia Europy w konkurencyjną i neutralną dla klimatu gospodarkę do 2050 r.),
  - **Rozporządzenie REACH** (unijny akt prawny regulujący produkcję, import, użytkowanie i obrót substancjami chemicznymi. Ma na celu ochronę zdrowia ludzi i środowiska oraz poprawę konkurencyjności przemysłu chemicznego UE)**,**
  - **Rozporządzenie CLP** (regulacja Unii Europejskiej, która ma na celu zapewnienie wysokiego poziomu ochrony zdrowia ludzi i środowiska poprzez wprowadzenie zharmonizowanego systemu klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin chemicznych),
  - **Pakiet odpadowe** związane z systemem recyklingu,
  - **Dyrektywa wodna (Ramowa Dyrektywa Wodna 2000/60/WE)** określająca ochronę oraz poprawę jakości wód,
  - **Dyrektywa w sprawie jakości powietrza i czystszego powietrza dla Europy (AAQD)** określająca wprowadzenie przepisów, które przyczynią się do dalszej stopniowej poprawy jakości powietrza i osiągnięcia poziomów stężeń zanieczyszczeń, które według najlepszych dostępnych i najbardziej aktualnych dowodów naukowych uznaje się za nieszkodliwe dla zdrowia ludzkiego, ekosystemów naturalnych i różnorodności biologicznej, co docelowo przyczyni się do powstania, najpóźniej do 2050 roku, nietoksycznego środowiska,
  - **Europejski Zielony Ład** (strategia rozwoju Unii Europejskiej, dzięki której obszar Unii zostanie neutralny klimatycznie. Założony cel ma zostać osiągnięty do 2050 roku poprzez: dostarczanie czystej i bezpiecznej energii, wdrażanie gospodarki o obiegu zamkniętym, budynki o niższym zapotrzebowaniu na energię,

przyspieszenie przejścia na zrównoważoną i inteligentną mobilność, ochronę i odbudowę ekosystemów oraz bioróżnorodności, przystosowanie się do zmiany klimatu oraz ochronę zdrowia),

- ❖ **Agenda Terytorialna 2030 (AT2030)** określana jako wspólny dokument polityczny państw członkowskich UE. Promuje spójność terytorialną i zrównoważony rozwój przestrzenny. Ponadto zawiera zasady planowania przestrzennego, które uwzględniają środowisko i krajobraz,
- ❖ **Europejska Konwencja Krajobrazowa (EKL),** której celem jest ochrona i zarządzanie wszystkimi typami krajobrazu: miejskim, wiejskim, przyrodniczym, zdegradowanym,
- ❖ **Program działań na rzecz środowiska (EAP)**, w którym określony jest 8. Program działań na rzecz środowiska (2021-2030). Głównym celem programu jest neutralność klimatyczna, zero zanieczyszczeń, obieg zamknięty, zdrowe ekosystemy, ograniczenie presji środowiskowej,
- ❖ **Strategia UE na rzecz bioróżnorodności 2030**, która zakłada ochronę obszarów lądowych i morskich UE, przywrócenie zdegradowanych ekosystemów, zrównoważone rolnictwo i gospodarkę leśną, wdrażanie prawnej inicjatywy ws. odbudowy przyrody,

- szczebla narodowego:
  - ❖ **Polityka Ekologiczna Państwa 2030 (PEP2030)** - strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej, której założenia należy uwzględniać we wszystkich dokumentach strategicznych i programach mających wpływ na środowisko. Jej założenia zostały doprecyzowane w „Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)" przyjętej 14 lutego 2017 r. przez Radę Ministrów. Kierunki działań określone w celach PEP2030 mają stać się odpowiedzią na przywrócenie właściwej roli planowaniu przestrzennemu, w szczególności w zakresie lokalizacji nowych inwestycji. Cele szczegółowe PEP 2030 odnoszą się do najważniejszych trendów w obszarze środowiska:
    - ➢ zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu,
    - ➢ wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej,
    - ➢ gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym,
    - ➢ zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych,
    - ➢ edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji,

- usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska,
- doskonalenie systemu finansowania,

❖ **Krajowa Polityka Miejska 2030 (KPM2030),** która zawiera wytyczne dotyczące zrównoważonego rozwoju miast, w tym ochrony środowiska i adaptacji do zmian klimatu,

❖ **Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR2030)**, czyli dokument określający priorytety rozwoju regionalnego, w tym związane z ochroną środowiska,

❖ **Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR)** – dokument wyznaczający kierunki polityki gospodarczej, w tym kwestie związane z ekologią i klimatem,

❖ **Inne:**

- Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030 (KPEiK),
- Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030 (SZRWRiR),
- Strategiczny plan adaptacyjny dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (SPA2020),
- Krajowy plan gospodarki odpadami 2028 (KPGO2028),
- Polska Polityka Energetyczna do 2040 roku (PEP2040),
- Państwowy Program Ochrony Powietrza (PPOP),
- Plan przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS)

❖ **Ustawy** o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, o ochronie przyrody, o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o cechach oddziaływania na środowisko i prawo ochrony środowiska,

- szczebla wojewódzkiego:

❖ **Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+**, według której województwo świętokrzyskie w 2030 roku to ambitny region o atrakcyjnym wizerunku. Wśród wyzwań rozwojowych w zakresie środowiska wymienia się wspieranie działań osłabiających negatywne zjawiska związane z zanieczyszczeniem środowiska i zmianami klimatycznymi i zwalczanie skutków zagrożeń naturalnych. Celami Strategii są: 1. inteligenta gospodarka i aktywni ludzie, 2. przyjazny dla środowiska i czysty region, 3. wspólnota i bezpieczna

przestrzeń, które łączą ludzi oraz 4. – cel horyzontalny. Pod względem ochrony środowiska istotny jest cel 2. oraz jego cele operacyjne. Odpowiada na globalne wyzwanie klimatyczne oraz potrzeby poprawy stanu środowiska w Polsce i regionie. Są to:

- Cel 2.1 - Poprawa jakości i ochrona środowiska przyrodniczego,
- Cel 2.2 - Adaptacja do zmian klimatu i zwalczanie skutków zagrożeń naturalnych,
- Cel 2.3 - Energetyka odnawialna i efektywność energetyczna,

❖ **Program Ochrony Środowiska dla Województwa Świętokrzyskiego 2030**, czyli program operacyjny, który określa cele i działania w zakresie ochrony środowiska w województwie świętokrzyskim do roku 2030. Określa cele i kierunki polityki prowadzonej przez jednostki samorządu terytorialnego w zakresie ochrony środowiska. Zawiera analizę stanu środowiska, identyfikuje główne problemy oraz proponuje działania naprawcze i inwestycyjne,

❖ **Program ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego (zaktualizowany w 2023 roku)**, którego celem jest poprawa jakości powietrza w regionie świętokrzyskim poprzez identyfikację źródeł zanieczyszczeń i wdrożenie działań naprawczych,

❖ **Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa dla Województwa Świętokrzyskiego (zaktualizowany w 2023 roku)**, który koncentruje się na zrównoważonym rozwoju obszarów wiejskich, rolnictwa i rybactwa, uwzględniając aspekty środowiskowe,

- szczebla powiatowego:

❖ **Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Staszowskiego na lata 2021-2025 z perspektywą do roku 2030**, który przedstawia analizę aktualnego stanu środowiska, określa cele i kierunki interwencji w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza, ochrony przed hałasem, ochrony przed promieniowaniem, gospodarowaniem wodami, gospodarki wodno-ściekowej, zasobów geologicznych, gleb, gospodarki odpadami i zapobieganiem powstawaniu odpadów, zasobów przyrodniczych i ochrony lasów, zagrożeń poważnymi awariami, edukacją ekologiczną oraz ustala harmonogram działań i plan operacyjny na terenie powiatu staszowskiego. Program ustala również Prognozę Oddziaływania na Środowisko,

który ocenia potencjalny wpływ realizacji programu na środowisko oraz zawiera rekomendacje dotyczące minimalizacji negatywnych oddziaływań,

- **Strategia Rozwoju Powiatu Staszowskiego na lata 2016-2025**, który określa cele i kierunki rozwoju powiatu, uwzględniając aspekty środowiskowe. Wizją strategii jest: Ziemia Staszowska w nurcie europejskich przemian technologicznych i społecznych. Cel strategiczny III określa ochronę środowiska, racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody, aktywizację rolnictwa oraz rozwój obszarów wiejskich. Celuje się w zwiększenie udziału energetyki odnawialnej w gospodarce energetycznej powiatu, wsparcie dla produkcji energii z OZE i skoordynowanie działań z krajowymi instrumentami finansowymi w tym zakresie, potrzeba oszczędnego wykorzystanie zasobów naturalnych, poprawa gospodarki wodno-ściekowej i odpadami. Dalsza intensyfikacja i specjalizacja w produkcji rolniczej, budowa zakładów przetwórstwa rolno-spożywczego, przechodzenie na gospodarkę niskoemisyjną i odporną na zmianę klimatu w sektorach: rolnym, spożywczym i leśnym,

- szczebla lokalnego:
  - **Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Oleśnica do roku 2030**, który wyznacza główne kierunki rozwoju społeczno-gospodarczego i przestrzennego gminy Oleśnica. Wizją strategii jest: *Gmina Oleśnica do 2030 roku osiąga pozycję ponadlokalnego lidera w Powiecie Staszowskim w dziedzinie warunków życia mieszkańców poprzez szereg inwestycji infrastrukturalnych, społecznych i gospodarczych realizowanych przy współudziale Partnerów publicznych, społecznych i gospodarczych.* Misją natomiast jest *optymalne zaspokojenie zbiorowych potrzeb mieszkańców poprzez wykonanie zadań publicznych z poszanowaniem środowiska i racjonalnym wykorzystaniem jego zasobów oraz wspieraniem tworzenia aktywnego ośrodka gospodarczego, kulturowego i turystyczno-rekreacyjnego.* Istotny z punktu widzenia środowiska jest 5. cel strategiczny – Zielona Gmina Oleśnica, według którego należy zwiększyć liczbę działań na rzecz ochrony środowiska, energetyki odnawialnej, efektywności energetycznej i zielonej energii. Planowanymi kierunkami działań w zakresie środowiska są:
    - inwestycje związane z montażem urządzeń OZE na obiektach użyteczności publicznej,

- montaż instalacji z zakresu odnawialnych źródeł energii na budynkach prywatnych,
- termomodernizacja budynków użyteczności publicznej,
- dofinansowanie likwidacji starych pieców węglowych na inne proekologiczne źródło ciepła w budynkach mieszkalnych na terenie Gminy Oleśnica,
- magazyny energii elektrycznej instytucji publicznych na terenie gminy,
- wsparcie montażu instalacji fotowoltaicznych na budynkach mieszkańców,
- powstanie elementów błękitno-zielonej infrastruktury,
- edukacja ekologiczna w tym programy skierowane dla dzieci w zakresie gospodarki odpadami,

❖ **Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Oleśnica**, które zawiera szereg zapisów mających na celu ochronę środowiska naturalnego na terenie Gminy Oleśnica, w tym ochronę zasobów przyrodniczych, gospodarkę wodną, gospodarkę odpadami, ochronę powietrza, czy adaptację do zmian klimatu. Związanym ze studium jest również **Prognoza Oddziaływania na środowisko przyrodnicze**, który analizuje i ocenia aktualny stan istniejący gminy, określa cele ochrony środowiska i ocenia wpływ ówczesnego Studium na środowisko przyrodnicze, zdrowie ludzi oraz elementy środowiska kulturowego.

2. Istniejące zagospodarowanie oraz cechy środowiska przyrodniczego

2.1 Położenie i obecne zagospodarowanie obszaru objętego projektem planu ogólnego

2.1.1 Położenie geograficzne gminy

Gmina miejsko-wiejska Oleśnica położona jest w południowo-zachodniej części powiatu staszowskiego (Rys. 1). Łącznie graniczy z 5 innymi gminami – Rytwiany (północny wschód), Łubnice (południowy zachód), Pacanów (południe), Stopnica (zachód), Tuczępy (północ). Gmina podzielona jest na 11 sołectw (Borzymów, Brody, Bydłowa, Kępie, Oleśnica, Pieczonogi, Podlesie, Strzelce, Sufczyce, Wojnów, Wólka Oleśnicka), wśród których znajduje się łącznie 12 miejscowości (11 wsi oraz 1 miasto). Powierzchnia gminy wynosi 5344 ha (53 km^2), a samego miasta 1006 ha (10 km^2). Miasto Oleśnica oddalona jest o 15 km od Staszowa oraz 55 km od Kielc. Obszar gminy mieści się całkowicie w granicach Niecki Połanieckiej na terenie Wyżyny Środkowomałopolskiej.

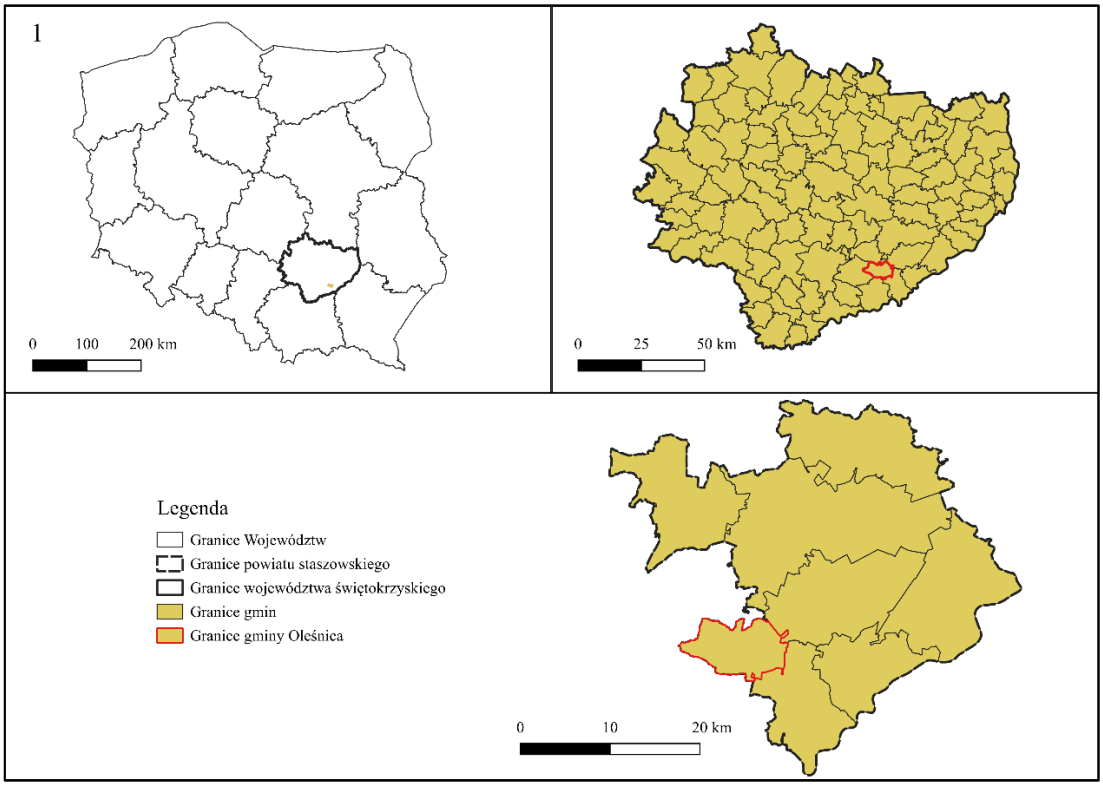

Rys. 1 Położenie gminy Oleśnica w Polsce (1), województwie świętokrzyskim (2) i powiecie staszowskim (3)

Źródło: opracowanie własne

2.1.2 System transportowy

Gmina posiada dobrze rozwiniętą sieć dróg publicznych o różnym statusie. Występują drogi wojewódzkie, powiatowe oraz gminne. Istotnymi węzłami komunikacyjnymi są: droga wojewódzka nr 757, która łączy Opatów ze Stopnicą, 12 dróg powiatowych oraz 22 drogi gminne. Sieć drogowa podlega systematycznej modernizacji i przebudowie, co niewątpliwe wpływa na poprawę jej stanu i jakości. Na terenie gminy (na stan z 2023 roku) występuje 15,9 km dróg o nawierzchni twardej, 15 km twardej ulepszonej i 5,8 km gruntowej. Nie występują linie kolejowe oraz nie funkcjonuje żadne lotnisko ani lądowisko. Komunikację zbiorową obsługują autobusy PKS z przystanku Oleśnica/Rynek.

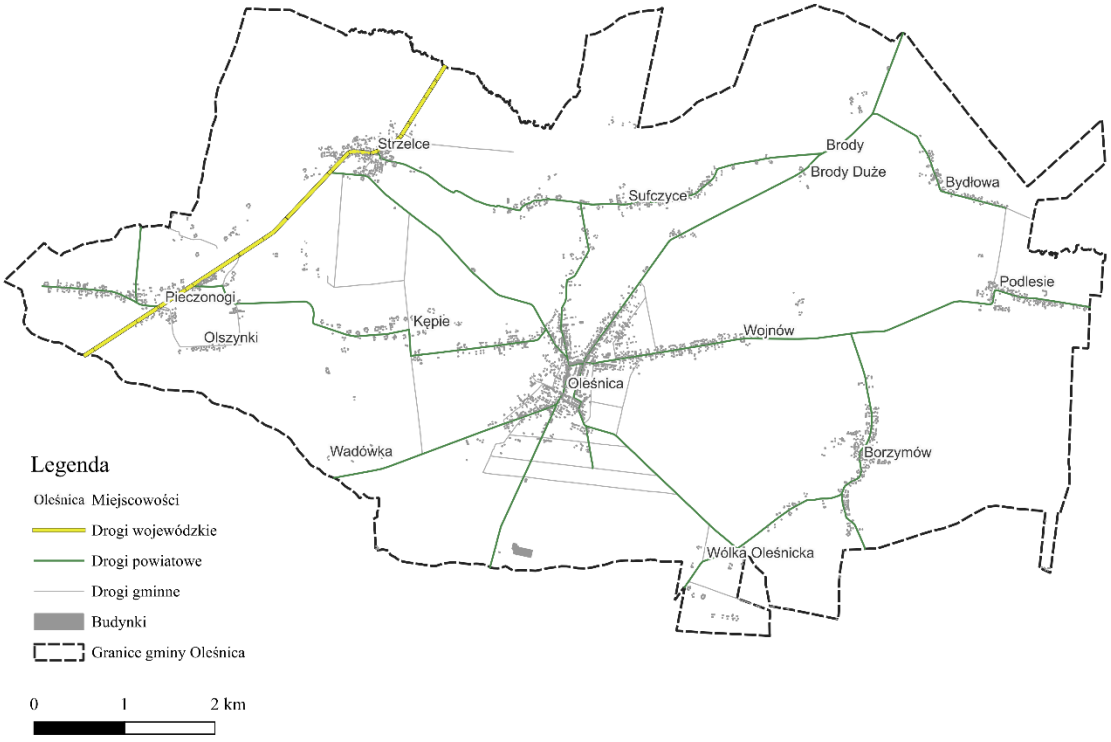

Rys. 2 Układ komunikacyjny w obrębie gminy Oleśnica

Źródło: opracowanie własne

2.1.3 Infrastruktura techniczna

Sieć wodociągowa – gmina Oleśnica zmaga się z deficytem wody, ponieważ nie posiada własnych ujęć wody, wobec czego dokonuje zakupu od trzech zewnętrznych dostawców, tj. gmina Pacanów, gmina Łubnice oraz Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. Gminy z.o.o. w Staszowie. Łączna długość sieci wodociągowej wynosi 76,22 km, z której korzysta 3666 mieszkańców gminy. Do sieci wodociągowej podłączonych

jest 98% budynków mieszkalnych. Woda dostarczana jest w wysokości 123,9 dam^3 w skali roku, dobowa produkcja wody wynosi 401 m^3.

Sieć kanalizacyjna – w gminie Oleśnica występuje znaczna dysproporcja pomiędzy udziałem ludności korzystającej z sieci wodociągowej a sieci kanalizacyjnej (sieć wodociągowa – 97,3%, kanalizacyjna – 48,4%). Wynika to z długości sieci kanalizacyjnej (38,2 km), która w relacji do długości sieci wodociągowej wynosi 50%. Ponadto na wsiach z sieci kanalizacyjnej korzysta jedynie 8,6% mieszkańców. W mieście Oleśnica, na ul. Nadstawie 1 usytuowana jest oczyszczalnia odprowadzająca ścieki komunalne. Posiada ona wydajność 400 m^3/dobę. Jest to oczyszczalnia biologiczna bez usuwania biogenów, spełniająca standardy odprowadzanych ścieków. Obecnie dla oczyszczalni ścieków obowiązuje pozwolenie wodnoprawne na szczególne korzystanie z wód w zakresie wprowadzania oczyszczonych ścieków komunalnych z oczyszczalni ścieków w Oleśnicy do Strugi Oleśnickiej w km 4+100 z oczyszczalni ścieków w Oleśnicy. Zgodnie z założeniami Uchwały Nr XXXI/163/20 Rady Miejskiej Oleśnica, wprowadzanie ścieków oczyszczonych ma odbywać się w ilościach: Q_{maxs}= 0,1 m^3/d, $Q_{śrd}$= 600 m^3/dobę, $Q_{maxroczne}$= 284 700 m^3/rok na określonych zasadach. Projektowa maksymalna wydajność oczyszczalni ścieków wynosi 5 250 RLM.

Sieć elektroenergetyczna – na terenie gminy Oleśnica zlokalizowana jest stacja elektroenergetyczna 110kV „Cegielnia Oleśnica". Przez obszar gminy przebiegają linie napowietrzne wysokiego napięcia 220 kV oraz 110 kV. Oprócz linii elektroenergetycznych wysokiego napięcia przez gminę przebiega linia energetyczna średniego napięcia oraz linie energetyczne niskiego napięcia. W 2023 roku odbiorców energii w gminie było 728, a samo zużycie energii wyniosło 999,31 MWh.

Sieć gazowa – przez teren gminy Oleśnica przebiega gazociąg wysokoprężny o długości 45 962 m (z czego 4 934 m to sieć przesyłowa, a 41 028 m dystrybucyjna).

Zaopatrzenie w ciepło – gmina Oleśnica nie posiada własnej ciepłowni, a większość obiektów w zabudowie zagrodowej ogrzewane są wciąż przez źródła nieodnawialne. Ciepło pozyskiwane jest również przez sieć gazową. W ramach programu „Czyste Powietrze" przeprowadzana jest termomodernizacja budynków co skutkuje stopniowym wymienianiem wysokoemisyjnych kotłów węglowych na ekologiczne źródła energii i ciepła, np. pompy ciepła.

Odnawialne źródła energii – prowadzi się inicjatywy związane z odnawialnymi źródłami energii. Stawia głównie na inwestycje w panele fotowoltaiczne. Programami

wspierających są m.in.: „Energia dla Wsi", „Czyste Powietrze", „Magazyny energii na potrzeby istniejących instalacji OZE". Na stan z 16.04.2025 roku w ramach programu „Czyste Powietrze" zrealizowano 111 przedsięwzięć.

2.2 Geomorfologia, rzeźba terenu

Według Regionalnej geografii fizycznej Polski (Richling A. i in., 2021), gmina Oleśnica leży na terenie prowincji Wyżyny Polskie, podprowincji Wyżyna Małopolska, makroregionu Niecka Nidziańska i mezoregionów Niecka Połaniecka (północna i środkowa część gminy) oraz Garb Pińczowski (południowa część gminy) (Rys. 3).

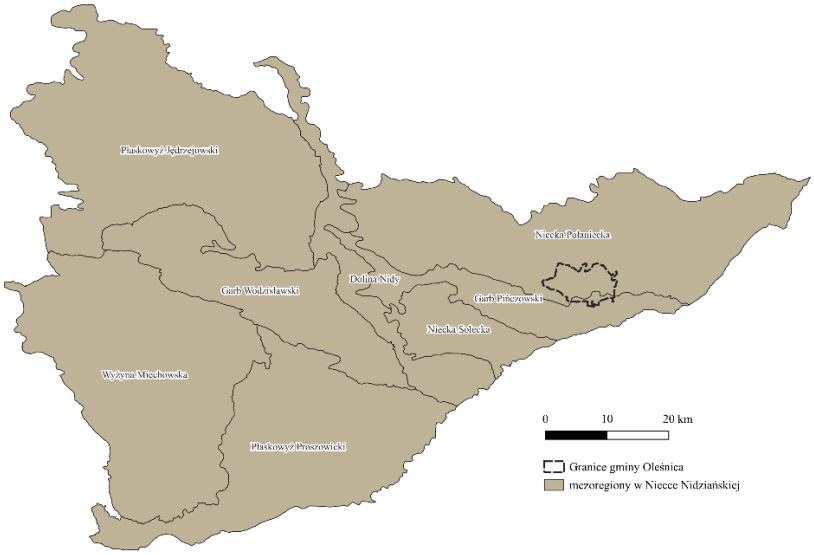

Rys. 3 Położenie gminy Oleśnica na terenie makroregionu Niecki Nidziańskiej

Źródło: opracowanie własne

Niecka Połaniecka obejmuje zapadlisko pomiędzy Garbem Pińczowskim na południu a Pogórzem Szydłowskim na północy, obniżające się w kierunku południowo-wschodnim i dochodząc do Równiny Nadwiślańskiej. Większość obszaru Niecki Połanieckiej wypełniają utwory mioceńskie, które są przykryte utworami plejstoceńskimi głównie glinami zwałowymi, żwirami, piaskami i miejscowo lessami oraz holoceńskimi w postaci osadów rzecznych i torfów. Występująca na terenie gminy Oleśnica rzeka Wschodnia wraz z Sanicą wpływająca pod Połańcem do Czarnej Staszowskiej kreuje oś morfologiczną Niecki Połanieckiej. Powierzchnia tego mezoregionu wynosi 1013 km^2, o długości 77 km i szerokości 22 km.

Garb Pińczowski, obejmujący południową część gminy stanowi pas wzniesień o wydłużeniu WNW-ESE, długości około 40 km i szerokości od 4-6 km. Jest to zrąb zbudowany z górnokredowych margli przykrytych pokrywą miceńskich wapieni

litotamnionowych oraz lokalnie iłów. Pokrywa plejstoceńska jest nieciągła, a tworzą ją gliny zwałowe i piaski fluwioglacjalne lub glacjalne starszych zlodowaceń oraz lessy zlodowacenia Wisły. Ze względu na morfologiczne wzniesienie terenu oraz litologię (głównie porowatość) skał podłoża obszar cechuje relatywnie mała ilość wypływów wód oraz gęstość sieci cieków.

Rzeźba terenu gminy Oleśnica ma charakter falisty. Najwyższy szczyt gminy znajduje się w okolicy wsi Borzymów na Garbie Pińczowskim (220,9 m n.p.m.), a najniższy pomiędzy wsiami Bydłowa i Body Duże w dolinie rzeki Wschodnia (170-172 m n.p.m.). Średnia wysokość obszaru wynosi 207 m n.p.m., a maksymalna deniwelacja wynosi 147,8 m. W rzeźbie terenu gminy zaznaczają się wyraźnie dwa poziomy morfologiczne: wyższy, wierzchowinowy i niższy, dolinny. Poziom wierzchowinowy rozczłonkowany jest na garby i pagóry układające się w ciągi wałów o orientacji E-W, osiągając wysokość 190 – 210 m n.p.m. Powierzchnie tych form są fragmentami sarmacko-plioceńskiej powierzchni zrównania o charakterze falistym – dominują tu ciągi wzniesień i garbów porozdzielanych siecią dopływów rzeki Wschodniej. Obszar rzeki Wschodniej wraz z kompleksem stawów hodowlanych określany jest jako najcenniejszy, pod względem wartości przyrodniczych. Wschodnia posiada szeroką, na ponad 1 km, podmokłą płaskodenną dolinę z łagodnymi zboczami. Prawobrzeżna część doliny jest rozczłonkowana, natomiast lewobrzeżna bardziej jednolita. Najniższymi poziomami doliny są akumulacyjne, płaskie i zabagnione terasy zalewowe, wraz z licznymi starorzeczami. Terasy nadzalewowe dzielą się na dwa: niższy i wyższy, niższy (od 3 do 5 m nad dnem doliny) zbudowany jest głównie z obszarów piaszczystych utworzonych z osadów rzecznych w okresie zlodowacenia bałtyckiego, wyższy (od 16 do 18 m nad dnem doliny) natomiast z piasków, żwirów i mułków warstwowanych, powstałych na skutek poprzecinania pokryw akumulacji wodnolodowcowej z okresu zlodowacenia południowopolskiego lub środkowopolskiego. Spadki terenu na terenie gminy nie przekraczają na ogół 10% oraz nie stwierdzono występowania osuwisk. Rzeźbę terenu urozmaicają również występujące nieruchome wydmy na południowy zachód od miasta Oleśnica wraz z różnorodnymi krawędziami i podcięciami erozyjnymi, stokami, krawędziami i podcięciami denudacyjnymi oraz stożkami napływowymi. Ponadto na podstawie szkicu geomorfologicznym pochodzącego z „Objaśnienia do Szczegółowej Mapy Geologicznej Polski Ark. Pacanów (M34-55C) 1:50 000", na terenie gminy Oleśnica występują powszechnie fragmenty plejstoceńskiej powierzchni denudacyjnej oraz zrównania akumulacyjno-denudacyjne.

2.3 Budowa geologiczna, warunki glebowe

Gmina Oleśnica usytuowana jest w obrębie platformy paleozoicznej (zachodnioeuropejskiej) w Synklinorium Miechowskim. Graniczy ona od wschodu z Zapadliskiem Przedkarpackim. Położona jest w obszarze antykliny strzelecko-borzymowskiej z czasów Triasu, która przecinana jest przez uskok skrzydłowski i graniczy od północy z synkliną jarosławiecko-sichowską z okresu Jury górnej, a od wschodu z uskokiem sichowskim. Na powierzchni widoczne są jedynie utwory czwartorzędowe i neogeńskie, które pokrywają osady starsze. Na plejstoceńskiej powierzchni denudacyjnej występują pokrywy żwirowiskowe, złożone z kwarcu, lidytu i skaleni. Poza żwirami w pokrywach żwirowisk występują gruboziarniste piaski kwarcowe w okolicach wsi Borzymów. Obszary występowania glin zwałowych oraz piasków z głazami, czyli powierzchni zrównania akumulacyjno-denudacyjnej to okolice Wólki Oleśnickiej. Do najstarszych osadów należą utwory prekambryjskie w postaci mułowców z przerostami piaskowców, dewońskie wapienie szare krystaliczne, karbońskie wapienie szare, permskie zlepieńce, triasowe piaskowce, mułowce piaszczyste i wapienie, górnojurajskie wapienie, neogeńskie gipsy, anhydryty, wapienie, iły krakowskie i margle. Do osadów plejstoceńskich, leżących bezpośrednio na starszych utworach (iłach krakowskich oraz mułkach lessopodobnych), należą żwiry i piaski. Najmłodszymi osadami są: mułki, namuły, torfy i mady pochodzące z akumulacji rzecznej cieków wodnych.

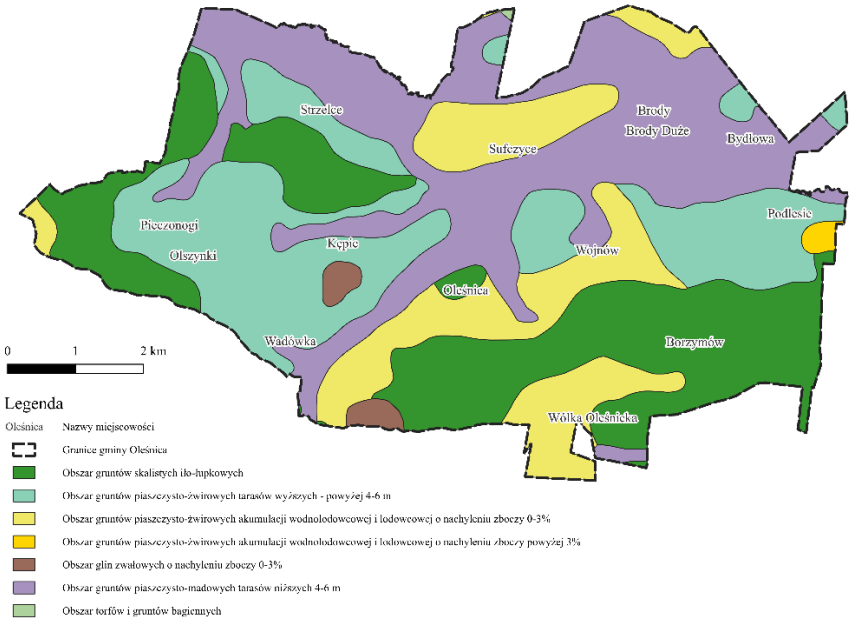

Rys. 4 Obszary gruntów na terenie gminy Oleśnica

Źródło: opracowanie własne na podstawie mapy geologiczno-inżynierskiej GeoLOG, https://geolog.pgi.gov.pl/ [dostęp z dn. 14.05.2025]

Większość obszaru gminy (30%) pokryta jest gruntami piaszczysto-madowymi tarasów niższych 4-6 m o warunkach przeważnie złych. Pozostałymi obszarami są grunty piaszczysto-żwirowe akumulacji wodnolodowcowej i lodowcowej, gliny zwałowe, skaliste iłowo-łupkowe oraz mały obszar torfów i gruntów bagiennych (0,4% powierzchni gminy) (Rys. 4, Tabela 1).

Tabela 1 Obszary gruntów oraz ich warunki budowlane na terenie gminy Oleśnica

Seria	Obszar	Warunki budowlane	% powierzchni gminy
8	Grunty skaliste iło-łupkowe	dobre lub dostateczne, pogarszają się w miarę wzrostu zawodnienia oraz nachylenia zboczy	26,6
12	Grunty piaszczysto-żwirowe tarasów wyższych – powyżej 4-6 m	dobre, polepszają się w miarę obniżania się zwierciadła wody gruntowej	21,5
14	Grunty piaszczysto-żwirowe akumulacji wodnolodowcowej i lodowcowej o nachyleniu zboczy 0-3%	dostateczne lub dobre, polepszają się ze wzrostem średnicy ziarna i obniżaniem się zwierciadła wody gruntowej	17
14a	Grunty piaszczysto-żwirowe akumulacji wodnolodowcowej i lodowcowej o nachyleniu zboczy powyżej 3%	dostateczne, pogarszają się w miarę skomplikowania morfologii i zaburzeń glacitektonicznych	0,4
18	Gliny zwałowe o nachyleniu zboczy 0-3%	dobre, pogarszają się w miarę wzrostu zawodnienia	1,1
22	Grunty piaszczysto-madowe tarasów niższych 4-6 m	przeważnie złe	30
24	Torfy i grunty bagienne	złe lub bardzo złe	0,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie mapy geologiczno-inżynierskiej GeoLOG, https://geolog.pgi.gov.pl/ [dostęp z dn. 14.05.2025]

Na terenie gminy Oleśnica znajdują się złoża surowców naturalnych, pochodzących głównie z okresu czwartorzędu i neogenu. Łącznie złóż w granicach gminy jest 15 (Tabela 2). Są to głównie złoża piasku, żwiru i co istotne dla gminy surowce ilaste ceramiki budowlanej wykształcone z występujących powszechnie iłów krakowskich. Na południu gminy funkcjonuje nowoczesna i jedna z największych cegielni w Polsce koncernu Wienerberg AG, produkująca pustaki. Wśród wszystkich złóż, jedynie 3 są zagospodarowane, 2 złoża są rozpoznane wstępnie, 1 rozpoznane szczegółowo, 1 zostało zaniechane (Rys. 5), a pozostałe 8 zostało skreślone z bilansu zasobów.

Tabela 2 Złoża kopalin w gminie Oleśnica

12.	13.	14.	15.
Strzelce 3	Strzelce I	Strzelce II	Strzelce-Budy
Strzelce dz. 371	Strzelce dz. 50/1	Strzelce dz. 36	Strzelce, dz. 375
piaski i żwiry	piaski i żwiry	piaski i żwiry	piaski i żwiry
2018	2011	2020	2012
	31.12.2022		
złoże zagospodarowane	złoże skreślone z bilansu zasobów	złoże zagospodarowane	złoże rozpoznane szczegółowo
0,48	0,95	1,97	4,64
FHU Marcin Mazur		Przedsiębiorstwo Transportowe AR-TRANS Adrian Rogowski	

7.	8.	9.	10.	11.
Oleśnica	Oleśnica 1	Oleśnica 2	Stopnica	Strzelce
Oleśnica	Oleśnica dz. 1039, 917/3. 1039/2, 1039/3, 897/3, 897/4, 897/5	Oleśnica	Falęcin Nw i Str, inne	Strzelce dz. 50/2
surowce ilaste ceramiki budowlanej	surowce ilaste ceramiki budowlanej	surowce ilaste ceramiki budowlanej	surowce ilaste ceramiki budowlanej	piaski i żwiry
2001	2001	2013	2001	2011
		31.12.2015		31.12.2022
złoże rozpoznane wstępnie	złoże zagospodarowane	złoże skreślone z bilansu zasobów	złoże rozpoznane wstępnie	złoże skreślone z bilansu zasobów
17,43	100,39	57,36	351,48	1,95
	Wienerberger Ceramika Budowlana sp. z.o.o.			

2.	3.	4.	5.	6.
Brody I	Brody I-1	Brody I-2	Brody II	Brody III
Brody	Brody cz. dz. 305 i 306	Brody cz. dz. 305, 306	Brody cz. dz. 325/2	Brody cz. dz. 322
piaski i żwiry	piaski i żwiry	piaski i żwiry	piaski i żwiry	piaski i żwiry
2001	2006	2007	2011	2011
	31.12.2011	31.12.2014	31.12.2019	31.12.2021
eksploatacja złoża zaniechana	złoże skreślone z bilansu zasobów	złoże skreślone z bilansu zasobów	złoże skreślone z bilansu zasobów	złoże skreślone z bilansu zasobów
8,87	1,99	1,88	1,45	0,84

1.	Brody	Brody Duże dz. 362-369	piaski i żwiry	2001	31.12.1999	złoże skreślone z bilansu zasobów	5,63	
Lp.	Nazwa złoża	Opis położenia	Kopaliny	Początkowy rok	Data skreślenia z bilansu zasobów	Stan zagospodarowania	Powierzchnia [ha]	Aktywni użytkownicy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z https://midas-app.pgi.gov.pl/ords/r/public/midas/start [dostęp z dn. 14.05.2025]

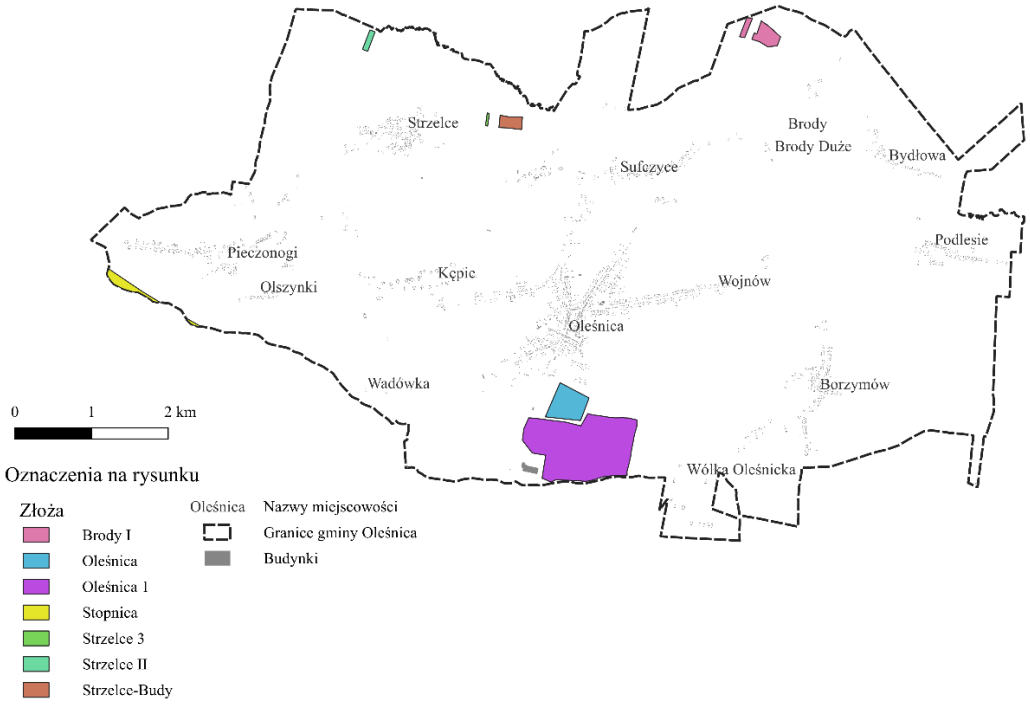

Rys. 5 Złoża kopalin (zagospodarowanych, bądź rozpoznanych) na terenie gminy Oleśnica

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z https://midasapp.pgi.gov.pl/ords/r/public/midas/start [dostęp z dn. 16.05.2025]

Gleby na terenie gminy wykształcone są za sprawą występującej budowy geologicznej i geomorfologicznej, stosunków wodnych, działalności organizmów żywych oraz gospodarki ludności lokalnej. Sam obszar Niecki Połanieckiej w znacznej części jest terenem rolniczym o przeważającymi glebami dobrej jakości wykształconymi w postaci gleb płowych, rędzin, a w dolinach rzecznych gleb murszowych i mad właściwych. Na obszarze Garbu Pińczowskiego pokrywa glebowa jest bardziej zróżnicowana. Występuje tam silne uzależnienie od litologii utworów podścielających oraz rzeźby terenu. Na lessach występują czarnoziemy oraz gleby brunatne – pszenne dobre i bardzo dobre. Na utworach fluwioglacjalnych występują gleby rdzawe. Ponadto występują kamieniste rędziny węglanowe na wapiennych fragmentach stoków, rędziny węglanowe żytnich kompleksów glebowo-rolniczych na marglach oraz rędziny, czarne ziemie, gleby brunatne zaliczane do gleb zbożowo-pastewnych i słabych żytnich kompleksów uprawowych, wytworzonych na warstwach piasków deluwialnych i fluwioglacjalnych.

W obrębie gminy Oleśnica występuje 13 typów gleb, są to gleby bielicowe, brunatne właściwe, brunatne deluwialne, brunatne wyługowane, czarne ziemie właściwe, czarne ziemie deluwialne, czarne ziemie zdegradowane, mułowo-torfowe, torfowo-mułowe, mady rzeczne, gleby glejowe, gleby murszowe i gleby torfowe. Najwięcej występuje gleb brunatnych wyługowanych (1991 ha – 41,6% wszystkich gleb) oraz gleb bielicowych (1097 ha – 22,9%). Najmniej liczne są gleby mułowo-torfowe (1,43 ha – 0,03%) oraz torfowo-mułowe (13,08 ha – 0,3%). Szczegółowo wszystkie typy gleb opisano w tabeli 3.

Tabela 3 Typy oraz występowanie gleb w gminie Oleśnica

Nazwa gleby	Powierzchnia (ha)	Występowanie
Bielicowe	1097,04	powszechne w całej gminie
Brunatne właściwe	112,53	występują poligonowo w okolicach wsi Strzelce, Borzymów i na terenie złoża Oleśnica 1
Brunatne deluwialne	41,74	Okolice wsi Borzymów i Strzelce
Brunatne wyługowane	1991,4	powszechne w całej gminie

Czarne ziemie właściwe	16,44	okolice wsi Wojnów
Czarne ziemie deluwialne	68,66	punktowo na terenie gminy, m.in. okolice wsi Borzymów, Kępie
Czarne ziemie zdegradowane	550,02	powszechne w całej gminie
Mułowo-torfowe	1,43	mały fragment na północno-zachodniej granicy gminy
Torfowo-mułowe	13,08	teren na zachód od stawów hodowlanych we wsi Brody Duże
Mady rzeczne	458,54	teren doliny rzeki Wschodniej
Glejowe	72,22	powszechne punktowo w całej gminie
Murszowe	347,65	głównie północna i zachodnia część gminy
Torfowe	18,87	mały fragment na północno-zachodniej granicy gminy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z WODGIK (dane zgromadzone w rejestrze publicznym Wojewódzkiego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Kielcach) z dnia 26.08.2024 r.

Najlepsze gleby klas bonitacyjnych I-III zajmują obszar 136,15 ha (2,55%) powierzchni gminy. Obejmują one kompleksy pszenne dobre, w skład których wchodzą gleby brunatne wyługowane i mady rzeczne (okolice wsi Sufczyce, Borzymów i teren na zachód od Pieczonogów). Kompleksami, które dominują na terenie gminy są zbożowo-pastewny słaby (klasy IV i V) oraz zbożowo pastewny mocny (klasy IV) o łącznej powierzchni 2280 ha (45% wszystkich kompleksów) (Rys. 6, 7). Istotną w kontekście gleb jest również ustawa z dnia

3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych (Dz. U. 1995 Nr 16 poz. 78 z późn. zmianami). Według Art. 6 ust. 1 niniejszej ustawy „na cele nierolnicze i nieleśne można przeznaczać przede wszystkim grunty oznaczane w ewidencji gruntów jako nieużytki, a w razie ich braku – inne grunty o najniższej przydatności produkcyjnej". Tym samym określa się przeznaczenia gruntów rolnych - „przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne, wymagającego zgody, o której mowa w ust. 2, dokonuje się w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, sporządzonym w trybie określonym w przepisach o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym" (Art. 7 ust. 1) oraz co istotne – „gruntów rolnych stanowiących użytki rolne klas I-III – wymaga uzyskania zgody ministra właściwego do spraw rozwoju wsi, z zastrzeżeniem ust. 2a" (Art. 7 ust. 2 pkt. 1).

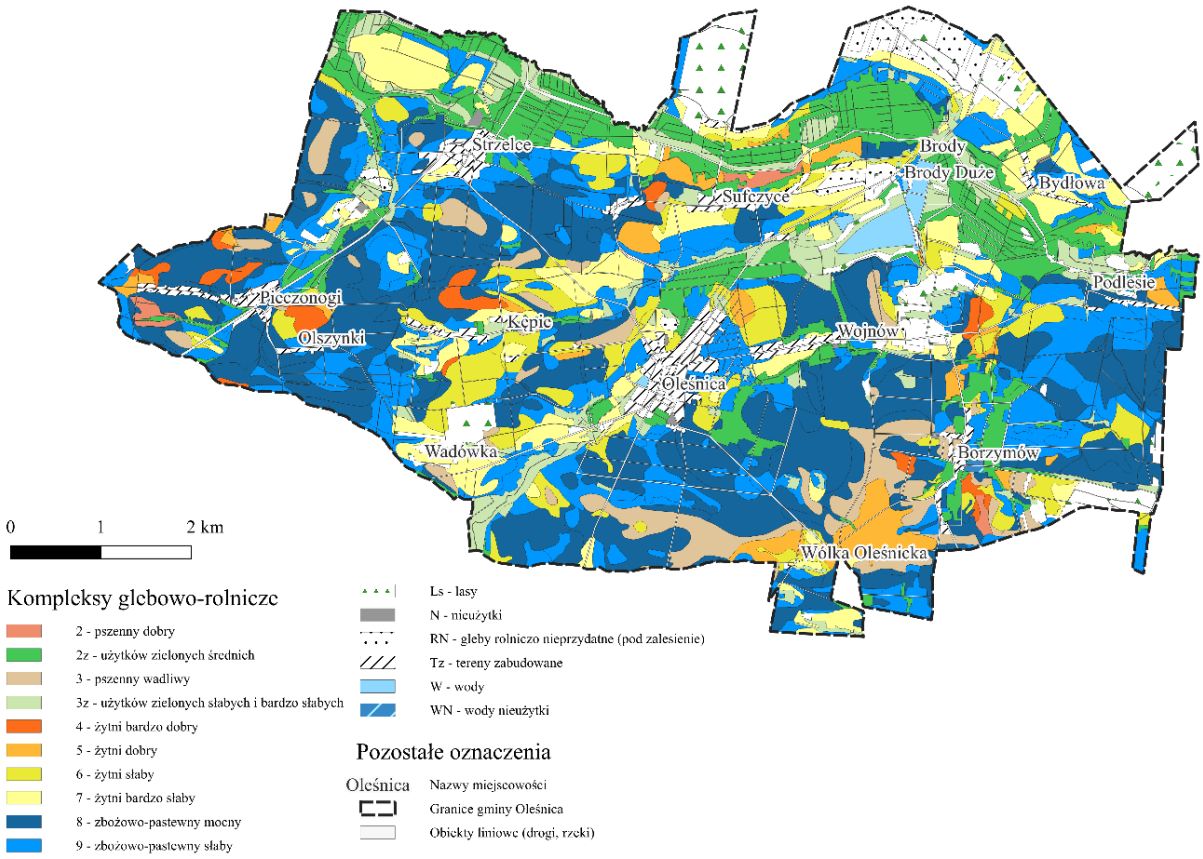

Rys. 6 Rozmieszczenie kompleksów przydatności rolniczej gleb na gruntach ornych i użytkach zielonych w gminie Oleśnica

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z WODGIK (dane zgromadzone w rejestrze publicznym Wojewódzkiego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Kielcach) z dnia 26.08.2024 r.

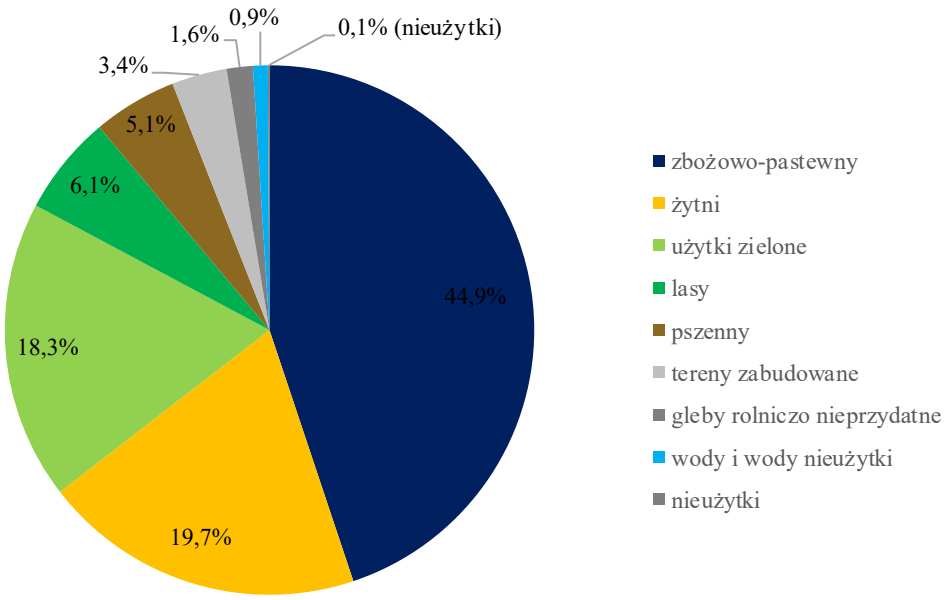

Rys. 7 Udział kompleksów przydatności rolniczej gleb na gruntach ornych i użytkach zielonych względem całej powierzchni gminy Oleśnica

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z WODGIK (dane zgromadzone w rejestrze publicznym Wojewódzkiego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Kielcach) z dnia 26.08.2024 r.

2.4 Wody powierzchniowe i podziemne

Teren gminy Oleśnica położony jest w zlewni Wisły, odwadniany głównie przez rzekę Wschodnią, która płynie w północnej jej części. Posiada dopływy w postaci rzek Pobocznicy, Strugi Oleśnickiej, Sanicy oraz pozostałych mniejszych cieków. Całkowita długość rzeki Wschodniej wynosi 48,2 km, z czego ok. 9 km przepływa przez gminę Oleśnica. Zaliczana jest do naturalnego cieku wodnego, należącego do cieku III rzędu wg tradycyjnej klasyfikacji numerycznej rzędowości rzek. Rzeka określana jest jako prawobrzeżny dopływ Czarnej. Rzeka Czarna jest tym samym recypientem rzeki Wschodniej (II rząd), natomiast recypientem rzeki Czarnej jest Wisła (I rząd). Rzeka Wschodnia swój początek ma na Pogórzu Szydłowskim. Istotną cechą Wschodniej jest jej funkcjonowanie jako ważny korytarz ekologiczny wojewódzkiego systemu przyrodniczego. Łąki znajdujące się w dolinie rzeki Wschodniej są w znacznej części stale lub okresowo podmokłe. W rejonie Sufczyc i Brodach Dużych na północny-wschód od Oleśnicy oraz na południowy zachód od miasta Oleśnica, znajdują się hodowlane stawy rybne. Bezpośrednio w mieście Oleśnica znajduje się staw (zbiornik wodny)

Zakościele o powierzchni 0,94 ha. Ma on charakter rekreacyjny, zlokalizowany w południowo-wschodniej części miasta przy ulicy Zakościele. Łącznie wody powierzchniowe stojące zajmują obszar około 122 ha, co stanowi 2,3% powierzchni gminy.

Obszar zdrenowany w gminie Oleśnica wynosi ok. 11,48 km^2, co stanowi ok. 21,49 % powierzchni całej gminy. W przeważającej większości obejmuje swoim zasięgiem tereny położone na zachód, południe oraz wschód od miasta Oleśnica oraz północna część doliny Wschodniej.

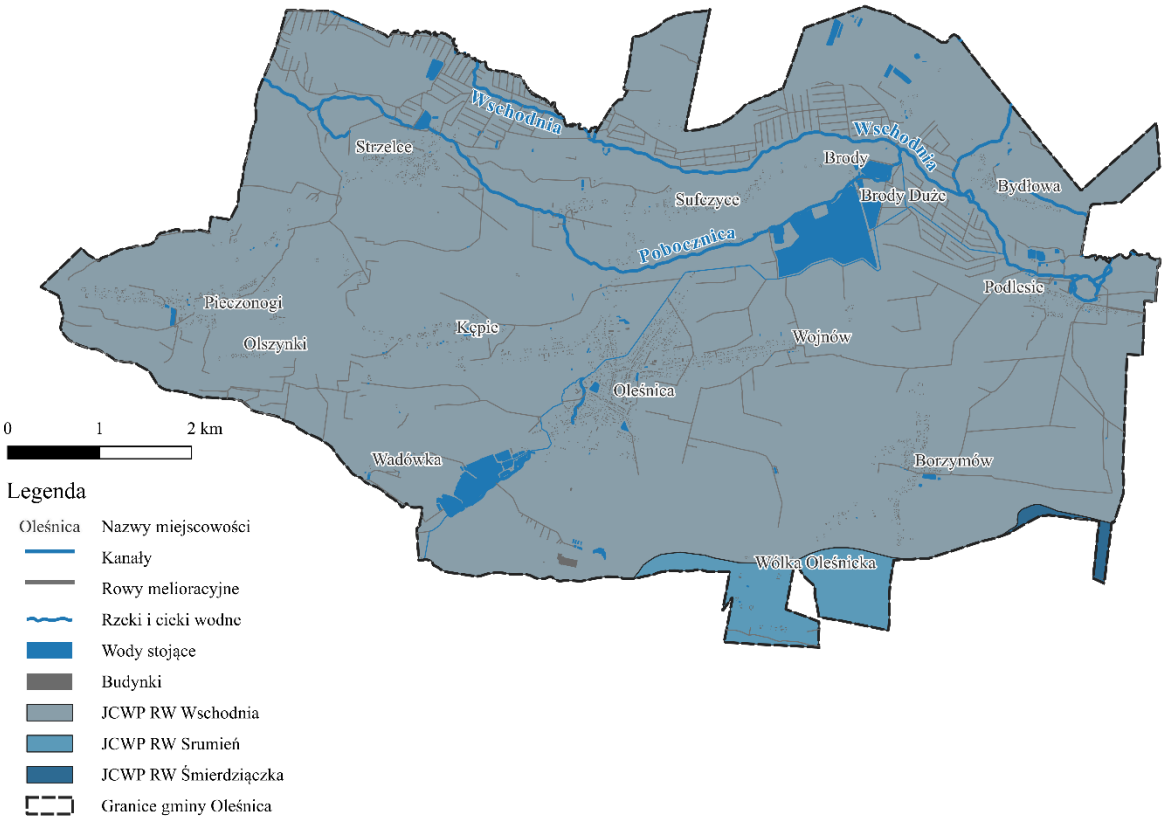

Rys. 8 Sieć hydrograficzna gminy Oleśnicy wraz z podziałem na Jednolite Części Wód Powierzchniowych Rzecznych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z https://apgw.gov.pl/pl/III-cykl-materialy-do-pobrania [dostęp z dn. 22.05.2025]

Gmina Oleśnica podzielona jest na 3 zlewnie JCWP RW (Jednolite Części Wód Powierzchniowych Rzecznych) (Rys. 8). W granicach gminy nie występują JCWP jeziorne.

Obszar gminy stanowi fragment regionu przedkarpackiego. Użytkowe poziomy wodonośne występują wyłącznie w obrębie piętra czwartorzędowego, gdzie warstwy wodonośne stanowią osady rzeczne (piaski, żwiry) pokrywające ilasto-mułowcowe osady

miocenu (iły krakowieckie). Wodonośność utworów czwartorzędowych uzależniona jest od ich miąższości, która zależy głównie od morfologii stropu mioceńskiego podłoża. Potencjalne wydajności studni (wierconych) wynoszą 10 m^3/h, lokalnie w dolinie Wschodniej do 30 m^3/h. W centralnej i południowej części gminy piaszczyste utwory czwartorzędu o niewielkiej miąższości (poniżej 3 m) występują na praktycznie bezwodnych iłach krakowieckich miocenu. Poziomy wodonośne na tym obszarze nie odpowiadają kryteriom użytkowym. Główny poziom użytkowy, związany z doliną, przebiega wąskim pasem o kierunku równoleżnikowym wzdłuż północnej granicy gminy. Wydajności potencjalne studni w zachodniej części (rejon Sufczyc) wynoszą 10 do 30 m^3/h. W granicach gminy nie ma zlokalizowanych głównych zbiorników wód podziemnych (GZWP). Cały obszar przynależy do JCWPd nr 115 (GW2000115). Obszar doliny rzeki Wschodnia należy do jednostki hydrogeologicznej 1 aQ II. Wody czwartorzędowe na obszarze gminy wykazują lepszą jakość i są znaczniej wydajne głównie w obrębie rozległej doliny Wschodniej. Wody w dnach dolin odwadnianych zalegają płytko - przeważnie płynącej od 1 m a niekiedy do 2 m p.p.t. Przy wyższych stanach wód w ciekach wody prawie stale zalegają w przedziale 0 - 1 m p.p.t. Stopień wykorzystania zasobów wód podziemnych jest stosunkowo mały. Na obszarze gminy nie ma większych użytkowników wody, a jej pobór z pojedynczych ujęć jest niewielki. Występujące na tym terenie piaszczyste osady czwartorzędowe, pozbawione są naturalnej izolacji stropowej. Ich odporność na zanieczyszczenia antropogeniczne jest mała. W związku z porowym charakterem zbiorników i braku izolacji istnieje możliwość szybkiej migracji zanieczyszczeń z powierzchni terenu do warstwy wodonośnej. Na terenie gminy nie występują wody termalne, lecznicze, solanki, ani inne zmineralizowane i swoiste wody.

2.5 Flora i fauna

Według podziału geobotanicznego Polski J.M. Matuszkiewicza gmina Oleśnica leży na jednostce określanej jako Dział Wyżyn Południowopolskich (C). Dokładniej, obszar ten przynależy do Krainy Wyżyn Miechowsko-Sandomierskich (C.5), Okręgu Pogórza Szydłowskiego (C.5.2) z podziałem na Doliny Wschodniej (C.5.2.d) i Szydłowsko-Staszowski (C.5.2.e). Położenie to przedstawiono na Rys. 9.

Pod względem roślinności potencjalnej, na omawianym obszarze występują:

- Flaxino-Alnetum (=Circaei-Alnetum) – niżowy łęg jesionowo-olszowy, należący do higrofilnych lasów liściastych (występowanie – obszary związane z wodami powierzchniowymi),

- Tilio-Carpinetum – grąd subkontynentalny, odmiana małopolska, forma wyżynna, seria uboga (występowanie - północna część gminy),
- Tilio-Carpinetum – grąd subkontynentalny, odmiana małopolska, forma wyżynna, seria żyzna (występowanie – południowa część gminy),
- Querco-Pinetum – kontynentalne bory mieszane sosnowo-dębowe, należące do lasów szpilkowych, grupy borów sosnowych (występowanie – północna granica gminy).

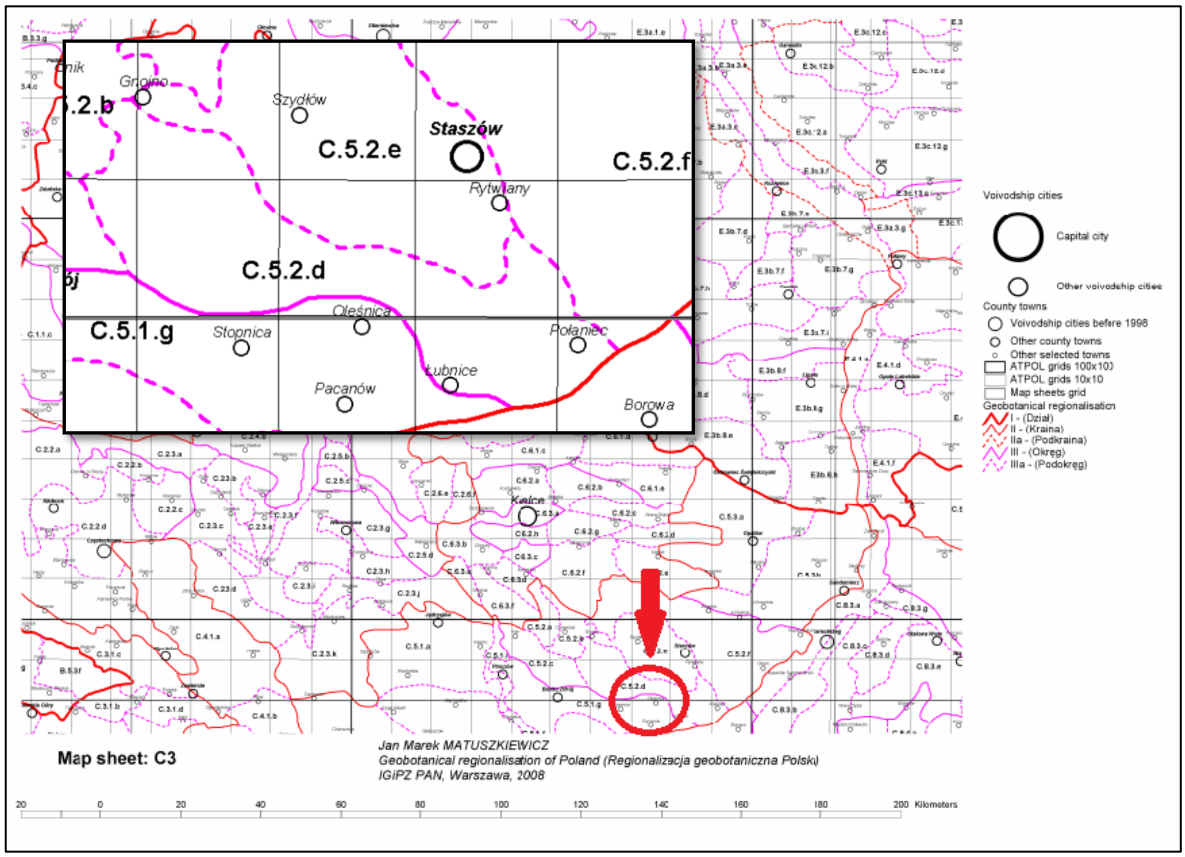

Rys. 9 Położenie gminy Oleśnica na tle regionów geobotanicznych Polski, Arkusz C3

Źródło: Matuszkiewicz i in., 2008

Aktualnie na obszarze gminy występują trzy główne typy roślinności: bory świeże, bory wilgotne oraz olsy. Dominującym gatunkiem drzew jest sosna, wspierana przez brzozę, dąb, olchę i topolę. W dolinach i obniżeniach występują skupiska olsów, a w wilgotnych dołach dolin oraz terenach podmokłych obecne są trwałe użytki zielone. Charakteryzują się one obecnością olsów, głównie olchy i brzozy, a także sosny, wierzby i topole. Drzewostany różnią się wiekiem, zazwyczaj mieszczą się w zakresie 50-100 lat. Lasy te zasiedlają najbardziej ubogie gleby, takie jak wydmy, piaszczyste tarasy dolin rzeki Wschodniej oraz pozostałe dna dolin i wilgotne obniżenia. Występują głównie w północno-wschodniej części gminy oraz w mniejszych obszarach w okolicach wsi Kępie, Stary Wojnów, Borzymów, Strzelce oraz na

północ od Sufczyc. Lesistość gminy jest stosunkowo niewielka i wynosi 7,9%, co jest wartością znacznie mniejszą niż dla całego województwa świętokrzyskiego (28,3%) i przedstawiają małą wartość gospodarczą regionu. Pełnią istotną funkcję w kształtowaniu krajobrazu gminy, jednakże nie są szczególnie atrakcyjne w celach rekreacyjnych. Lasy te rosną na obszarach o najsłabszych glebach i grupują się w północno-wschodniej części gminy oraz w postaci niewielkich kompleksów leśnych w rejonach wsi Wojnów, Borzymów i Wadówka. Powszechnie spotykanym typem roślinności są krzewy oraz roślinność trawiasta. Cały obszar gminy przynależy do Nadleśnictwa Chmielnik.

Istotnym elementem szaty roślinnej są również ciepłolubne zbiorowiska kserotermiczne pochodzenia południowoeuropejskiego z szeregiem rzadkich i chronionych gatunków roślin. Rośliny te rosną w obszarach suchych, dobrze nasłonecznionych zboczach wzgórz, dolinach rzecznych o ekspozycji południowej. W niektórych obszarach złóż surowców występują ponadto: szuwary trzcinowe, roślinność trawiasta, motylkowa, ziołowa, zieleń przywodna. Występuje również zieleń miejska na terenie miasta Oleśnica w postaci zieleńców, roślinności przydomowej, ulicznej, parki i roślinność cmentarna. Na polach uprawia się zboża, ziemniaki, uprawy przemysłowe, rośliny strączkowe i warzywa gruntowe.

Ze świata zwierząt, w regionie tym znajdują się m.in. sarny, jelenie, bobry, zające, dziki, bociany, łabędzie, dzięcioły, zaskrońce, jaszczurki, ropuchy, ważki i motyle. Prowadzona jest również hodowla zwierząt gospodarczych – krowy, świnie, kury, konie.

2.6 Warunki klimatyczne

Według R. Gumińskiego Polska podzielona jest na 21 regionów klimatycznych. Gmina Oleśnica usytuowana jest w dzielnicy Częstochowsko-Kieleckiej (XV).

Omawiany obszar cechuje się klimatem przejściowym pomiędzy klimatem wyżyn środkowych a klimatem podgórskich nizin i kotlin. Klimat ten charakteryzuje się umiarkowanymi warunkami pogodowymi, z wyraźnymi cechami kontynentalnymi – dużym zróżnicowaniem lokalnym, częstymi ulewami oraz wysokim ryzykiem opadów i szkód gradowych. Roczna suma opadów waha się od 435 mm (dla Oleśnicy) do 600–700 mm na bardziej pagórkowatych obszarach. Średnia roczna temperatura wynosi ok. 8,5°C, z lipcem jako najcieplejszym miesiącem (ok. 19°C) i styczniem jako najzimniejszym (ok. -2°C). Największe opady notowane są latem, szczególnie w lipcu (ok. 68 mm), a najmniejsze zimą – w styczniu (ok. 13 mm). Okres przejaśnień trwa od końca kwietnia do połowy października, najpogodniejszy jest lipiec, a najpochmurniejszy grudzień. Usłonecznienie należy do najniższych w Polsce (1200–1300 godz./rok). Sezon wegetacyjny trwa od 200 do 210 dni

(kwiecień–listopad). Najsilniejsze wiatry występują zimą (średnio 18 km/h w styczniu), najłagodniejsze latem (12 km/h w sierpniu), dominują wiatry zachodnie. Zauważalne są zmiany klimatyczne: wzrost liczby dni upalnych, spadek dni mroźnych, wzrost intensywnych opadów oraz ekstremalnych zjawisk pogodowych (burze, susze, fale upałów). W gminie Oleśnica często dochodzi do gwałtownych wichur, nawałnic i ulew, prowadzących do lokalnych podtopień i zniszczeń. Największe zagrożenie stanowią intensywne opady śniegu i huragany, rzadziej występują silne mrozy i susze.

2.7 Formy ochrony przyrody

Do obszarów chronionych na podstawie Art. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2004 r., poz. 1478 ze zm.) na terenie gminy Oleśnica znajduje się jedynie Sołecko-Pacanowski Obszar Chronionego Krajobrazu. Wschodnia granica gminy wyznacza tym samym granicę obszaru chronionego krajobrazu.

Sołecko-Pacanowski Obszar Chronionego Krajobrazu został utworzony na podstawie Rozporządzenia Nr 12/96 Wojewody Kieleckiego z dnia 29 września 1995 r. w sprawie ustanowienia obszarów chronionego krajobrazu w województwie kieleckim (Dz. Urz. z 1995 r. Nr 21, poz. 145). Obecnie obowiązującym aktem prawnym jest Uchwała Nr XXXV/621/13 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 23 września 2013 r. dotycząca Solecko-Pacanowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. z 2013 r. poz. 3313).

Obszar położony jest w granicach Garbu Pińczowskiego, Niecki Soleckiej i Niziny Nadwiślańskiej, w obrębie dwóch województw: świętokrzyskiego i podkarpackiego. Obszar zajmuje powierzchnię 47347 ha. Obszar ten został powołany w celu zachowania naturalnych układów przestrzennych oraz różnorodności biologicznej, przy jednoczesnej możliwości prowadzenia zrównoważonej gospodarki rolnej i leśnej. Teren ten charakteryzuje się mozaiką środowisk – od podmokłych łąk i olsów, przez bory mieszane, po pagórkowate użytki rolnicze i lasy liściaste. W krajobrazie dominują niewielkie kompleksy leśne, rozciągające się wzdłuż dolin i cieków wodnych, śródpolne zadrzewienia, łąki oraz pastwiska. Istotnym elementem przyrodniczym są doliny rzek i strumieni, tworzące naturalne korytarze ekologiczne. W obszarze występują stanowiska roślin chronionych i rzadkich, m.in. storczyków, a także cenne siedliska przyrodnicze – głównie wilgotne lasy liściaste i torfowiska niskie. Fauna reprezentowana jest przez wiele gatunków ptaków lęgowych, płazów oraz drobnych ssaków związanych z siedliskami wodno-błotnymi i leśnymi. Celem ochrony w ramach Sołecko-Pacanowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu jest nie tylko zachowanie walorów

przyrodniczych, ale także przeciwdziałanie degradacji krajobrazu kulturowego i wspieranie działań proekologicznych lokalnych społeczności. Teren ten stanowi również ważną przestrzeń rekreacyjną i edukacyjną dla mieszkańców i turystów. Dopuszczalna działalność na terenie obszaru jest regulowana przepisami prawa, w szczególności ustawą o ochronie przyrody oraz aktami prawa miejscowego. Preferowane są formy użytkowania terenu sprzyjające zachowaniu bioróżnorodności i równowagi ekologicznej.

Na terenie gminy nie występują pozostałe obszary chronione wymienione w Art. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2004 r., poz. 1478 ze zm.). Oprócz Obszaru Chronionego Krajobrazu na obszarze gminy znajduje się szereg innych obiektów cennych przyrodniczo, które dotychczas nie są chronione prawnie. Zgodnie z Ustawą o ochronie przyrody rada gminy może objąć je ochroną w formie użytków ekologicznych, stanowisk dokumentacyjnych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i pomników przyrody.

2.8 Formy ochrony środowiska kulturowego

Na terenie gminy Oleśnica zgodnie z ustawą z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2024 r. poz. 1292 ze zm.) obiekty posiadające charakter zabytkowy mogą być objęte wymienionymi w ustawie formami ochrony zabytków poprzez wpis do rejestru zabytków, który prowadzi wojewódzki konserwator zabytków lub ewidencji dóbr kultury, uznanie za pomnik historii, utworzenie parku kulturowego, a także ustalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego uchwalanego przez Radę Gminy.

Do głównych obowiązków i kompetencji samorządu gminnego w zakresie ochrony zabytków, ujętych w Ustawie z dnia 8 marca o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 ze zm.) są m.in. prowadzenie gminnej ewidencji zabytków, sporządzanie programów opieki nad zabytkami, uwzględnienie ochrony i opieki nad zabytkami przy sporządzaniu i aktualizacji dokumentów strategicznych.

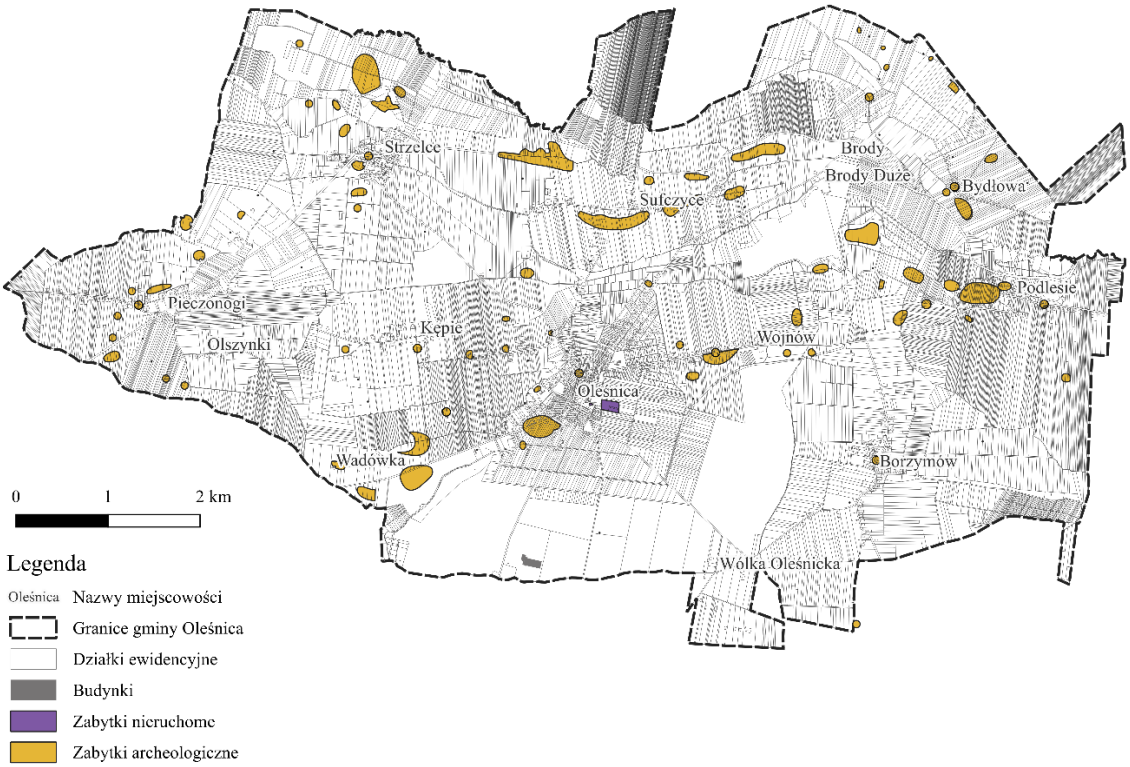

Rys. 10 Rozmieszczenie zabytków nieruchomych i archeologicznych na terenie gminy Oleśnica

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Narodowego Instytutu Dziedzictwa [dane z dn. 26.08.2024]

Na terenie gminy Oleśnica znajdują się 2 zabytki wpisane do Rejestru Zabytków Nieruchomych według Rejestru Zabytków Województwa Świętokrzyskiego (Rys. 10). Są to kościół par. pw. NMP z początku XV w. oraz cmentarz par. z XIX w. Oba obiekty znajdują się na terenie Miasta Oleśnica. Gmina prowadzi również rejestr instytucji kultury do których należą: Gminna Biblioteka Publiczna w Oleśnicy oraz Miejsko-Gminne Centrum Kultury w Oleśnicy. Ponadto do ewidencji dóbr kultury wpisane są domu mieszkalne i budynki gospodarcze, pochodzące z końca XIX w. albo z przełomu XIX/XX w. oraz inne obiekty posiadające wartość kulturową. Łącznie na podstawie zmiany nr 5 Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego gminy Oleśnica z 2020 r. obiektów należących do ewidencji dóbr kultury jest 47 w miejscowościach: Borzymów, Bydłowa, Oleśnica, Pieczonogi oraz Podlesie. Zlokalizowane są również liczne zabytki archeologiczne ujęte w Krajowej Ewidencji Zabytków (Rys. 10) (głównie osady i ślady osadnicze).

3. Jakość środowiska przyrodniczego

3.1 Powietrze atmosferyczne

Powietrze, jako istotny element środowiska jest niezbędne do życia. Stanowi jednorodną mieszankę gazów i aerozoli otaczającą planetę, a jego chemiczny skład jest stabilizowany przez cyrkulację w troposferze. Jakość powietrza istotnie wpływa na życie ludzi i otoczenie, m.in. na czystość wód, kwasowość gleb, zdrowie lasów oraz zanieczyszczenie upraw. Pojęcie jakości powietrza odnosi się do stopnia jego zanieczyszczenia, czyli dodania substancji obcych w nadmiarze, które mogą negatywnie wpływać na zdrowie, klimat, żywiołowość przyrody, gleby i wody oraz powodować inne szkody ekologiczne. Ocenia się ją nie tylko na podstawie stężenia zanieczyszczeń, lecz także na podstawie prędkości wiatru, wilgotności, pory roku i czasu ekspozycji.

Zanieczyszczenia powietrza dzielą się na zanieczyszczenia gazowe, lotne i chemiczne (m.in. tlenki azotu, siarki czy dwutlenek węgla) oraz zanieczyszczenia pyłowe (pyły o działaniu toksycznym zawierające m.in. metale ciężkie, azbestowe czy pyły radioaktywne, pyły szkodliwe oraz pyły obojętne). Do głównych, antropogenicznych źródeł zanieczyszczeń należą te pochodzące z energetyki (kopalnie, szyby wiertnicze, spalanie paliw), przemysłu (przemysł ciężki, metalurgiczny, produkcja, stosowanie rozpuszczalników, przemysł spożywczy, farmaceutyczny), transportu oraz innych (paleniska domowe, kotłownie lokalne, gospodarstwa rolne, gromadzenie i utylizacja odpadów, w tym wysypiska śmieci i oczyszczalnie ścieków). Ponadto zanieczyszczenia dzieli się na zanieczyszczenia pierwotne (emitowane ze źródeł bezpośrednio do atmosfery) oraz wtórne (nie są emitowane bezpośrednie ze źródeł, ale powstają w atmosferze w wyniku reakcji chemicznych zanieczyszczeń pierwotnych).

Monitoring jakości powietrza w Polsce jest prowadzony w oparciu o program opracowany przez Główny Inspektorat Środowiska (GIOŚ), w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. System ten opiera się przede wszystkim na sieci stacji pomiarowych zlokalizowanych w strategicznych punktach województw, szczególnie w miastach, gdzie odnotowuje się podwyższone stężenia zanieczyszczeń. Zgodnie z art. 88 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2024 r. poz. 54 ze zm.), GIOŚ co najmniej raz na pięć lat dokonuje oceny jakości powietrza w poszczególnych strefach. Celem tych działań jest określenie odpowiednich metod oceny oraz klasyfikacja stref pod kątem poziomu zanieczyszczeń. Ocena ta pozwala zidentyfikować obszary, na których występują lub mogą wystąpić przekroczenia normatywnych stężeń substancji zanieczyszczających:

poziomów dopuszczalnych, docelowych, długoterminowych, alarmowych, informacyjnych oraz progów oszacowania (górnego i dolnego). Dodatkowo wyznaczane są priorytetowe obszary do szczegółowego monitoringu jakości powietrza.

Najaktualniejszym raportem oceny jakości powietrza dla obszaru województwa świętokrzyskiego jest *Roczna Ocena Jakości Powietrza w województwie świętokrzyskim Raport Wojewódzki za rok 2024*. Według ww. raportu, prowadzono badania na postawie 15 stacji pomiarowych oraz 56 stanowisk pomiarowych. W samej gminie Oleśnica nie znalazła się żadna stacja ze wszystkich wymienionych w raporcie. Najbliższą jest SkPolaRuszcz w okolicach Połańca, oddalonego o 16 km od Miasta Oleśnica. Stacja ta mierzyła zanieczyszczenia NO_2, PM10, PM2,5 oraz SO_2. Województwo świętokrzyskie podzielone jest na dwie strefy: miasto Kielce oraz strefę świętokrzyską. Gmina Oleśnica przynależy do strefy świętokrzyskiej. Według raportu, głównymi źródłami zanieczyszczeń powietrza na terenie województwa są emisje antropogeniczne. W zakresie pyłu PM10 i PM2,5 oraz benzo(a)pirenu największy udział stanowi emisja pochodząca z sektora komunalno-bytowego (emisja powierzchniowa), w zakresie tlenków azotów jest to emisja z transportu (emisja liniowa), w odniesieniu do tlenków siarki największa emisja pochodzi z działalności przemysłowej (emisja punktowa). Wśród lokalnych źródeł zanieczyszczeń (m.in. na terenie gminy Oleśnica) wyróżnia się kominy domów ogrzewanych indywidualnie oraz transport samochodowy, który wpływa na stężenia zanieczyszczeń, zwłaszcza na obszarach bezpośrednio sąsiadujących z drogami o znacznym natężeniu ruchu. Występujący zakład przemysłowy na terenie gminy Oleśnica – cementownia Wienerberger Ceramika Budowlana sp. z.o.o. – wpływa bezpośrednio na jakość powietrza regionu.

W celu ochrony zdrowia ludzi, w raporcie uwzględniono dwutlenek siarki (SO_2), dwutlenek azotu (NO_2), tlenek węgla (CO), benzen (C_6H_6), ozon (O_3), pył zawieszony PM10, pył zawieszony PM2,5, ołów (Pb) w pyle zawieszonym PM10, arsen (As) w pyle zawieszonym PM10, kadm (Cd) w pyle zawieszonym PM10, nikiel (Ni) w pyle zawieszonym PM10 i benzo(a)piren (B(a)P) w pyle zawieszonym PM10. Dla ochrony roślin uwzględniono dwutlenek siarki (SO_2), tlenki azotu (NO_x) oraz ozon (O_3).

Tabela 4 Klasy strefy świętokrzyskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie za 2024 rok z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi i roślin

zanieczyszczenie	**klasa**
ochrona zdrowia ludzi	

SO_2	A
NO_2	A
CO	A
C_6H_6	A
O_3	A
PM10	A
PM2,5	A1
Pb	A
As	A
Cd	A
Ni	A
B(a)P	C
ochrona roślin	
SO_2	A
NO_x	A
O_3	A

Źródło: Romańska-Spaczyńska M., Rospond A., Galińska W., Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Kielce, kwiecień 2025

W ocenie wykonanej pod kątem ochrony zdrowia ludzi, większość zanieczyszczeń określonych zostało jako nieprzekraczające poziomu dopuszczalnego. Wymaganymi działaniami w ich zakresie jest utrzymanie stężeń zanieczyszczenia poniżej poziomu dopuszczalnego oraz dążenie do utrzymania najlepszej jakości powietrza zgodnej ze zrównoważonym rozwojem. W przypadku O_3, As, Cd oraz Ni poziom stężenia zanieczyszczeń nie przekroczył poziomu docelowego. Jedynie dla B(a)P został przekroczony poziom docelowy i należy dążyć do osiągnięcia jego poziomu docelowego w określonym czasie za pomocą ekonomicznie uzasadnionych działań technicznych i technologicznych oraz opracować lub zaktualizować program ochrony powietrza w celu osiągnięcia odpowiedniego poziomu docelowego w powietrzu. Głównym źródłem przekroczeń B(a)P jest niska emisja pochodząca z indywidualnego ogrzewania budynków.

W ocenie wykonanej pod kątem ochrony roślin – stężenia SO_2 oraz NO_x nie przekroczyły poziomu dopuszczalnego, a O_3 nie przekroczyło poziomu docelowego (Tabela 4).

W porównaniu do wcześniejszych lat, w strefie świętokrzyskiej nastąpiła poprawa pyłów zawieszonych PM10 oraz PM2,5.

Gmina Oleśnica nie posiada żadnego punktu pomiarowego, natomiast istnieją dane dotyczące emisji zanieczyszczeń z zakładów szczególnie uciążliwych z terenu powiatu staszowskiego. Według Banku Danych Lokalnych w 2023 r. emisja zanieczyszczeń pyłowych wyniosła 153 t. W ciągu ostatnich lat widoczna jest zauważalna redukcja emisji pyłowych. Dla porównania z rokiem 2019, emisje zmniejszyły się o około 350 t/rok. W przypadku emisji gazowych wartość ta wynosi 7 109 292 t. Jest to wartość niższa niż z 2022 i 2021, natomiast wyższa w porównaniu z 2020 i 2019 rokiem. Większość emisji gazowych obejmuje dwutlenek węgla (Tabela 5).

Tabela 5 Emisja zanieczyszczeń do powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych na terenie powiatu staszowskiego na przestrzeni lat 2019-2023

Emisja zanieczyszczeń	**Ilość zanieczyszczeń t/rok**				
	2019	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
pyłowych:					
ogółem	503	396	402	216	153
na 1 km^2 powierzchni	0,54	0,43	0,43	0,23	0,17
ze spalania paliw	491	387	391	200	139
gazowych:					
ogółem	6 838 729	4 642 523	8 264 137	8 792 706	7 109 292
ogółem (bez dwutlenku węgla)	14 417	14 851	14 303	11 071	8 997
dwutlenek siarki	5 952	7 322	6 866	4 127	3 765
tlenki azotu	6 503	5 230	5 111	4 535	3 713
tlenek węgla	1 208	1 082	1 636	2 080	1 166
dwutlenek węgla	6 824 312	4 627 672	8 249 834	8 781 635	7 100 295
podtlenek azotu	0	18	32	21	0
Zanieczyszczenia zatrzymane lub zneutralizowane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń:					
pyłowe	580 316	385 106	477 187	543 428	421 944
gazowe	84 409	37 038	66 356	77 506	43 918

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych GUS [dostęp z dn. 29.05.2025]

3.2 Klimat akustyczny

Klimat akustyczny odnosi się do wszystkich zjawisk dźwiękowych w danych obszarze, bez względu na ich źródło. Głównym wskaźnikiem oceny jest poziom dźwięku. Związany z tym jest problem hałasu, czyli każdy niechciany, uciążliwy dźwięk, który występuje w konkretnym miejscu, czasie i sytuacji. Zgodnie z art. 112 Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2024 r. poz. 54 ze zm.), ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, w szczególności poprzez:

1. utrzymanie poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie,
2. zmniejszenie poziomu hałasu co najmniej do dopuszczalnego, gdy nie jest on dotrzymany.

Do rzetelnej i obiektywnej oceny stanu akustycznego środowiska wykorzystuje się specjalne wskaźniki hałasu. Dzielą się one na krótkookresowe – służące do ustalania i monitorowania warunków korzystania ze środowiska w ciągu jednej doby, w tym:

- $L_{Aeq\ D}$ – równoważny poziom dźwięku A w porze dziennej (od godz. 6:00 do 22:00),
- $L_{Aeq\ N}$ – równoważny poziom dźwięku A w porze nocnej (od godz. 22:00 do 6:00),

oraz na wskaźniki długookresowe, takie jak L_{DWN} i L_N – wykorzystywane przy długofalowej polityce ochrony środowiska przed hałasem, szczególnie przy opracowywaniu map akustycznych.

Tabela 6 Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu, z wyłączeniem hałasu powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne, wyrażone wskaźnikami LAeq D i LAeq N, które to wskaźniki mają zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska, w odniesieniu do jednej doby

Lp.	Rodzaj terenu	Dopuszczalny poziom hałasu w dB			
		Drogi lub linie kolejowe[1)]		Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu	
		$L_{Aeq\ D}$ przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom	**$L_{Aeq\ N}$** przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom	**$L_{Aeq\ D}$** przedział czasu odniesienia równy 8 najmniej	**$L_{Aeq\ N}$** przedział czasu odniesienia równy 1 najmniej

				korzystnym godzinom dnia kolejno po sobie następującym	korzystnej godzinie nocy
1	a) strefa ochronna „A” uzdrowiska, b) tereny szpitali poza miastem,	50	45	45	40
2	a) tereny zabudowy jednorodzinnej, b) tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży[2)], c) tereny domów opieki społecznej, d) tereny szpitali w miastach,	61	56	50	40
3	a) tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego, b) tereny zabudowy zagrodowej, c) tereny rekreacyjno-wypoczynkowe[2)], d) tereny mieszkaniowo-usługowe	65	56	55	45
4	Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców[2)]	68	60	55	45

1) Wartości określone dla dróg i linii kolejowych stosuje się także dla torowisk tramwajowych poza pasem drogowym i kolei liniowych.

2) W przypadku niewykorzystywania tych terenów, zgodnie z ich funkcją, w porze nocy, nie obowiązuje na nich dopuszczalny poziom hałasu w porze nocy.

3) Strefa śródmiejska miast powyżej 100 tys. mieszkańców to teren zwartej zabudowy mieszkaniowej z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych. W przypadku miast, w których występują dzielnice o liczbie mieszkańców powyżej 100 tys. można wyznaczyć w tych dzielnicach strefę śródmiejską, jeżeli charakteryzuje się ona zwartą zabudową mieszkaniową z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych.

Źródło: Obwieszczenie Ministra Środowiska z dnia 15 października 2013 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, poz. 112.

Klimat akustyczny ocenia się ilościowo przy pomocy równoważonego poziomu dźwięku A (LAeq), wyrażonego w decybelach (dB), będącego poziomem uśrednionym w funkcji czasu. Ustala to Obwieszczenie Ministra Środowiska z dnia 15 października 2013 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, poz. 112 (Tabela 6).

Na terenie gminy Oleśnica nie prowadzi się ciągłego monitoringu klimatu akustycznego. Obszarami, mogącymi potencjalnie wpływać na zanieczyszczenie hałasem są m.in. trasy komunikacyjne (zwłaszcza te o wysokim natężeniu ruchu – droga wojewódzka nr 757), budynki produkcyjne, usługowo-handlowe, obszary funkcjonowania maszyn i urządzeń wydobywających kruszywo (np. cegielnie). Na terenie gminy Oleśnica nie wyznaczono ponadto obszarów cichych, zgodnych z art. 118b ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2024 r. poz. 54 ze zm.).

3.3 Stan czystości wód

Monitoring diagnostyczny i operacyjny wód przeprowadza się w punktach pomiarowo-kontrolnych reprezentowanych dla ocenianych JCWP i JCWPd. Według Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, na terenie gminy Oleśnica występują 3 JCWP RW (Rys. 8) oraz 1 JCWPd (obejmujący cały obszar gminy). Kontrola i ocena stanu wód powierzchniowych oraz podziemnych realizowana jest w ramach państwowego monitoringu środowiska prowadzonego przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska. Celem wykonywania badań wód powierzchniowych jest dostarczanie wiedzy o ich stanie, która jest konieczna do podejmowania działań na rzecz poprawy stanu oraz ochrony wód przed zanieczyszczeniem. Działania takie prowadzone są, aby zapewnić ochronę przed eutrofizacją spowodowaną wpływem źródeł bytowo-komunalnych i rolniczych oraz ochronę przed zanieczyszczeniami przemysłowymi, w tym zasoleniem i substancjami szczególnie szkodliwymi dla środowiska wodnego. Monitoring wód powierzchniowych jako element gospodarowania wodami dostarcza zarządzającemu wodami danych o jakości wód, w określonym zakresie i odpowiednim czasie umożliwiającym wykorzystanie ich w pracach planistycznych, sporządzanych na potrzeby planowania gospodarowania wodami.

Celem monitoringu wód podziemnych jest natomiast dostarczanie informacji o stanie chemicznym wód podziemnych, śledzenie jego zmian oraz sygnalizacja zagrożeń w skali kraju, na potrzeby zarządzania zasobami wód podziemnych i oceny skuteczności podejmowanych działań ochronnych (Program PMŚ). Wyniki badań i ocen wykonywanych w ramach

monitoringu jakości wód podziemnych służą do optymalizacji działań związanych z ochroną i gospodarowaniem zasobami wód podziemnych, mających na celu utrzymanie lub osiągnięcie dobrego stanu wód podziemnych.

Prowadzenie monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych prowadzi się głównie na podstawie art. 349, 350, 351 i 352 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne (Dz. U. z 2024 r., poz. 1087 ze zm.) oraz Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 13 lipca 2021 r. w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i jednolitych części wód podziemnych (Poz. 1576). Rozporządzenie to w zakresie swojej regulacji wdraża dyrektywy UE: 2000/60/WE, 2006/118/WE, 2008/105/WE oraz 2009/90/WE.

Tabela 7 Charakterystyka JCWP RW200006217889 - Wschodnia

Europejski kod JCWP	RW200006217889
Nazwa JCWP	Wschodnia
Typ JCWP	RW_wap - Potok lub mała rzeka wyżynna na podłożu węglanowym
Region wodny	region wodny Górnej-Zachodniej Wisły
Obszar dorzecza	obszar dorzecza Wisły
Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej (RZGW)	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie
Status JCWP	SZCW - silnie zmieniona część wód
Czy JCWP jest monitorowana?	TAK – zlewnia jest monitorowana
Stan/potencjał ekologiczny	umiarkowany
Stan chemiczny	poniżej dobrego
Ogólny stan	zły stan wód
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	zagrożona
Przeznaczenie do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi	NIE – JCWP nieprzeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi
Przeznaczenie do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych	NIE - JCWP nieprzeznaczona do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych
Cel środowiskowy	• umiarkowany potencjał ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C, IO]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości), • stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry

Odstępstwo	TAK, dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 i 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej
Uzasadnienie odstępstwa	odstępstwo polegające na złagodzeniu lub odroczeniu terminu osiągnięcia celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C; IO, benzo(a)piren(w), OWO
Termin osiągnięcia celu środowiskowego	do 2027 r.
Działania podstawowe	• działania renaturyzacyjne, • realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych
Działania uzupełniające	aktualizacja programu ochrony środowiska pod kątem poprawy efektywności dotyczącej ograniczania dopływu zanieczyszczeń do JCWP

Źródło: Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, Przeglądanie i generowanie Kart Charakterystyk, http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-powierzchniowe [dostęp z dn. 29.05.2025]

Zlewnia rzeki Wschodniej (Tabela 7) obejmuje większość gminy Oleśnica, cechuje się złym stanem wód. Wynika to z wysokiego przekształcenia rzeki oraz ilości presji determinujących ten stan. Do głównych źródeł presji troficznych należą źródła bytowe i komunalne (punktowe i rozproszone), źródeł presji zasalających – eutrofizacja (źródło zgodne ze źródłem troficznym), presji hydromorfologicznych – prostowanie koryta, budowle piętrzące, presji chemicznych – rozwój obszarów zurbanizowanych (transport, turystyka, odpływ miejski), rolnictwo, leśnictwo. Zlewnia nie jest przeznaczona do poboru w celu zaopatrywania ludności w wodę do spożycia, nie jest przeznaczona do celów rekreacyjnych oraz kąpieliskowych oraz stanowi obszar wrażliwy na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami. Zlewnia nie cechuje się naturalną podatnością na presję wskutek niekorzystnych wartości potencjału sorpcyjnego, występuje słabe i umiarkowane zagrożenie suszą. Nie istnieje ryzyko wystąpienia braku przepływu.

Tabela 8 Charakterystyka JCWP RW200011217699 - Strumień

Europejski kod JCWP	RW200011217699
Nazwa JCWP	Strumień
Typ JCWP	RzN - Rzeka nizinna
Region wodny	region wodny Górnej-Zachodniej Wisły

Obszar dorzecza	obszar dorzecza Wisły
Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej (RZGW)	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie
Status JCWP	SZCW - silnie zmieniona część wód
Czy JCWP jest monitorowana?	TAK - zlewnia jest monitorowana
Stan/potencjał ekologiczny	umiarkowany
Stan chemiczny	poniżej dobrego
Ogólny stan	zły stan wód
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	zagrożona
Przeznaczenie do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi	NIE – JCWP nieprzeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi
Przeznaczenie do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych	NIE - JCWP nieprzeznaczona do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych
Cel środowiskowy	• dobry potencjał ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D; zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych, • stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry
Odstępstwo	TAK, dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 i 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej
Uzasadnienie odstępstwa	odstępstwo polegające na złagodzeniu lub odroczeniu terminu osiągnięcia celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte (lub są zagrożone) cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: IO, benzo(a)piren(w)
Termin osiągnięcia celu środowiskowego	do 2027 r.
Działania podstawowe	• działania renaturyzacyjne, • realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych, • realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych
Działania uzupełniające	• aktualizacja programu ochrony środowiska pod kątem poprawy

	efektywności dotyczącej ograniczania dopływu zanieczyszczeń do JCWP, • analiza możliwości likwidacji budowli poprzecznych/przebudowa budowli poprzecznych na bystrza/innych działań w zakresie zapewnienia drożności, • analiza możliwości przebudowy budowli piętrzących w zakresie zapewniającym ciągłość biologiczną i spełnienie celów środowiskowych.

Źródło: Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, Przeglądanie i generowanie Kart Charakterystyk, http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-powierzchniowe [dostęp z dn. 29.05.2025]

Zlewnia rzeki Strumień (Tabela 8) obejmuje fragment południowej części gminy Oleśnica, cechuje się również złym stanem wód. Wynika to z wysokiego przekształcenia rzeki oraz ilości presji determinujących ten stan, tak samo jak w przypadku zlewni rzeki Wschodniej. Do głównych źródeł presji determinujących stan wód są presje hydromorfologiczne – prostowanie koryta, budowle piętrzące, górnictwo oraz presje chemiczne – rozwój obszarów zurbanizowanych (transport, turystyka, odpływ miejski), rolnictwo, leśnictwo. Zlewnia nie jest przeznaczona do poboru w celu zaopatrywania ludności w wodę do spożycia, nie jest przeznaczona do celów rekreacyjnych oraz kąpieliskowych oraz stanowi obszar wrażliwy na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami. Zlewnia cechuje się naturalną podatnością na presję wskutek niekorzystnych wartości potencjału sorpcyjnego, występuje słabe i umiarkowane zagrożenie suszą. Nie istnieje ryzyko wystąpienia braku przepływu.

Tabela 9 Charakterystyka JCWP RW20000621772 - Śmierdziączka

Europejski kod JCWP	RW20000621772
Nazwa JCWP	Śmierdziączka
Typ JCWP	RW_wap - Potok lub mała rzeka wyżynna na podłożu węglanowym
Region wodny	region wodny Górnej-Zachodniej Wisły
Obszar dorzecza	obszar dorzecza Wisły
Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej (RZGW)	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie
Status JCWP	NAT - naturalna część wód
Czy JCWP jest monitorowana?	TAK - zlewnia jest monitorowana
Stan/potencjał ekologiczny	nie można dokonać oceny stanu/potencjału (brak badań biologicznych w JCWP)
Stan chemiczny	dobry

Ogólny stan	brak danych
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	zagrożona
Przeznaczenie do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi	NIE – JCWP nieprzeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi
Przeznaczenie do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych	NIE - JCWP nieprzeznaczona do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych
Cel środowiskowy	• dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D, • dobry stan chemiczny
Odstępstwo	TAK, dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej
Uzasadnienie odstępstwa	odstępstwo polegające na odroczeniu terminu osiągnięcia celów środowiskowych jest związane z tym, że nie są osiągnięte (lub są zagrożone) cele środowiskowe JCWP w zakresie wskaźników: MIR, EFI+PL/ IBI_PL, MMI
Termin osiągnięcia celu środowiskowego	do 2027 r.
Działania podstawowe	dla JCW nie zaplanowano żadnych dodatkowych działań podstawowych
Działania uzupełniające	dla JCW nie zaplanowano żadnych dodatkowych działań uzupełniających

Źródło: Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, Przeglądanie i generowanie Kart Charakterystyk, http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-powierzchniowe [dostęp z dn. 29.05.2025]

Zlewnia rzeki Śmierdziączka (Tabela 9) obejmuje fragment południowo-wschodniej części gminy Oleśnica. Ze względu na brak danych nie można określić stanu ogólnego zlewni, natomiast stan chemiczny jest dobry. Do źródeł presji determinujących stan wód należą jedynie presje hydromorfologiczne – prostowanie koryta, obiekty mostowe. Zlewnia nie jest przeznaczona do poboru w celu zaopatrywania ludności w wodę do spożycia, nie jest przeznaczona do celów rekreacyjnych oraz kąpieliskowych oraz stanowi obszar wrażliwy na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami. Zlewnia nie cechuje się naturalną podatnością na presję wskutek niekorzystnych wartości potencjału sorpcyjnego, występuje słabe i umiarkowane zagrożenie suszą. Nie istnieje ryzyko wystąpienia braku przepływu.

Tabela 10 Charakterystyka JCWPd nr 115

Numer JCWPd	115
Kod JCWPd	GW2000115
Region wodny	Górnej-Zachodniej Wisły
Obszar dorzecza	obszar dorzecza Wisły
Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej (RZGW)	RZGW w Krakowie
Obszar bilansowy	Wisła od Dunajca do Wisłoki, Wisła od Wisłoki do Sanu (K), Wisła (L) od ujścia Sanny do ujścia Kamiennej włącznie
Główne Zbiorniki Wód Podziemnych (GZWP) na obszarze JCWPd	418 Gałęzice-Bolechowice-Borków, 421 Zbiornik Włosów,
Czy JCWP jest monitorowana?	TAK
Stan ilościowy	dobry
Stan chemiczny	dobry
Stan JCWPd	dobry
Pobór rejestrowany z ujęć wód podziemnych - stan na rok 2018	3409,16 tys. m^3/rok
% w JCWPd 100,00%	72,52%
Pobór odwodnieniowy – stan na rok 2018	1291,52
% w JCWPd	27,48%
Zasoby wód podziemnych dostępne do zagospodarowania – stan na rok 2018	55056,60
% wykorzystania zasobów dostępnych do zagospodarowania	9
Zidentyfikowane presje znaczące. Wynik analizy znaczących oddziaływań – JCWPd	brak zidentyfikowanej presji powodującej zagrożenie dla stanu JCWPd (brak czynnika sprawczego)
Rodzaj presji determinującej stan wód w obrębie danej JCWPd	NIE
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	niezagrożona
Przeznaczenie do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi	TAK - JCWPd przeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi

Cel środowiskowy / stan chemiczny	dobry stan chemiczny
Cel środowiskowy / stan ilościowy	dobry stan ilościowy
Działania podstawowe	dla JCW nie zaplanowano żadnych dodatkowych działań podstawowych
Działania uzupełniające	dla JCW nie zaplanowano żadnych dodatkowych działań uzupełniających

Źródło: Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, Przeglądanie i generowanie Kart Charakterystyk, http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-podziemne [dostęp z dn. 29.05.2025]

Stan ogólny JCWPd nr 115 (Tabela 10) określany jest jako dobry. Nie stwierdzono występowania presji powodujących zagrożenie dla stanu JCWPd. JCWPd jest przeznaczona do poboru w celu zaopatrywania ludności w wodę do spożycia.

W ramach podsumowania, obszar gminy Oleśnica posiada złe warunki wód powierzchniowych, w związku z którymi powinno dążyć się do poprawy ich jakości poprzez m.in. ograniczenie wprowadzania presji wywołujących ten zły stan, modernizację i rozbudowę systemów kanalizacji, czy propagowanie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków, w przypadku, gdy budowa sieci kanalizacyjnych sanitarnej jest technicznie lub ekonomicznie uzasadniona. Stan jakościowy wód podziemnych jest natomiast dobry. Należy jedynie utrzymać dotychczasowy ich stan.

3.4 Promieniowanie elektromagnetyczne

Pole elektromagnetyczne rozumiane jest jako pole elektryczne, magnetyczne oraz elektromagnetyczne o częstotliwości od 0 Hz do 300 Gz. Promieniowanie elektromagnetyczne pochodzi z naturalnych źródeł, takich jak pole geomagnetyczne, wyładowania atmosferyczne czy promieniowanie kosmiczne, ale również ze źródeł sztucznych (stacje radiowe, telewizyjne, stacje bazowe telefonii komórkowej, systemy łączności satelitarnej, radiolokacje, a także linie i stacje elektroenergetyczne. Zasady ochrony środowiska przed polami elektromagnetycznymi reguluje ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2024 r., poz. 54 ze zm.). Według Art. 121 ww. ustawy ochrona przed polami elektromagnetycznymi polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu środowiska poprzez:

1) utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych lub co najmniej na tych poziomach;
2) zmniejszenie poziomów pól elektromagnetycznych co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.

Oceny poziomów poł elektromagnetycznych w środowisku i obserwacji zmian dokonuje się w ramach państwowego monitoringu środowiska. Główny Inspektor Ochrony Środowiska prowadzi, aktualizowany corocznie, rejestr zawierający informacje o terenach, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku, z wyszczególnieniem przekroczeń dotyczących:

1) terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową;
2) miejsc dostępnych dla ludności.

Wartości dopuszczalnych parametrów pola elektromagnetycznego są określane w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. 2019 poz. 2488). Zgodnie z rozporządzeniem, w zakresie częstotliwości objętych monitoringiem PEM tj. 80 MHz - 40GHz minimalny poziom dopuszczalny wynosi 28 V/m. Z punktu widzenia monitoringu środowiska najważniejszy jest zakres częstotliwości od 0 Hz do 300 GHz.

Najaktualniejszym dostępnym materiałem źródłowym dotyczącym monitoringu pól elektromagnetycznych jest Ocena poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku w roku 2022 w województwie świętokrzyskim, sporządzonym przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska. Zgodnie z nim określono punkty pomiarowe wyznaczone w ramach stałej sieci monitoringu z 2022 r. Wśród nich znalazł się punkt T_2022_E_8, który znajduje się w mieście Oleśnica na ul. Szkolnej. W celu sprawdzania zgodności otrzymanych wyników z dopuszczalnymi wartościami pól elektromagnetycznych wyznaczono wskaźnik WM_E. Wartość wskaźnikowa poziomu emisji pól elektromagnetycznych WM_E dla miejsc dostępnych dla ludności dla składowej elektrycznej pola wyznaczona została na podstawie: E_{max} maksymalnej wartości chwilowej uzyskanej w trakcie pomiarów. Dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych w środowisku uznaje się za dotrzymane w obszarze pomiarowym, gdy żadna z wartości wskaźnikowych WM_E nie przekracza wartości 1.

Tabela 11 Wyniki pomiarów stałej sieci monitoringu w 2022 r. dla punktu T_2022_E_8

Kod punktu pomiarowego	Adres punktu pomiarowego	Wynik 0,5 godz. Pomiaru [V/m]	Niepewność pomiaru [V/m]	Wartość wskaźnika WM_E

T_2022_E_8	Oleśnica ul. Szkolna	<0,3*	-	0,05

*wyniki poniżej progu oznaczalności sondy pomiarowej

Źródło: GIOŚ, 2023

Punkt T_2022_E_8 znalazł się poniżej dolnego progu oznaczalności sondy (0,3 V/m). Nie stwierdzono wówczas przekroczeń norm dla PEM. Średnia arytmetyczna pola elektromagnetycznego z pomiarów w wykonanych w latach 2021-2022 dla powiatu staszowskiego wyniosła 0,45 V/m.

Do głównych źródeł sztucznie wytwarzanych pól elektromagnetycznych w środowisku są elektroenergetyczne linie wysokiego napięcia oraz instalacje radiokomunikacyjne, takie jak: stacje bazowe radiokomunikacji ruchomej (w tym telefonii komórkowej) i stacje nadające programy radiowe i telewizyjne. Na terenie gminy Oleśnicy urządzeniami emitującymi promieniowanie elektromagnetyczne są: linie elektroenergetyczne wysokiego, średniego i niskiego napięcia oraz bazowe stacje telefonii komórkowej – obecnie według https://beta.btsearch.pl/ istnieją 4 stacje (Play, Plus, Orange i T-mobile).

3.5 Zagrożenia środowiskowe

Zagrożenia środowiskowe to sytuacje w których działalność ludzka lub naturalne zjawiska mogą negatywnie wpływać na środowisko naturalne, w tym ekosystemy, gatunki oraz zasoby naturalne. Może to obejmować zanieczyszczenie powietrza, wód, gleb czy utratę bioróżnorodności, zmiany klimatyczne oraz degradację ekosystemów.

Na terenie gminy Oleśnica do zagrożeń środowiskowych można zaliczyć m.in. występowanie obszarów górniczych, w których wydobywa się surowce ilaste do produkcji ceramiki budowlanej (np. cegieł). Zakłady cegielniane mogą stanowić istotne zagrożenie środowiskowe. Eksploatacje surowców ilastych prowadzą do przekształcenia rzeźby terenu, co skutkuje powstawaniem rozległych wyrobisk, hałd lub zapadlisk. Związane jest to z utratą warstwy próchniczej gleb, co utrudnia późniejsze wykorzystywanie terenu (np. w rolnictwie). Ponadto zakłady cegielnianie emitują pyły i gazy podczas spalania ceramiki, co negatywnie wpływa na zdrowie ludzi i jakość powietrza. Do pobocznych skutków należy wyróżnić: generowanie hałasu, zanieczyszczenie wód poprzez odpady przemysłowe, możliwe obniżenie poziomu wód gruntowych na skutek odwodnień kopalnianych oraz w mniejszym zakresie, może dojść do fragmentacji ekosystemów.

W gminie Oleśnica, według Systemu Osłony Przeciwosuwiskowej prowadzonej przez PIG-PIB, nie występują obszary zagrożone ruchami masowymi ziemi.

Istotnym zagrożeniem dla środowiska jest również jakość wód powierzchniowych gminy. Wszystkie jednolite części wód powierzchniowych posiadają zły stan wód. Przekształcony nurt rzeki Wschodniej poprzez jej regulację spowodował w przeszłości zmianę w retencji i spływie wód, co spowodowało uboższe życie biologiczne, brak naturalnych meandrów i tarlisk dla ryb. Naturalne tarliska zostały zastąpione przez stawy hodowlane, zarówno na rzece Wschodniej, jak i na południu gminy. Przekształcone rzeki są również bardziej podatne na zanieczyszczenia (np. ścieki, spływy rolnicze), zwłaszcza jeśli nie ma naturalnych stref buforowych (np. łąk zalewowych). Brak samooczyszczania może prowadzić do przewlekłego zanieczyszczenia chemicznego i biologicznego. Tym samym wieloletnie użytkowanie terenów przylegających do rzeki Wschodniej (głównie dla rolnictwa) przy przekształconym korycie doprowadziło do erozji brzegów, zniszczenia terenów podmokłych oraz utraty naturalnych korytarzy migracyjnych dla zwierząt. Pośrednim skutkiem tych zmian może być ponadto mniejsza elastyczność w reagowaniu na ekstremalne zjawiska pogodowe, takie jak: susze, gwałtowne opady oraz powodzie.

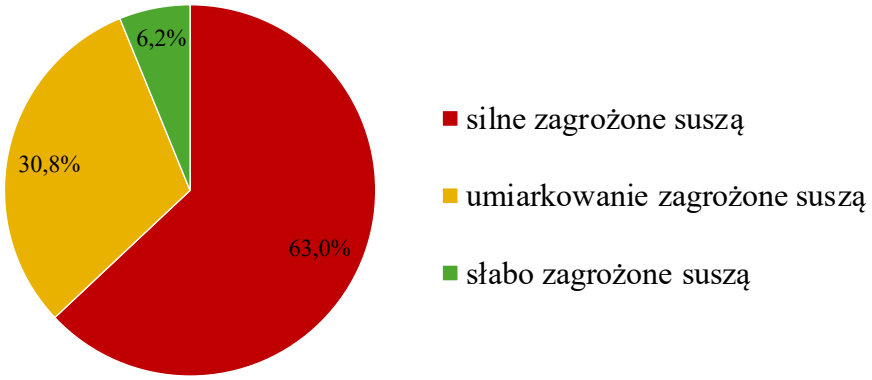

Rys. 11 Procentowy udział obszarów według stopnia zagrożenia suszą na terenie gminy Oleśnica

Źródło: opracowanie własne na podstawie https://dane.gov.pl/pl [dostęp z dn. 04.06.2025]

Gmina Oleśnica należy do tych gmin, które są zagrożone suszą, czyli długotrwałego okresu bez opadów, bądź z opadami poniżej średniej, prowadzący do niedoboru wody w glebie, rzekach i zbiornikach wodnych. Aż 63% powierzchni gminy jest silnie zagrożone suszą, 30,8% umiarkowanie zagrożone i jedynie 6,2% słabo zagrożone (Rys. 11). Zagrożenie suszą oznacza

ryzyko wystąpienia negatywnych skutków dla środowiska, gospodarki i społeczeństwa. Jego skutkami mogą być m.in. obumieranie roślin (w tym lasów), spadek poziomu wód powierzchniowych, wysuszanie mokradeł i bagien oraz zwiększone ryzyko pożarów lasów. Skutki środowiskowe odbijać mogą się na gospodarce regionu przez straty w rolnictwie w postaci spadku plonów oraz powodować problemy techniczne – np. przerwy w dostawie wody pitnej.

Pod względem zagrożenia powodziowego, czyli ryzyka wystąpienia powodzi w postaci okresowego zalania terenu, które może powodować straty w środowisku, infrastrukturze, gospodarce i życiu społecznym, gmina Oleśnica nie jest zagrożona. Według map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego na terenie gminy nie wskazano obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi o prawdopodobieństwie wystąpienia wód Q 0,2%, 1% i 10%.

Niska lesistość gminy (7,9%) nie jest bezpośrednim zagrożeniem dla środowiska, ale stanowi czynnik ryzyka i osłabiania ekosystemów i krajobrazu na inne zagrożenia. Niska lesistość wpływa na stosunkowo małe zasoby wód (brak możliwości dostatecznego ich magazynowania) i nie są w stanie ograniczyć spływów powierzchniowych tych wód. Lasy pochłaniają dwutlenek węgla, więc ich ograniczona ilość pogłębia efekt cieplarniany i ogranicza lokalne chłodzenie powietrza (np. w czasie trwania upałów) oraz oznacza większe narażenie na zanieczyszczenia powietrza. Określić można więc, że niska lesistość traktowany jest jako czynnik negatywnie wpływający na równowagę ekologiczną.

Do pozostałych zagrożeń środowiskowych, mogących potencjalnie występować na terenie gminy Oleśnica są:

- zanieczyszczenie powietrza przez indywidualne używanie tradycyjnych pieców na paliwa stałe przez mieszkańców,
- zanieczyszczenie wód przez intensywne rolnictwo, niewłaściwe gospodarowanie nawozami oraz nieodpowiednia infrastruktura sanitarna (niski udział sieci kanalizacyjnej w gminie),
- degradacja gleb przez nadmierne użytkowanie gruntów, erozja oraz niewłaściwe praktyki agrotechniczne,
- spadek bioróżnorodności przez zanikanie tradycyjnych krajobrazów i siedlisk przyrodniczych,
- dzikie wysypiska śmieci zagrażające środowisku i zdrowiu ludzi,

- rozwój infrastruktury transportowej, powodującej zwiększenie poziomu hałasu,
- zmiany klimatyczne,
- konflikty między rozwojem infrastruktury, a ochroną środowiska.

4. Informacje o zawartości projektu planu ogólnego

Opracowany projekt planu ogólnego wyznacza na obszarze gminy Oleśnica następujące strefy funkcjonalne:

1) SJ – strefa wielofunkcyjna z zabudową jednorodzinną,
2) SZ – strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową,
3) SU – strefa usługowa,
4) SP – strefa gospodarcza,
5) SR – strefa produkcji rolniczej,
6) SI – strefa infrastrukturalna,
7) SN – strefa zieleni i rekreacji,
8) SC – strefa cmentarzy,
9) SG – strefa górnictwa,
10) SO – strefa otwarta,
11) SK – strefa komunikacyjna.

Dla poszczególnych stref zostały określone przeznaczenia podstawowe i dodatkowe. Ponadto dla stref, w których możliwe jest lokalizowanie zabudowy, określono takie parametry jak maksymalna nadziemna intensywność zabudowy, maksymalny udział powierzchni zabudowy, maksymalna wysokość zabudowy oraz minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej. Na rysunku planu wyznaczone zostały obszary uzupełnienia zabudowy. Zgodnie z art. 61 ust. 1 pkt 1a Ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r., poz. 1130 ze zm.), tylko w granicach tych terenów będą mogły być wydawane decyzje o warunkach zabudowy.

5. Ustalenia potencjalnych zmian w środowisku w przypadku braku realizacji ustaleń planu ogólnego

Odstąpienie od przyjęcia planu ogólnego może prowadzić do niekoordynowanego zagospodarowania przestrzennego terenu gminy oraz niezgodności z wymaganiami dotyczącymi kształtowania ładu przestrzennego, ochrony przyrody i krajobrazu.

Zgodnie z nowelizacją Ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennego, wprowadzoną Ustawą z dnia z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw, w przypadku braku planu ogólnego obowiązujące Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego utraci moc prawną po 31 grudnia 2025 r. Brak planu ogólnego skutkuje poważnymi utrudnieniami w prowadzeniu polityki przestrzennej gminy, w tym w określaniu przeznaczenia terenów pod konkretne funkcje oraz ustalaniu zasad ich zagospodarowania i zabudowy. Może to prowadzić do niekontrolowanego rozwoju przestrzennego, a także utrudniać podejmowanie decyzji administracyjnych dotyczących nowych inwestycji. Dodatkowo, brak spójnych i jednoznacznych regulacji przestrzennych może osłabić skuteczność ochrony środowiska przyrodniczego, prowadząc do zwiększonej presji urbanizacyjnej na tereny cenne przyrodniczo, a także do pojawienia się nowych, dotychczas nieobserwowanych oddziaływań na środowisko. Niekontrolowany rozwój może przyczynić się do degradacji krajobrazu, zaburzenia stosunków wodnych, fragmentacji ekosystemów czy pogorszenia się jakości powietrza. Ponadto, rezygnacja z uchwalenia planu ogólnego może skutkować wzrostem chaosu urbanistycznego oraz brakiem odpowiednich mechanizmów kontrolujących nowe inwestycje, co stwarza ryzyko nieharmonijnego rozwoju i konfliktów przestrzennych. Brak jasnych wytycznych w zakresie zagospodarowania terenów może również wpłynąć negatywnie na jakość życia mieszkańców oraz ograniczyć możliwość skutecznego zarządzania rozwojem infrastruktury technicznej i społecznej.

6. Przewidywane skutki wpływu realizacji ustaleń projektu planu ogólnego na poszczególne komponenty środowiska przyrodniczego

Ustalenia zawarte w projekcie planu ogólnego stanowią kompromisowe rozwiązanie pomiędzy potrzebami wynikającymi z zasad ochrony środowiska i postępującego rozwoju społeczno-gospodarczego niniejszego obszaru. Na skutek realizacji zapisów w nim zawartych, w odniesieniu do lokalnego środowiska przyrodniczego, przewiduje się wystąpienie zmian, rozpatrywane w podziale na kategorie: oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, długoterminowe, stałe, chwilowe, pozytywne i negatywne.

6.1 Formy ochrony przyrody

Na terenie gminy Oleśnica, jedynym występującym obszarem chronionym jest Sołecko-Pacanowski Obszar Chronionego Krajobrazu obejmującym zasięgiem cały teren gminy. Wyznacza on następujące działania na terenie Obszaru w zakresie czynnej ochrony ekosystemów:

- zachowanie i ochrona zbiorników wód powierzchniowych naturalnych i sztucznych, utrzymanie meandrów na wybranych odcinkach cieków,
- zachowanie śródpolnych i śródleśnych torfowisk, terenów podmokłych, oczek wodnych, polan, wrzosowisk, muraw, niedopuszczenie do ich uproduktywnienia lub też sukcesji,
- utrzymanie ciągłości i trwałości ekosystemów leśnych,
- zachowanie i ewentualne odtwarzanie lokalnych i regionalnych korytarzy ekologicznych,
- ochrona stanowisk chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów,
- szczególna ochrona ekosystemów i krajobrazów wyjątkowo cennych, poprzez uznawanie ich za rezerwaty przyrody, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe i użytki ekologiczne,
- zachowanie wyróżniających się tworów przyrody nieożywionej.

Nie przewiduje się, aby realizacja ustaleń planu miała druzgocący wpływ na wskazany Obszar Chronionego Krajobrazu. Należy mieć jednak na uwadze możliwe zagrożenie dla siedlisk gatunków chronionych i rzadkich poprzez przekształcenia terenu, zwłaszcza na terenach przemysłowych, w tym obszarów górniczych. Plan ogólny nie określa zasad ochrony przyrody, ponieważ kwestie te regulują odrębne przepisy, które mają nadrzędny

charakter, wobec tego aktu prawa miejscowego. W przypadku obszarów chronionych plan utrzymuje dotychczasowy sposób zagospodarowania, który w większości obejmuje tereny otwarte. W celu ewentualnej minimalizacji szkód dla obszarów chronionych powinno stosować się ekologiczną infrastrukturę, utrzymywać pasy zieleni, stosować materiały naturalne w budownictwie oraz prowadzić ciągły monitoring wpływu potencjalnych inwestycji na środowisko.

6.2 Różnorodność środowiska

Ochrona bioróżnorodności jest kluczowa dla zachowania równowagi ekosystemów i podtrzymania życia w biosferze. Zmniejszenie różnorodności biologicznej może być konsekwencją utraty siedlisk, ich degradacji oraz wymierania gatunków. Dlatego realizacja założeń projektu planu musi uwzględniać zakazy dotyczące gatunków chronionych. Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz odpowiednich rozporządzeń Ministra Środowiska, obowiązują restrykcje dotyczące niszczenia siedlisk, uszkadzania lub usuwania roślin objętych ochroną, a także zabijania czy okaleczania chronionych gatunków zwierząt. Ponadto, zgodnie z art. 75 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska, inwestorzy realizujący prace budowlane są zobowiązani do uwzględnienia ochrony siedlisk i gatunków objętych ochroną na obszarze inwestycji.

Dla większości terenów projekt planu ogólnego przewiduje utrzymanie dotychczasowego sposobu zagospodarowania, dopuszczając jednocześnie wzrost intensywności zabudowy na dotąd niezagospodarowanych działkach oraz budowy elektrowni słonecznych. Wyznaczono również obszary uzupełnienia zabudowy, czyli tereny, na których będzie można wydawać decyzje o warunkach zabudowy w przypadku braku miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. W trakcie realizacji inwestycji budowlanych może być konieczne usunięcie niektórych drzew kolidujących z projektowaną zabudową i infrastrukturą techniczną. Wprowadzenie nowych terenów inwestycyjnych skutkuje zmniejszeniem powierzchni siedlisk i żerowisk dla lokalnej fauny, co może prowadzić do wypierania zwierząt z obszaru inwestycji, głównie w wyniku zwiększonego ruchu pojazdów i hałasu generowanego przez działalność człowieka. Wzrost powierzchni terenów zabudowanych wpłynie także na ograniczenie powierzchni biologicznie czynnej. Wprowadzenie minimalnego wskaźnika powierzchni biologicznie czynnej ma na celu ograniczenie nadmiernego uszczelnienia gruntów, co sprzyja poprawie retencji wód opadowych oraz wspiera ochronę lokalnych zasobów przyrodniczych. Ustalenie maksymalnej

wysokości zabudowy pozwala natomiast uniknąć powstawania wysokich obiektów, które mogłyby stanowić zagrożenie dla migrujących gatunków ptaków i nietoperzy. Istotne jest również to, że plan nie przewiduje budowy nowych dróg o dużym natężeniu ruchu, co pozwala na zachowanie ciągłości i drożności istniejących korytarzy ekologicznych. Dzięki temu możliwe będzie utrzymanie funkcji przyrodniczych tych obszarów. Racjonalne i etapowe podejście do rozwoju zabudowy – z zachowaniem odpowiednich proporcji powierzchni zielonych oraz przestrzeganiem przepisów dotyczących ochrony przyrody – pozwala ograniczyć potencjalne negatywne oddziaływania na lokalną florę i faunę. Uwzględniając wszystkie powyższe działania, należy uznać, że projektowane zagospodarowanie terenu nie będzie miało istotnie negatywnego wpływu na bioróżnorodność obszaru.

6.3 Wody powierzchniowe i podziemne

W obecnym stanie zanieczyszczenie wód powierzchniowych jest znaczące, gdzie stan określany jest jako zły. W przypadku wód podziemnych – stan określany jest jako dobry. W wyniku wzrostu inwestycji na tym terenie nastąpi częściowe uszczelnienie powierzchni gruntu, co ograniczy infiltrację wód. Mimo to, dzięki zachowaniu minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej określonego w projekcie planu, część wód opadowych będzie nadal odprowadzana bezpośrednio do gruntu. Nie przewiduje się, aby realizacja projektu planu miała istotny wpływ na osiągnięcie celów określonych dla jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych. Ustalenia zawarte w projekcie planu nie powinny prowadzić do pogorszenia jakości wód powierzchniowych i podziemnych ani do znaczących zmian w stosunkach wodnych. W celu ochrony wód konieczna jest dalsza rozbudowa sieci kanalizacyjnej oraz budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach przeznaczonych pod nową zabudowę, które obecnie nie są skanalizowane. Niezbędne jest także podłączanie do istniejącej sieci kanalizacyjnej obiektów, które posiadają taką techniczną możliwość, lecz nie są jeszcze podłączone. Inwestycje te powinny być realizowane wyprzedzająco, przed lokalizacją nowej zabudowy. Ważne jest również prawidłowe zagospodarowanie wód opadowych z powierzchni dróg publicznych i terenów utwardzonych, zgodnie z obowiązującymi przepisami.

6.4 Powietrze atmosferyczne

Jakość powietrza w dużej mierze zależy od sposobów ogrzewania budynków, dlatego tak ważne jest ograniczanie emisji szkodliwych substancji zarówno w nowo powstającej, jak

i istniejącej zabudowie. Szczególną uwagę należy poświęcić modernizacji przestarzałych systemów grzewczych — poprzez zastępowanie tzw. „kopciuchów" nowoczesnymi, energooszczędnymi urządzeniami wykorzystującymi paliwa przyjaźniejsze dla środowiska. Emisja spalin z transportu drogowego najbardziej oddziałuje w bezpośrednim sąsiedztwie tras komunikacyjnych, jednak jej oddziaływanie znacząco maleje wraz z oddaleniem się od źródła. W celu poprawy jakości powietrza atmosferycznego warto stosować szereg rozwiązań przestrzennych i technicznych — jak tworzenie pasów zieleni izolacyjnej z roślinnością zimozieloną, odpowiednie planowanie lokalizacji zabudowy względem głównych dróg, czy wdrażanie działań na rzecz usprawnienia ruchu drogowego. Rozwój przestrzenny gminy, w tym wprowadzanie obszarów uzupełnienia zabudowy bezpośrednio nie będzie oddziaływał na pogorszenie jakości powietrza. Wpływ ten zależy głównie od sposobu i jakości planowania przestrzennego. Dobrze zaprojektowane uzupełnienie zabudowy może poprawić jakość powietrza, zmniejszając emisje i promując zrównoważoną mobilność. Ogranicza również rozlewanie się zabudowy co skutkuje zmniejszoną zależnością od samochodów (krótsze dojazdy) oraz ograniczeniem emisji spalin. W ramach uzupełnienia zabudowy można wprowadzać rozwiązania proekologiczne, np. budynki energooszczędne, zielone dachy, co wpływa pozytywnie na mikroklimat i jakość powietrza.

Uwzględnione w projekcie planu strefy gospodarcze, obejmujące m.in. tereny przemysłowe, mogą znacząco wpłynąć na jakość powietrza w gminie. Tereny przemysłowe są potencjalnym źródłem wielu zanieczyszczeń powietrza. W zależności od rodzaju zakładów mogą emitować pyły (PM10 i PM2,5), tlenki siarki (SO_2), tlenki azotu (NO_x), tlenek węgla (CO), lotne związki organiczne (LZO), a także metale ciężkie. Działalność górnicza, szczególnie odkrywkowa, generuje dodatkowe emisje pyłów pochodzących z hałd, zwałowisk, transportu surowców oraz z procesów mechanicznego kruszenia i sortowania. W obu przypadkach intensywna eksploatacja przemysłowa może prowadzić do pogorszenia jakości powietrza, zwłaszcza jeśli nie są stosowane odpowiednie technologie ograniczające emisję. Plan określa dla południowej części gminy strefę gospodarczą (1SP) w sąsiedztwie strefy górniczej (1SG) – złoże Oleśnica 1 i strefy infrastrukturalnej (3SI) – podstacja elektroenergetyczna. Obszar określony może być jako zintegrowany kompleks funkcjonalny. Są one ze sobą silnie związane i obejmują znaczny obszar. Całość została otoczona strefą otwartą i zlokalizowana w znacznym oddaleniu od zabudowy mieszkaniowej. Takie rozwiązanie przestrzenne może w istotny sposób ograniczyć potencjalnie negatywny wpływ działalności przemysłowej i górniczej na jakość powietrza na terenach zamieszkałych.

Dodatkowo, lokalizacja kompleksu z dala od zabudowy mieszkaniowej umożliwia bardziej swobodne prowadzenie działalności przemysłowej i infrastrukturalnej przy jednoczesnym ograniczeniu ryzyka narażenia ludności na bezpośredni kontakt z emisjami. Taki układ sprzyja również racjonalnemu zarządzaniu transportem ciężkim i pozwala na wprowadzenie infrastruktury technicznej ograniczającej emisje (np. utwardzone drogi, filtry przemysłowe, monitoring środowiskowy). Kluczowe dla utrzymania tego pozytywnego wpływu pozostaje wdrażanie odpowiednich środków technicznych i organizacyjnych w zakresie ograniczania emisji oraz stały nadzór środowiskowy.

6.5 Klimat akustyczny

Zgodnie ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska oraz Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, uwzględnia się tereny podlegające ochronie przed hałasem wraz z dopuszczalnymi poziomami hałasu. Należą do nich tereny pod zabudowę mieszkaniową, pod szpitale i domu pomocy społecznej, pod budynki związane ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, na cele uzdrowiskowe, na cele rekreacyjno-wypoczynkowe oraz pod zabudowę mieszkaniowo-usługową. Ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego dla środowiska. Obecnie na terenie gminy Oleśnica, źródłami hałasu są przede wszystkim droga wojewódzka nr 757 oraz zakład przemysłowy Wienerberger Ceramika Budowlana sp. z.o.o. Rozwój nowej zabudowy będzie wiązał się ze wzrostem liczby mieszkańców i użytkowników przestrzeni, co może prowadzić do zwiększenia natężenia ruchu drogowego, a tym samym – do nasilenia uciążliwości akustycznych. Hałas komunikacyjny będzie szczególnie odczuwalny w pobliżu głównych dróg, natomiast jego natężenie będzie stopniowo maleć wraz ze zwiększaniem się odległości od arterii. Zwiększone zagospodarowanie terenu może w niektórych lokalizacjach skutkować lokalnym wzrostem poziomu hałasu, jednak nie przewiduje się, by realizacja projektu planu ogólnego spowodowała istotne pogorszenie stanu klimatu akustycznego na analizowanym obszarze. Wszelkie działania podejmowane w celu ochrony przed hałasem powinny mieć charakter kompleksowy i uwzględniać zarówno aspekty zdrowotne, jak i ogólną jakość życia mieszkańców oraz użytkowników przestrzeni objętych planem.

6.6 Promieniowanie elektromagnetyczne

Projekt planu ogólnego wyznacza tereny infrastruktury technicznej i tereny komunikacji za pośrednictwem strefy infrastrukturalnej. Nie precyzuje jednak rodzaju inwestycji, jakie

mogą być zlokalizowane na tych terenach. W związku z tym na etapie sporządzania prognozy oddziaływania na środowisko nie jest możliwe określenie wpływu analizowanego dokumentu na ten komponent środowiska przyrodniczego.

6.7 Powierzchnia ziemi

Przekształcenia powierzchni ziemi stanowią nieunikniony element realizacji nowych inwestycji. Powstawanie budynków, ciągów komunikacyjnych oraz infrastruktury technicznej prowadzi do trwałych zmian w ukształtowaniu terenu, których zakres zależy od skali oraz charakteru przedsięwzięcia. W większości przypadków istniejące formy terenowe są adaptowane do wymogów inwestycyjnych, co skutkuje tworzeniem nowych struktur antropogenicznych, takich jak nasypy, rowy, zwałowiska czy powierzchnie zniwelowane. Obszar objęty projektem planu ogólnego już wcześniej ulegał różnorodnym przekształceniom na skutek wcześniejszych inwestycji budowlanych i górniczych. Nowe zmiany będą dotyczyć głównie terenów przeznaczonych na uzupełnienie zabudowy, które dotychczas pozostawały niezagospodarowane. Na wybranych obszarach planowane jest zwiększenie intensywności zabudowy, co może prowadzić do lokalnego utwardzenia gruntu oraz modyfikacji ukształtowania terenu. W trakcie realizacji inwestycji budowlanych nastąpi przemieszczanie mas ziemnych, a ich nadmiar, pochodzący z wykopów, będzie musiał zostać zagospodarowany zgodnie z obowiązującymi regulacjami – poprzez odpowiednie składowanie lub wykorzystanie na miejscu, co miejscowo może wpłynąć na strukturę powierzchni. Projekt planu określa szczegółowe zasady zagospodarowania terenu oraz parametry kształtowania zabudowy, takie jak maksymalna intensywność zabudowy, dopuszczalny udział powierzchni zabudowanej, maksymalna wysokość budynków oraz minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej. Wdrożenie tych regulacji pozwoli ograniczyć nadmierne uszczelnienie terenu i zachować równowagę pomiędzy zabudową a przestrzenią biologicznie czynną. Realizacja ustaleń planu nie powinna prowadzić do istotnych zmian w ukształtowaniu terenu na obszarze gminy. W trakcie prac budowlanych dojdzie jednak do naruszenia wierzchniej warstwy gleby i jej częściowego unieczynnienia. W związku z tym konieczne jest zabezpieczenie usuniętej warstwy glebowej, aby mogła zostać ponownie wykorzystana po zakończeniu prac. W przypadku, gdy jej ponowne zastosowanie okaże się niemożliwe, należy wdrożyć działania zmierzające do jej rekultywacji, co pozwoli na przywrócenie jej funkcji ekologicznych.

6.8 Zasoby naturalne

Projekt planu ogólnego wyznacza 1 strefę górnictwa (1SG) na terenie złoża Oleśnica 1. Ogranicza tym samym inne formy zagospodarowania tych terenów, m.in. zabudowę mieszkaniową czy rolniczą. Ustalane mogą być ograniczenia zabudowy i wymogi konstrukcyjne. Skutkami środowiskowymi stref górniczych mogą być: zanieczyszczenie powietrza i emisja pyłów, hałas, zmiany stosunków wodnych i ryzyko zanieczyszczenia wód. Na podstawie projektu planu nie przewiduje się znaczących oddziaływań na środowisko w tym związku z wyznaczoną strefą górnictwa.

6.9 Krajobraz

Realizacja ustaleń zawartych w projekcie planu doprowadzi do miejscowych zmian w krajobrazie. Zagospodarowanie terenów przeznaczonych pod nowe inwestycje spowoduje przekształcenie części dotychczas otwartych i niezabudowanych obszarów, co wiąże się |z ograniczeniem powierzchni pokrytych roślinnością, zwiększeniem powierzchni zabudowanej oraz częściowym utwardzeniem terenu. Aby zminimalizować ryzyko powstania dysharmonii w krajobrazie, dla poszczególnych terenów budowlanych określono parametry kształtowania zabudowy, obejmujące maksymalną intensywność zabudowy, dopuszczalny udział powierzchni zabudowanej, maksymalną wysokość budynków oraz minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej. W projekcie planu ogólnego wyznaczono również obszary uzupełnienia zabudowy, co pozwoli na ograniczenie rozprzestrzeniania się nowych inwestycji na tereny otwarte i ich nadmiernej transformacji. Wprowadzone rozwiązania będą miały korzystny wpływ na ochronę lokalnego krajobrazu, zachowując jego spójność i walory estetyczne.

6.10 Warunki klimatyczne

Realizacja ustaleń projektu planu nie powinna znacząco wpłynąć na ogólne warunki klimatyczne analizowanego obszaru. Wprowadzenie zabudowy na terenach przeznaczonych pod inwestycje może jednak prowadzić do niewielkich zmian w lokalnym mikroklimacie. Będą one wynikać głównie ze wzrostu powierzchni zabudowanych i utwardzonych, które mogą modyfikować bilans cieplny oraz wilgotnościowy terenu. W obszarach zurbanizowanych mogą pojawić się zjawiska takie jak zmniejszenie dobowych wahań temperatur, podwyższenie temperatury powietrza w okresie zimowym, obniżenie wilgotności oraz zmiany w sile i kierunku wiatru. Wpływ tych czynników będzie jednak lokalny i nie powinien prowadzić do istotnych zakłóceń w funkcjonowaniu ekosystemów czy warunkach życia mieszkańców.

6.11 Zdowie ludzi

Na obszarze objętym projektem planu nie występują istotne zagrożenia dla zdrowia ludzi. Realizacja założeń projektu planu ma spowodować wzrost liczby mieszkańców i użytkowników tego obszaru, co przełoży się na zwiększenie natężenia ruchu pojazdów, wyższe zużycie paliw energetycznych do ogrzewania w gospodarstwach domowych oraz inwestycji w odnawialne źródła energii w postaci elektrowni słonecznych. W konsekwencji może dojść do wzrostu emisji hałasu oraz zanieczyszczenia powietrza. Jak wykazano wcześniej, nie przewiduje się jednak, aby zwiększone oddziaływanie wspomnianych czynników doprowadziło do znaczącego przekroczenia dopuszczalnych norm, a tym samym stanowiło bezpośrednie zagrożenie dla zdrowia mieszkańców. Realizacja założeń projektu planu nie będzie miała istotnego negatywnego wpływu na zdrowie mieszkańców obszaru.

6.12 Zabytki i dobra materialne

Projekt planu przewiduje zachowanie dotychczasowego zagospodarowania terenów, na których znajdują się obiekty zabytkowe. Należy podkreślić, że ochrona zabytków odbywa się na podstawie przepisów odrębnych. Dlatego ustalenia planu nie wpłyną w sposób negatywny na dobra kultury i zabytki, mogą się jedynie przyczynić do trwałego ich zachowania w lokalnym krajobrazie. W odniesieniu do dóbr materialnych należy stwierdzić, że uchwalenie planu ogólnego będzie mieć korzystny wpływ na poprawę jakości i wartości przestrzeni. Nie przewiduje się natomiast podjęcia działań, które mogłyby potencjalnie wywierać negatywny wpływ na dobra materialne.

6.13 Poważne awarie

Na terenie gminy Oleśnica nie stwierdzono żadnych zakładów będących potencjalnym sprawcą poważnych awarii w rozumieniu art. 3 pkt 23 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo Ochrony Środowiska.

6.14 Obszary objęte przewidywanym znaczącym oddziaływaniem

Planowany rozwój społeczno-gospodarczy, obejmujący rozbudowę infrastruktury technicznej oraz systemu komunikacyjnego, będzie wiązał się z wykorzystaniem zasobów środowiska przyrodniczego, co może prowadzić do oddziaływań na otoczenie. Największe zmiany będą dotyczyć terenów inwestycyjnych, w szczególności obszarów przeznaczonych pod działalność przemysłową, usługową oraz zabudowę mieszkaniowo-usługową. Środowisko

naturalne może doświadczać wpływów o różnym charakterze – bezpośrednim, pośrednim, skumulowanym czy też wtórnym. Ich skutki mogą być odczuwalne w perspektywie krótkiej, średniej lub długoterminowej. Zmiany w stanie środowiska będą wynikiem realizacji planowanych inwestycji, przy czym ich skala oraz zasięg zależą od intensywności zagospodarowania poszczególnych obszarów. Na terenach szczególnie narażonych na oddziaływanie mogą pojawić się trwałe przekształcenia środowiskowe, takie jak: zmiana pokrycia terenu poprzez jego utwardzenie, ingerencja w strukturę gruntów, modyfikacja stosunków wodnych, ograniczenie zdolności do infiltracji wód opadowych, wzrost zużycia wody, zwiększenie ilości generowanych odpadów oraz zaburzenie istniejącego krajobrazu. Jednak ze względu na ograniczoną skalę inwestycji w relacji do całkowitej powierzchni objętej planem, a także planowane wykorzystanie nowoczesnych, bardziej przyjaznych środowisku rozwiązań technologicznych, potencjalne oddziaływania będą miały charakter lokalny i nie powinny wykraczać poza granice wyznaczonych terenów inwestycyjnych.

7. Propozycja rozwiązań alternatywnych w stosunku do zawartych w projekcie planu

Projekt planu ogólnego przewiduje nieznaczne zwiększenie intensywności zagospodarowania analizowanego obszaru, uwzględniając lokalne uwarunkowania, wymogi ochrony środowiska i przyrody oraz potencjalne oddziaływania na ekosystem. Większość obszaru gminy (ok. 90,7%) zostanie przydzielonych do strefy otwartej, której celem jest ochrona i zachowanie walorów przyrodniczych oraz krajobrazowych, a także zapewnienie przestrzeni dla rekreacji i odpoczynku mieszkańców. W następnej kolejności – ok. 3,7% powierzchni gminy przyznano strefę wielofunkcyjną z zabudową jednorodzinną, ok. 2,2% strefie produkcji rolniczej, ok. 2,2% strefie górnictwa i pozostałe strefy (SC, SI, SK, SN, SP, SU i SZ) obejmują łącznie razem również ok. 2,2%. W procesie projektowania przeanalizowano różne warianty rozwiązań przestrzennych, które nie wykazywały istotnych różnic pod względem wpływu na środowisko. Przy sporządzaniu projektu planu uwzględniono zalecenia wynikające z opracowania ekofizjograficznego. Przyjęte rozwiązania uznano za nieprzyczyniające się do wystąpienia znaczących negatywnych oddziaływań na cele i przedmiot ochrony oraz integralność i spójność obszarów Natura 2000.

W ramach rozważań nad alternatywnym rozwiązaniem przy sporządzaniu planu ogólnego uwzględniono wariant zakładający minimalizację wpływu zagospodarowania przestrzennego na silnie przekształconą rzekę Wschodnią oraz jej otoczenie. Wariant ten koncentruje się na poprawie stanu ekologicznego cieku wodnego poprzez zastosowanie rozwiązań sprzyjających jego renaturyzacji oraz integracji z układem przestrzennym gminy w sposób zapewniający ochronę przyrody i zwiększenie retencji wodnej. Alternatywa ta przewiduje wyznaczenie stref buforowych wzdłuż rzeki, w których obowiązywać będą ograniczenia dotyczące intensywności zabudowy, a także preferowane będzie utrzymanie terenów zielonych i biologicznie czynnych. Uwzględniono możliwość przywrócenia naturalnych meandrów, odbudowy stref zalewowych oraz odtworzenia roślinności nadrzecznej, co wpłynie korzystnie na odbudowę funkcji ekologicznych cieku. Wariant ten zakłada również unikanie lokalizacji nowych inwestycji liniowych przecinających dolinę rzeczną, które mogłyby zaburzyć ciągłość ekologiczno-hydrologiczną obszaru. W celu poprawy warunków migracji fauny wodnej i lądowej powinny być planowane działania mające na celu utrzymanie lub odtworzenie ciągłości korytarzy ekologicznych, m.in. poprzez rezygnację z barier

poprzecznych lub wyposażenie ich w urządzenia umożliwiające przemieszczanie się organizmów wodnych.

Uwzględnienie powyższych założeń w rozwiązaniu alternatywnym może pozwolić na realizację polityki przestrzennej w sposób bardziej zrównoważony, przy jednoczesnym ograniczeniu ryzyka powodziowego, poprawie warunków siedliskowych dla flory i fauny oraz zwiększeniu jakości przestrzeni publicznej dostępnej dla mieszkańców gminy.

8. Propozycja rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych zjawisk oddziałujących na środowisko, wynikających z realizacji ustaleń planu ogólnego

Projekt planu uwzględnia wzrost zainwestowania w części przedmiotowego obszaru, co spowoduje zwiększenie powierzchni zabudowy i zmniejszenie powierzchni biologicznie czynnej. Realizacja ustaleń określonych w projekcie planu może przyczyniać się do wywierania pewnych presji na środowisko przyrodnicze, skala tych oddziaływań jest trudna do przewidzenia na etapie prognozy. W związku z tym konieczne jest zaproponowanie rozwiązań, które będą zapewniały ograniczanie negatywnych oddziaływań, zarówno na etapie realizacji inwestycji, jak też i późniejszego użytkowania terenów. Część działań, mających na celu zminimalizowanie niekorzystnych oddziaływań, została zdefiniowana we wcześniejszych punktach prognozy, określających ustalenia projektu planu. Pozostałe propozycje zostaną przedstawione w niniejszym rozdziale.

W związku z możliwością pojawienia się negatywnych zjawisk oddziałujących na środowisko należy przedstawić propozycje środków łagodzących niekorzystny ich wpływ na zmiany istotne dla ludzi, elementów środowiska przyrodniczego oraz obszarów chronionych. W wyniku realizacji ustaleń zawartych w projekcie planu negatywny wpływ na ludzi będzie niewielki. Przedstawione poniżej propozycje działań mają na celu wyraźne zminimalizowanie uciążliwości, które mogłyby być odczuwane przez użytkowników przedmiotowego obszaru oraz środowiska przyrodniczego:

- renaturyzacja rzeki Wschodniej i polepszenie jej stanu jakościowego,
- ograniczenie zanieczyszczenia wód powierzchniowych poprzez odpowiednio prowadzoną gospodarkę wodno-ściekową oraz ograniczenie spływu substancji biogennych,
- dalszy rozwój infrastruktury wodno-ściekowej, zwłaszcza systemu kanalizacji,
- minimalizacja wpływu na glebę i roślinność poprzez stosowanie technologii ograniczających degradację gleb i zachowanie naturalnych siedlisk,
- promowanie odnawialnych źródeł energii oraz prowadzenie działań termomodernizacyjnych budynków w ramach programów redukcji emisji zanieczyszczeń,

- wymóg tworzenia planów gospodarki odpadami,
- oddzielenie zabudowy mieszkaniowej od obszarów potencjalnie uciążliwych dla mieszkańców,
- obowiązek nasadzeń drzew na obszarach do tego wyznaczonych i dążenie do zwiększenia lesistości gminny,
- tworzenie nowych terenów zieleni miejskiej,
- wdrażanie lokalnych programów edukacyjnych z zakresu środowiska i jego ochrony,
- włączanie społeczności lokalnej w procesy decyzyjne dotyczące terenów przyrodniczo cennych,
- rozwój retencji wód opadowych,
- zakaz lokalizowania inwestycji mogących mieć wpływ na zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych,
- wprowadzenie rozwiązań sprzyjających transportowi rowerowemu i pieszym, co zmniejsza emisję zanieczyszczeń,
- wyznaczenie obszarów o wysokiej wartości przyrodniczej jako tereny wyłączone z intensywnej zabudowy,
- zachowanie ciągłości ekologicznej i tworzenie korytarzy ekologicznych między cennymi przyrodniczo terenami,
- uwzględnienie ograniczeń wynikających z Sołecko-Pacanowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu,
- kontrola emisji hałasu poprzez wprowadzanie ekranów akustycznych, pasów zieleni izolacyjnej oraz stosowanie cichych nawierzchni drogowych,
- stosowanie zasad zrównoważonego rozwoju zagospodarowania terenu oraz pozostawienie odpowiedniego udziału terenów zielonych,
- prowadzenie monitoringu przestrzeni przyrodniczej, w tym m.in.: monitoring wód powierzchniowych i podziemnych, jakości powietrza, klimatu akustycznego, gleb,
- nowopowstałe obiekty budowlane powinny być zrealizowane w formie zapewniającej estetyczne odczucia użytkownikom przestrzeni,
- realizacja zamierzeń inwestycyjnych powinna być poprzedzona dokładnym rozpoznaniem wartości przyrodniczych terenu w celu wyeliminowania możliwości trwałego zniszczenia powiązań biocenotycznych.

Na obecnym etapie oceny projektu planu ogólnego precyzyjne wskazanie prac kompensacyjnych jest utrudnione. Ze względu na brak szczegółowej inwentaryzacji

przyrodniczej obszaru, trudno jednoznacznie określić skalę i charakter potencjalnych negatywnych oddziaływań na chronione elementy środowiska. W związku z tym zaleca się, aby działania kompensacyjne były definiowane na etapie projektowania konkretnych przedsięwzięć, w ramach sporządzania raportu oddziaływania inwestycji na środowisko.

9. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym

Ochrona środowiska to zagadnienie o niezwykle złożonym charakterze i jest realizowana na podstawie zapisów zawartych w dokumentach ustanawianych na różnorodnych szczeblach. Problemy środowiskowe, takie jak zmiany klimatyczne, utrata bioróżnorodności, zanieczyszczenie powietrza i wód czy nadmierna eksploatacja zasobów naturalnych, mają charakter transgraniczny i nie mogą być skutecznie rozwiązane wyłącznie na poziomie pojedynczych państw. Dlatego też konieczne jest ustanowienie odpowiednich celów i regulacji zarówno w ramach międzynarodowych porozumień, jak i w legislacji wspólnotowej oraz krajowej. Na poziomie międzynarodowym jest wynikiem współpracy wielu państw, które dostrzegają globalny charakter problemów ekologicznych i dążą do ich rozwiązania poprzez wspólne porozumienia, traktaty oraz programy działań. Jednym z najważniejszych podmiotów w tej dziedzinie jest Organizacja Narodów Zjednoczonych (ONZ), która podejmuje inicjatywy zmierzające do ograniczenia negatywnego wpływu działalności człowieka na środowisko. Kluczowe dokumenty i porozumienia międzynarodowe w tym zakresie to m.in.:

- **Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie klimatu (UNFCCC)** z 1992 r., której głównym celem jest stabilizacja koncentracji gazów cieplarnianych w atmosferze na poziomie, który zapobiega niebezpiecznej ingerencji człowieka w system klimatyczny. Najważniejszymi założeniami są: zasada wspólnej, ale zróżnicowanej odpowiedzialności, zobowiązanie do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych, wsparcie finansowe i technologiczne dla krajów rozwijających się oraz regularne raportowanie i monitorowanie działań,
- **Protokół z Kioto** z 1997 r., gdzie zobowiązano kraje rozwinięte do ograniczenia emisji CO2 i innych gazów cieplarnianych,
- **Porozumienie paryskie** z 2015 r., które dąży do utrzymania globalnego wzrostu temperatury na poziomie znacznie poniżej 2ºC w stosunku do epoki przedindustrialnej, z aspiracją do ograniczenia go do 1,5ºC. W przeciwieństwie do protokołu z Kioto, obejmuje wszystkie kraje świata.

We wrześniu 2015 r. został przyjęty dokument „Przekształcamy nasz świat: Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju" przez państwa członkowskie ONZ. Jest to globalny plan działania przyjęty przez wszystkie państwa członkowskie. Dokument wyznacza 17 celów zrównoważonego rozwoju, które mają zostać osiągnięte do 2030 roku. Zgodnie z nią powinno

się dążyć do eliminacji ubóstwa, ochrony planety oraz zapewnieniu dobrobytu wszystkim ludziom, przy jednoczesnym uwzględnieniu kwestii społecznych, ekonomicznych i środowiskowych. Celami odnoszącymi się do ochrony środowiska i przeciwdziałaniu zmiany klimatu są:

- **Cel 6** - czysta woda i warunki sanitarne, który polega zapewnieniu wszystkim ludziom dostępu do czystej wody i bezpiecznych warunków sanitarnych, ochrony ekosystemów wodnych, poprawie efektywności zarządzania zasobami wodnymi oraz redukcji zanieczyszczeń wód poprzez ograniczenie zrzutu chemikaliów i odpadów przemysłowych,
- **Cel 7** - czysta i dostępna energia, czyli zapewnienie powszechnego dostępu do energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych, wzrost efektywności energetycznej i promowanie technologii niskoemisyjnych oraz zmniejszenie zależności od paliw kopalnych, w tym promowanie transformacji energetycznej,
- **Cel 12** - odpowiedzialna konsumpcja i produkcja, polegająca na ograniczeniu marnotrawienia zasobów naturalnych i promowaniu gospodarki o obiegu zamkniętym, zmniejszeniu ilości odpadów poprzez recykling, ponownym wykorzystaniu i efektywnym zarządzaniu surowcami oraz zmniejszeniu ilości odpadów żywnościowych o połowę do 2030 roku,
- **Cel 13** - działania na rzecz klimatu, czyli wzmocnienie globalnej odpowiedzi na zmiany klimatu i ich skutki, integracja polityki klimatycznej na wszystkich poziomach zarządzania, wspieranie krajów rozwijających się w adaptacji do zmian klimatu, redukcja emisji gazów cieplarnianych zgodnie z założeniami Porozumienia Paryskiego,
- **Cel 14** - życie pod wodą, określający ochronę ekosystemów morskich i ograniczenie ich degradacji, zmniejszenie zanieczyszczenia oceanów, w tym plastików i substancji chemicznych oraz walka z nielegalnymi połowami i nadmierną eksploatacją zasobów morskich,
- **Cel 15** - życie na lądzie, czyli ochrona różnorodności biologicznej i ekosystemów lądowych, zatrzymanie wylesiania i degradacji gruntów oraz ograniczenie nielegalnego handlu fauną i florą.

Wraz ze wstąpieniem Polski do Unii Europejskiej rozpoczął się proces dostosowywania polskiego prawa do przepisów unijnych. Unia Europejska odgrywa kluczową rolę w globalnej ochronie środowiska, przyjmując ambitne cele i wprowadzając szczegółowe regulacje, które

zobowiązują państwa członkowskie do podejmowania określonych działań. Związek UE dąży do neutralności klimatycznej do 2050 roku, a jej polityka ekologiczna jest realizowana głównie poprzez Europejski Zielony Ład oraz najważniejsze dyrektywy i rozporządzenia w tej dziedzinie:

- Dyrektywa 2008/50/WE w sprawie jakości powietrza i czystszego powietrza dla Europy, która określa normy dotyczące zanieczyszczeń powietrza,
- Dyrektywa 2000/60/WE (Ramowa Dyrektywa Wodna), która zobowiązuje państwa członkowskie do osiągnięcia dobrego stanu i podziemnych oraz obowiązek monitoringu tych wód, wód powierzchniowych,
- Dyrektywa 92/43/EWG (Dyrektywa Siedliskowa) i Dyrektywa 2009/147/WE (Dyrektywa Ptasia), odpowiedzialne za europejską sieć obszarów chronionych Natura 2000,
- Dyrektywa 2010/75/UE w sprawie emisji przemysłowych,
- Dyrektywa 2019/904/UE w sprawie plastiku jednorazowego użytku,
- Rozporządzenie 2021/1119 (Europejskie Prawo Klimatyczne), które wprowadza prawnie wiążący cel redukcji emisji gazów cieplarnianych o co najmniej 55% do 2030 roku w porównaniu do poziomu z 1990 roku.

Kwestie ochrony środowiska zostały ponadto poruszone w Traktacie o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. W artykule 191 wskazano, że polityka Unii w dziedzinie środowiska przyczynia się do osiągania następujących celów: zachowania, ochrony i poprawy jakości środowiska, ochrony zdrowia ludzkiego, ostrożnego i racjonalnego wykorzystywania zasobów naturalnych, promowania na płaszczyźnie międzynarodowej środków zmierzających do rozwiązywania regionalnych lub światowych problemów w dziedzinie środowiska, w szczególności zwalczania zmian klimatu. Państwa członkowskie UE są zobowiązane do wdrażania unijnych dyrektyw poprzez krajowe akty prawne, co sprawia, że polityka środowiskowa Unii ma ogromny wpływ na działania poszczególnych rządów. Oprócz wyznaczania celów Unia wspiera państwa finansowo, np. poprzez Fundusz Sprawiedliwej Transformacji, który pomaga regionom najbardziej dotkniętym zmianami wynikającymi z odchodzenia od gospodarki opartej na węglu.

Na szczeblu krajowym opracowany został dokument „Polityka ekologiczna państwa 2030 - strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej", która określa kierunki działań w zakresie ochrony zasobów naturalnych oraz poprawy ich jakości. Zgodnie z tymi

wytycznymi, racjonalne planowanie zagospodarowania przestrzennego pomaga chronić ludność przed zanieczyszczeniami powietrza i hałasem, suszami i powodziami oraz stratami przez nie powodowanymi, jak również przyrodę przed nadmierną presją. (…) Planowanie przestrzenne uwzględniające ważne elementy krajobrazu oraz środowiska przyrodniczego jest w stanie zagwarantować utrzymanie oraz odbudowywanie łączności ekologicznej w środowisku. Aktualizacja Krajowego Programu Ochrony Powietrza do 2025 r. (z perspektywą do 2030 r. i 2040 r.) wyznacza działania naprawcze w trzech horyzontach czasowych: krótkoterminowym (do 2025 r.), średnioterminowym (do 2030 r.) i długoterminowym (do 2040 r.). Celem programu jest nie tylko kontynuacja dotychczasowej polityki poprawy jakości powietrza oraz przeciwdziałania zmianom klimatu na poziomie krajowym, wojewódzkim i gminnym, ale także wyznaczenie nowych kierunków działań w tym obszarze. Dokument ten integruje działania wynikające z krajowych ram polityki dotyczącej jakości powietrza z obszarami związanymi z sektorem bytowo-komunalnym, czystą energią, ciepłem oraz odnawialnymi źródłami energii, a także transportem. Krajowy Program Ochrony Powietrza pełni funkcję strategicznego dokumentu, który wyznacza cele i priorytetowe działania do wdrożenia, szczególnie na poziomie lokalnym oraz w programach ochrony powietrza. Kierunkami interwencji prowadzącymi do osiągnięcia celów szczegółowych, tj. osiągnięcia i dotrzymania co najmniej standardów jakości powietrza określonych w prawodawstwie unijnym oraz krajowym, będą:

- utrzymanie priorytetu poprawy jakości powietrza oraz rozwój systemu oceny jakości powietrza poprzez zwiększenie liczby stacji pomiarowych uwzględnionych w pomiarach jakości powietrza w ramach państwowego monitoringu środowiska,
- ograniczenie wielkości emisji zanieczyszczeń powietrza z sektora bytowo- komunalnego,
- ograniczenie wielkości emisji zanieczyszczeń powietrza z sektora transportu drogowego,
- ograniczenie poziomu zanieczyszczeń powietrza w miastach, polityka miejska,
- zwiększenie udziału czystej energii, ciepła, rozwój odnawialnych źródeł energii,
- edukacja ekologiczna,
- zapewnienie finansowania przedsięwzięć ukierunkowanych na poprawę jakości powietrza,
- ograniczenie wielkości emisji zanieczyszczeń powietrza z pozostałych sektorów mających wpływ na stan powietrza, w tym z uwzględnieniem działań dla sektora mieszkalnictwa do realizacji na obszarach wiejskich,

Po zapoznaniu się z projektem Planu ogólnego gminy Oleśnica należy stwierdzić, że nie narusza on celów ochrony środowiska ustanowionych na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym.

10. Informacja o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko

Obszar objęty projektem Planu ogólnego położony jest w odległości ok. 122 km od granicy Polsko-Słowackiej. Biorąc pod uwagę przewidziany charakter zagospodarowania oraz inne ustalenia projektu planu, można stwierdzić, że nie przewiduje się wystąpienia transgranicznego oddziaływania w wyniku jego realizacji.

11. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Prognoza oddziaływania na środowisko jest dokumentem sporządzanym obowiązkowo m.in. dla planów ogólnych. Niniejsza Prognoza przygotowana została na potrzeby projektu Planu Ogólnego gminy Oleśnica, do sporządzenia którego Rada Miejska Oleśnica przystąpiła Uchwałą Nr III/18/24 z dnia 29 maja 2024 roku.

Podstawowym celem prognozy jest identyfikacja i ocena potencjalnych skutków w środowisku, jakie mogą mieć miejsce w wyniku realizacji postanowień planu ogólnego, jak również propozycja rozwiązań alternatywnych w stosunku do zawartych w projekcie dokumentu oraz takich, które zminimalizują ewentualne skutki negatywne. Zagadnienia omówione w niniejszej prognozie służą także wykazaniu, w jaki sposób problemy środowiskowe oraz cele ochrony środowiska ustanowione w innych powiązanych dokumentach zostały uwzględnione podczas opracowywania projektu planu ogólnego. Prognoza nie jest dokumentem rozstrzygającym o słuszności realizacji zamierzeń inwestycyjnych przewidywanych ustaleniami planu. Przedstawia jedynie prawdopodobne skutki, jakie niesie ze sobą realizacja ustaleń projektu planu ogólnego na środowisko i proponuje ewentualne rozwiązania alternatywne lub kompensacje.

Środowisko obszaru opracowania

Projekt planu obejmuje obszar całej gminy Oleśnica o powierzchni 5344 ha. Gmina Oleśnica położona jest w województwie świętokrzyskim, w powiecie staszowskim. Centrum administracyjnym gminy jest miasto Oleśnica. Gmina posiada rozwiniętą sieć dróg publicznych, gdzie istotnym węzłem komunikacyjnym jest droga wojewódzka nr 757. Wśród infrastruktury technicznej występuje sieć wodociągowa (76,22 km), sieć kanalizacyjna (38,2 km) z oczyszczalnią odprowadzającą ścieki komunalne, sieć elektroenergetyczna (linie 220 kV, 110 kV), sieć gazowa (46 km). Ciepło pozyskiwane jest głównie z indywidualnych źródeł. Prowadzi się inicjatywy związane z odnawialnymi źródłami energii.

Pod względem regionalizacji geograficznej, teren ten obejmuje dwa mezoregiony: Niecka Połaniecka i Garb Pińczowski, które położone są we wschodniej części makroregionu Niecki Nidziańskiej. Obszar ten jest zróżnicowany w kontekście rzeźby terenu. Deniwelacje terenu dochodzą do ok. 150 m, co wskazuje na falisty charakter gminy ze spadkami nieprzekraczającymi 10%. W rzeźbie terenu gminy zaznaczają się wyraźnie dwa poziomy morfologiczne: wyższy, wierzchowinowy i niższy, dolinny. Pierwszy z nich odznacza się większymi wysokościami (dochodzącymi do 220 m n.p.m.) w postaci garbów i pagórów. Drugi

obejmuje teren rzeki Wschodniej o wysokościach sięgających 170-172 m n.p.m. Oś morfologiczną gminy wyznacza jej główna rzeka – Wschodnia, która wraz z występującymi stawami hodowlanymi, stanowi obszar najcenniejszy pod względem wartości przyrodniczych, przez który przebiega korytarz ekologiczny wojewódzkiego systemu przyrodniczego. Jest to rzeka o szerokiej, podmokłej dolinie z łagodnymi zboczami. Rzeźbę terenu urozmaicają ponadto nieruchome wydmy, stożki napływowe i inne formy geomorfologiczne o charakterze erozyjnym, bądź denudacyjnym.

Powierzchnia gminy posiada rozbudowaną strukturę geologiczną, obejmującą utwory mioceńskie, pokryte utworami plejstoceńskimi w postaci glin zwałowych, żwirów, piasków i miejscowo lessami oraz utwory holoceńskie (osady rzeczne i torfy). Do starszych utworów wyróżnia się mułowce, wapienie szare krystaliczne, wapienie szare, zlepieńce, piaskowce, gipsy, anhydryty, iły krakowskie i margle. Największą powierzchnię w gminie zajmują grunty piaszczysto-madowe tarasów niższych oraz grunty skaliste iło-łupkowe. Obecnie występują 3 zagospodarowane złoża surowców piasków i żwirów oraz surowców ilastych ceramiki budowlanej. Głównym obszarem górniczym jest teren położony na obszarze złoża „Oleśnica 1" wraz z zakładem Wienerberger Ceramika Budowlana sp. z.o.o. W obrębie gminy występuje 13 typów gleb, z czego najwięcej jest gleb brunatnych wyługowanych oraz bielicowych. Największy udział w gminie mają kompleksy zbożowo-pastewne klas IV i V. Najlepsze gleby klas bonitacyjnych I-III zajmują obszar 136,15 ha. W granicach gminy występują 3 Jednolite Części Wód Powierzchniowych oraz 1 Wód Podziemnych. Użytkowe poziomu wodonośne występują wyłącznie w obrębie piętra czwartorzędowego.

Obecnie występują 3 główne typu roślinności – bory świeże, bory wilgotne oraz olsy. Dominującymi gatunkami drzew są sosna, wspierana przez brzozę, dąb, olchę i topolę. Lesistość gminy jest stosunkowo niewielka i wynosi 7,9%, co jest wartością znacznie mniejszą niż dla całego województwa świętokrzyskiego (28,3%) i przedstawiają małą wartość gospodarczą i rekreacyjną regionu. Teren gminy pokryty jest ponadto użytkami zielonymi, polami uprawnymi, łąkami, a w mieście Oleśnica występują zieleńce, roślinność przydomowa oraz zieleń miejska i roślinność cmentarna. Wśród świata zwierząt wymienia się ssaki, ptaki, gady, płazy i owady. Gmina znajduje się w dzielnicy klimatycznej Częstochowsko-Kieleckiej w której klimat charakteryzuje się umiarkowanymi warunkami pogodowymi, z wyraźnymi cechami kontynentalnymi. Średnia roczna temperatura wynosi ok. 8,5°C, opady sięgają miejscami do 700 mm, dominują wiatry zachodnie, a okres wegetacyjny trwa od 200 do 210

dni. Często dochodzi do zagrożeń pogodowych, m.in. gwałtowne wichury, nawałnice, burze, upały oraz mrozy.

Ochrona prawna zasobów przyrodniczych i kulturowych

Spośród form ochrony przyrody, o których mówi Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2004 r. poz. 1478 ze zm.) na terenie gminy Oleśnica występuje jedynie 1 forma – Sołecko-Pacanowski Obszar Chronionego Krajobrazu. Wschodnia granica gminy wyznacza granicę tej formy ochrony przyrody. Funkcjonuje on w celu zachowania naturalnych układów przestrzennych, różnorodności biologicznej oraz przeciwdziałaniu degradacji krajobrazu kulturowego i wspieraniu działań proekologicznych lokalnych społeczności. W obszarze występują stanowiska roślin chronionych i rzadkich, m.in. storczyki i cenne siedliska przyrodnicze – wilgotne lasy liściaste i torfowiska niskie.

Wśród kulturowych obiektów chronionych wymienia się kościół par. pw. NMP z początku XV w. oraz cmentarz par. z XIX w. wpisane do Rejestru Zabytków Nieruchomych. Gmina prowadzi również rejestr instytucji kultury do których należą: Gminna Biblioteka Publiczna w Oleśnicy oraz Miejsko-Gminne Centrum Kultury w Oleśnicy. Zlokalizowane są również liczne zabytki archeologiczne ujęte w Krajowej Ewidencji Zabytków.

Stan, zagrożenia i problemy środowiska

Według GIOŚ, na terenie gminy Oleśnica, jak i całego województwa świętokrzyskiego oprócz benzo(a)pirenu nie są przekraczane wartości progowe zanieczyszczeń powietrza. Zagrożeniami na tle jakości powietrza są sektor komunalno-bytowy, emisja pochodząca z transportu, ogrzewanie indywidualne nieodnawialnymi źródłami energii oraz zakłady przemysłowe. Ze względu na brak prowadzonych badań, ciężko ustalić stan jakości klimatu akustycznego na terenie gminy. Wśród potencjalnych zagrożeń wyróżnia się m.in. trasy komunikacyjne, budynki produkcyjne, usługowo-handlowe oraz inne tereny przemysłowe.

Według Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie wody podziemne na terenie gminy wykazują dobrą jakość i są przeznaczone do spożycia przez ludzi. W przypadku wód powierzchniowych, we wszystkich Jednolitych Częściach Wód Powierzchniowych jakość ogólna wód określana jest jako zła. Przyczyną tego jest duża presja ze strony źródeł bytowych, komunalnych, eutrofizacji oraz z uwagi na silnie przekształconą rzekę Wschodnią, co określa presje hydromorfologiczne (m.in. prostowanie koryta, budowle piętrzące). Na stan wód wpływa również transport, odpływ miejski, rolnictwo, leśnictwo i w mniejszym stopniu turystyka. Ponadto większość obszaru gminy jest podatna na wskazane presje wskutek

niekorzystnych wartości potencjału sorpcyjnego. Nie istnieje ryzyko występowania braku przepływu i większych powodzi.

Nie stwierdzono przekroczeń norm dla promieniowania elektromagnetycznego. Do źródeł emisji należą głównie: linie wysokiego napięcia oraz instalacje radiokomunikacyjne. Nie stwierdzono również obszarów zagrożonych ruchami masowymi.

Do głównych zagrożeń i problemów dla środowiska gminy Oleśnicy wyróżnić należy:

- wpływ działalności górniczej na powierzchnię ziemi, hałasu, jakość wód powierzchniowych, funkcjonowanie ekosystemów oraz jakość powietrza,
- złą jakość wód powierzchniowych,
- silną susze, której towarzyszą pożary lasów,
- niską lesistość gminy wpływającą na funkcjonowanie całego ekosystemu gminy,
- nieodnawialne, indywidualne źródła ciepła, wpływające na jakość powietrza,
- degradację gleb.

Realizacja celów ochrony środowiska

W toku przeprowadzonych analiz ocenie poddano sposób w jaki ustalenia projektu planu realizują cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblach: krajowym, wspólnotowym i międzynarodowym. W Prognozie przedstawiono w jaki sposób strategiczne cele ochrony środowiska, określone w Polityce ekologicznej państwa 2030 ‑ strategii rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej, Traktacie o funkcjonowaniu Unii Europejskiej oraz Protokole z Kioto zostały uwzględnione w projekcie planu. Stwierdzono, że ze względu na charakter i zakres planu ogólnego, sposób uwzględnienia w ocenianym dokumencie, wybranych, strategicznych celów ochrony środowiska, określonych w ww. dokumentach, ograniczać się będzie np. do ustalenia minimalnego wskaźnika powierzchni biologicznie czynnej oraz wyznaczenia stref funkcjonalnych, które w swoim profilu uwzględniają m.in. zieleń czy otwarte przestrzenie.

Identyfikacja i ocena przewidywanych oddziaływań

Prognoza przybliża zakres ustaleń projektu planu ogólnego oraz jego podstawowe przesądzenia, a następnie identyfikuje rodzaj i zakres oddziaływań, jakie mogą się pojawić w związku z realizacją ustaleń planu ogólnego. Zasadniczo, ustalenia planu ogólnego stanowią kontynuację ustaleń obowiązujących planów miejscowych. Generalnie, zmiany w strukturze funkcjonalno-przestrzennej analizowanego obszaru polegać będą na rozszerzeniu terenów

budowlanych, nie dalej jednak niż umożliwiają to obowiązujące plany miejscowe. Rodzaj oddziaływań na środowisko, jakie wystąpią na skutek realizacji ustaleń planu ogólnego nie będzie się znacząco różnić od tych które mają miejsce obecnie.

W Prognozie ustalono, że nie przewiduje się, aby realizacja projektu planu miała istotny wpływ poszczególne komponenty środowiska przyrodniczego oraz obszarów chronionych. Uwzględnia jednakże problematyczne obszary, uzasadnia funkcjonowanie wyznaczonych stref i określa alternatywne rozwiązania. Ustalenia planu mogą doprowadzić do mało istotnych zmian w krajobrazie, głównie poprzez wyznaczanie obszarów uzupełnienia zabudowy. Szczegółowa identyfikacja i ocena przewidywanych oddziaływań obejmowała oddziaływania na, ludzi, zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczną, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki i dobra materialne, rozpatrywane w podziale na kategorie: oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, długoterminowe, stałe, chwilowe, pozytywne i negatywne. Prognoza sugeruje ponadto minimalizację wpływu zagospodarowania przestrzennego na silnie przekształconą rzekę Wschodnią oraz jej otoczenie poprzez wyznaczenie stref buforowych wzdłuż rzeki, w których obowiązywać będą ograniczenia dotyczące intensywności zabudowy, a także preferowane będzie utrzymanie terenów zielonych i biologicznie czynnych.

Monitoring

W Prognozie zaproponowano, które elementy mają podlegać monitorowaniu dla określenia skutków realizacji postanowień planu w środowisku, mianowicie:

- poziom zanieczyszczenia powietrza, zwłaszcza w zakresie B(a)P,
- jakość wód powierzchniowych, zwłaszcza rzeki Wschodniej,
- poziom hałasu w środowisku.

12. Oświadczenia autorów

Oświadczenie autora prognozy

Zgodnie z art. 74a ust. 2 Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz.U. 2021 poz. 247 ze zmianami) oświadczam, że będąc autorem Prognozy oddziaływania na środowisko na potrzeby planu ogólnego gminy Oleśnica, posiadam wiedzę w tym zakresie, wg art. 74a ust. 2 pkt 2. Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Łódź, 04.07.2025 r.

Oświadczenie autora prognozy

Zgodnie z art. 74a ust. 2 Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz.U. 2021 poz. 247 ze zmianami) oświadczam, że będąc autorem Prognozy oddziaływania na środowisko na potrzeby planu ogólnego gminy Oleśnica, posiadam wiedzę w tym zakresie, wg art. 74a ust. 2 pkt 2. Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Łódź, 14.07.2025 r.

Spis rysunków

Rys. 1 Położenie gminy Oleśnica w Polsce (1), województwie świętokrzyskim (2) i powiecie staszowskim (3) 23
Rys. 2 Układ komunikacyjny w obrębie gminy Oleśnica 24
Rys. 3 Położenie gminy Oleśnica na terenie makroregionu Niecki Nidziańskiej 26
Rys. 4 Obszary gruntów na terenie gminy Oleśnica 28
Rys. 5 Złoża kopalin (zagospodarowanych, bądź rozpoznanych) na terenie gminy Oleśnica . 33
Rys. 6 Rozmieszczenie kompleksów przydatności rolniczej gleb na gruntach ornych i użytkach zielonych w gminie Oleśnica 36
Rys. 7 Udział kompleksów przydatności rolniczej gleb na gruntach ornych i użytkach zielonych względem całej powierzchni gminy Oleśnica 37
Rys. 8 Sieć hydrograficzna gminy Oleśnicy wraz z podziałem na Jednolite Części Wód Powierzchniowych Rzecznych 38
Rys. 9 Położenie gminy Oleśnica na tle regionów geobotanicznych Polski, Arkusz C3 40
Rys. 10 Rozmieszczenie zabytków nieruchomych i archeologicznych na terenie gminy Oleśnica 44
Rys. 11 Procentowy udział obszarów według stopnia zagrożenia suszą na terenie gminy Oleśnica 61

Spis tabel

Tabela 1 Obszary gruntów oraz ich warunki budowlane na terenie gminy Oleśnica 29
Tabela 2 Złoża kopalin w gminie Oleśnica 30
Tabela 3 Typy oraz występowanie gleb w gminie Oleśnica 34
Tabela 4 Klasy strefy świętokrzyskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie za 2024 rok z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi i roślin 46
Tabela 5 Emisja zanieczyszczeń do powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych na terenie powiatu staszowskiego na przestrzeni lat 2019-2023 48
Tabela 6 Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu, z wyłączeniem hałasu powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne, wyrażone wskaźnikami LAeq D i LAeq

N, które to wskaźniki mają zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska, w odniesieniu do jednej doby 49
Tabela 7 Charakterystyka JCWP RW200006217889 - Wschodnia 52
Tabela 8 Charakterystyka JCWP RW200011217699 - Strumień 53
Tabela 9 Charakterystyka JCWP RW20000621772 - Śmierdziączka 55
Tabela 10 Charakterystyka JCWPd nr 115 57
Tabela 11 Wyniki pomiarów stałej sieci monitoringu w 2022 r. dla punktu T_2022_E_8 59